

UNDUNGU GWA

MALONGO-MAHANO-NA-MABILI

GWA DANIELI

 Ndaga ugwe, fiyo, Nkundwe Neville. Mugonile kanunu, bīnangu. Ulwēne lo lusako ukugomokéla apa mu kipanga kangi ulubunju ulu, ukukīndilīla i Ndumi ingulumba iyi iyi uswe tukugela ukulīngānia, *Undungu Gwa Malongo-mahano-na-mabili Gwa Danieli*. Kangi uswe tusangalwike ukukēta ba bīngi fiyo aba bakomene panja pa lisiku ilipyāno ili, kangi lōli uswe tusuluménie ukuti uswe tukaya nayo ifwāsi yākutugāsya. Ukukēta abāndu aba bipāngenie palikimo bo ulo nukwīma ukusyungutīla, ikyēne kikapela ikyēne kitamye. Kangi komma ukuya bikyēle mūmo umwe mubagilīle, ikyēne kikapela ikyēne ukuya kikafu kuli umwe ukupilikisya. Lōli uswe tukubōmbāga kilikyōsa iki uswe tubagīle ukutēndéka ikyēne nakalinga.

² Kangi—kangi, umwīsyūgu, une ngusūbīla ukuti umwe mwisa, linga une ngukābīla panandi, ukuti umwe mwisakuswaga umwe, panongwa yakuti aka ko kabalilo ka kukomelela pāsi imisumali aka Ndumi iyi, akabalilo kalakala aka kukoma imisumali iyēne pāsi. Uswe tukubīka mu mbātīko itatu ukuti uswe tubagīle ukusisimikisya ukukupilikisya ikyēne.

³ Lilino, ena, i—i kilūndīlo ikiboneke kimēnye ukuti ifi, pamo i Ndumi iyi, sikusīmbīgwa pa tēpi. Kangi agēne gikutumīgwa ikīsu kyōsa ukusyūngutīla. Kifuki ikikolo kilikyōsa kikwāmbilīla amatepi aga ukusyungutīla nkīsu. Kangi une ngulōnda ukuyōba iki ku bapilikisyi ba tepi, kulikosa kūko umwe muliko, mu kiyabo nki ikya kīsu iki umwe mulimo, ukuti fibagīle ukuyamo muno ifi umwe mubagīle ukusita kwitikisania nafyo na une pa bumanysyo ubu une—une ngubōmba. Lōli une ngulonda ukuyoba, bakundwe, lumo, ukuti linga ugwe gwabagīle ukulīngānia ikyēne mu njila ugwe gwakibwēne ikyēne, ikyēne kibagīle ukuya kikindane ukufuma ku kikyo une nītikikāga. Lōli, une ngusangulukāga ukupilika iki ugwe kufimbilisigwa ukuyoba.

⁴ Kangi ikyēne kyo nilinogono ili ukuti une ngutwāla i Ndumi isi, ukufuma ku. . . Lisyu lya Kyāla, mu ndumbula yāngu. Ikyēne kyo panongwa ya kukasya kwa Kipanga, panongwa ya Kipanga kyōsa, i Kipanga ikīsu-kyōsa; Kipanga kya Kristi, kīsu-kyōsa. Kangi une naloliloli ngwitika ukuti uswe tuli mu lisiku lyabumalikisyo. Kangi ukusukulika kwāngu ukulīngānia

iki, kangi lōli kisita kugela ukutēndēka icyēne, ukuguta icyēne, injila yimo pamo iyingi. Une ngayamo siku ntobesigwe, bo une mmēnye, isya kubōmba ikyo.

⁵ Utubalilo twīngi abāndu bikupilika ukufuma ma tepi, kangi abēne bikuyoba, “Ena, une ngālitikisenie na kila. Umwēne itolo akamanya ukumanyisa kwāke, akamanya i Lisimbo.” Ena, ikyo, ikyo kibagīle ukuya kyōsa kyābwanalōli. Muketile? Une ngabagīla ukuyoba ukuti ikyo kikaya kyābwanalōli.

Lōli, kwa une, une—une ngufūnda Ilyēne, kisita ukwēga galigōsa—galigōsa amasyu. . . Une ngubala iki abanyāmbāla abāngi bikuyobaga fiki, kangi une ngubapālisya abēne. Kilikyōsa iki aligwesa uyu ikuyoba, une ngupalisya icyene. Lōli lēlo—lēlo une ngukyēgēla icyēne kwa Kyāla, kangi une ngusyāla ni kyēne mpaka une mbagīle ukulīngānia icyēne, ukufuma ku Bwāndilo ukubuka Busetuli, kangi polelo ukukibona icyēne kyōsa ukulunganisigwa mwi Bāngēli. Kangi polelo une—une ngumanya icyēne kili pabuyo bumo kifuki kitalusye. Kangi, ena, pāpo ugwe utalwīsyē, apo po itolo ubuyo bumobwēne ubu une nsōkilēpo pa—pa bugolosi pala. Kangi lumo kūko ugwe usobīle, pamo utalwīsyē, apo po pāpo une nsōkilēpo pa bugolosi, kangi ukusyūmbutusya.

⁶ Popāpo, uswe tukupālisya mwesa umwe bāndu banunu aba bali apa nkilundilo, ulubunju ulu, kangi panongwa ya umwe bāndu banunu mwe mukupilika amatepi aga. Kangi uswe. . . Fyosa ifi fibombīgwe, ifyene fyo fyōsa panongwa ya Kitangalala kya Kyāla. Une ndinabo abīnangu abanunu ukukīndilila nkīsu kyosa, ana une ngupālisya fiyo, kangi ngwitika ukuti une nisakwangalāga kwa Syēpwa na bēne. Kangi icyēne kikabagīla ukuya mu ndumbula yangu ukugela uku—ukusyōba abāndu bala, mu njila yiliyosa, lōli ukugela ukutwāla ukuti kiboneke kilikyosa iki une mbagīle ukubatūla abēne.

⁷ Une ngwipilika ngati Solomoni ābōmbīle akabalilo kāko umwēne ālīputīle, kangi nukuyoba, ukumpa umwēne amahala aga umwēne ābagīle ukulongolela abāndu ba Kyāla. Ulo lo lwīpūto lwāngu ulwanaloli-ndumbula.

⁸ Ababōmba nabo mbombo bali na une apa, ukusyungutila, une ngumbona Nkundwe Mercier, kangi—kangi Nkundwe Roy Borders, kangi Nkundwe Neville, kangi Billy Paul, umwanundumiana gwāngu. Gene ali apa pabuyo bumo, kangi a bakundwe, Teddy, na bala. Une ngupālisya abāndu bōsa bala aba bikwīsa ukundula une.

⁹ Une ngukumbukila apa pakaya patali mma, Nkundwe Leo, i—i mboniboni iyi umwēne āli nayo; injosi, umwēne ayikōlīle iyēne, ikilo kimo akabalilo kāko uswe twalyāgēne akakwānda; ukuti umwēne abubwēne ubufyūke bwa piramidi ingulumba, kubutali mmwanya. Kangi une nāli pamwanya pala ngulūmbilīla, pabuyo bumo, kangi umwēne āfyūkīle mmwanya

ukukēta iki ikyēne kyāli kyo fiki kyosa. Kangi akabalilo kāko umwēne āfikile pamwanya pala pamwanya pa bufyūke bula, fiki, umwēne alinkuti, kubutali kula mu luko lwa bwēlu boneke-bo-siliva, pamo ngati siniya, une nālimile, ngulumbilila ku bāndu. Kangi umwene alinkukwaba ubutegambulukutu bwangu, kangi une nāketile ukusyungutila umwene. Kangi umwene alinkuti, “Ngimba ugwe usōkilemo bulebule pabutali pala? Une mbagile bulebule ukubuka pabutali pala?”

¹⁰ Une ndinkuti, “Leo, nayumo abagile ukwisa kuno. Kyāla abagile ukwēgela u nnyāmbāla kuno. Lilino, ugwe utikufimbilisigwa ukwisa kuno. Ugwe ubagisenie ukubūka pāsi nukubikil’ubukete ku bāndu bala pāsi pala, ukufuma pāpo ugwe ukibwēne ikyēne, ukuti ikyēne kyo Bwānalōli, ukuti Ikyo kyo Bwānalōli.” Leo ikwāfula ukugomokela pāsi, ukubikil’ubukete ku bāndu.

¹¹ Bo butali bulebule ngimba kila kyāli, Nkundwe Leo? Ifyinja fingi, bule ikyēne? Ifyinja fingi. Ukufuma pala, mūmo une mmanyile, umwēne āli nsūbiligwa mu kubomba ikyo, ukubikil’ubuketi ku bāndu ukuti u butumigwe bukufumila kwa Kyāla. Lilino, kangi une—une ndikulonda ukuti ikyene kifumege kwa une. Linga ikyēne kyo ukufuma kwa une, polelo ikyēne kikaya kinunu mma, panongwa yakuti mukayamo nu bununu nabumo nu mūndu. Muketile? Ikyēne kikufimbilisigwa ukufumila kwa Kyāla.

¹² Lilino, akabalilo kāko une ngukēta ukusyungutila... Mmayolo pamusi, une nāpōnénie amaboko nu mwinangu, Nkundwe West. Une numbwēne umwēne tāsi, mu nyumba; ena, une mbōmbile lilino, ulubunju ulu. Kangi umwe mumēnye mūmo kuyilile kutali abandu bala bikwendesya, injila yosa ukufuma pāsi mu—mu Alabama, ulwa Pandungu lumo, ukufika kuno, ukufuma kubutali ukusuluka mu Alabama!

¹³ Nkundwe Welch Evans, une nālimpondilwe umwēne u Ndungu ugu gwankindaga. Yumo āyobile umwēne āli apa umwīsyūgu. Abāndu bala bikwendesya ukufuma ku Tifton, Georgia, ukuya apa. Kangi nkundwe itūgésye apa, unnine gwāke. Popāpo bīngi! Nkundwe Palmer ukufuma ku Macon, Georgia. Kangi une ngumbona, une ngwitika, Kalumbu Ungren na bala kunyuma kula. Abēne bo injila yosa ukufuma ku Memphis, Tennessee. Lilino, ugwe kwinogona... Kangi abāngi ukufuma mmabuyo agāngi. Nāgēne itolo nu nkikūlu muno ukufuma kula, kubutali kula mu South Carolina.

¹⁴ Lilino, ugwe kwinogona ukuti abāndu apa... Une nākētāga ukukilania, ukufuma ku Chicago, kangi itolo amabuyo amakindane, ukwēndésya bamia na bamia ba mamailosi, itolo ukwisa ku lukomano. Polelo, akabalilo kāko abēne bikufika kuno, nabumo ubuyo ukwitūgasya pāsi. Ikyumba ikisita fyakutalalisyā; i nyumba ingūlu imbyano, ukwima

mula, ukwipupúta amafuke. Ukwēga i hela ukufuma pa mēsa, ukufuma ku bāna bābo, ukwisa apa ukupilikisya ku Ndumi iyi. Kusanusya ukumbula une kukayako i. . . ukukinda ulusōko ulu, kubuyo bumo, ukuti buliko ubuyo abēne bikubūka, limo lya masiku aga? Nalóli, buliko. Uko ko kusūbilígwa! Abāndu bala bo bahomba fya-kalongo. Abēne batikwisa itolo, abēne bikutwāla ifyakalongo ni fyabupi, kangī nukutwāla ikyēne ku nyumba ya Ntwa, ukugela ukubōmba iki kitalusye. Kyāla nubukabi abasaye abandu abasubiligwa bo bala! Ikisa ni lipyana lya Kyāla liyege na bēne.

¹⁵ Une ngumbōna u mwinangu, Charlie Cox, bala ukufuma ukusuluka mwitongo mwa Kentucky. Kangī itolo kulikōsa, ugwe kukelengania, ugwe kubabona abāndu ukufuma mabuyo amakindane.

¹⁶ Unnyambala unkeke uyu itugesye pala, une ngabagila ukunkolela ingamu yake. Une nālyāgéne nagwe mu Chicago. Lōli ugwe gwe kufumila ku sukulu ya i Bāngéli yimo kubutali ukufuma kuno, ku buyobumo, bule ugwe? [Unkundwe ikuyoba, “Springfield, Missouri.”—Nsimbi] Springfield, Missouri; Assemblies of God Bible School. Ena. Ena, kinunu. Umwe muketile, abēne itolo bikwīsa ukufuma kulikōsa, mu kapanga akanini panandi akakūlu.

¹⁷ Inogona itolo, ukufwana, kifuki fyīnja malongo matatu ifi fikindīle akabalilo kāko une nālyālīle ibwe lyapanguto ulubunju lula, une nālīmīle ukukilania apo pa Lukindi Luhano-na-ibili, ulukindi lumolwene ubutali. Une nākāli nukuya mwēgi tāsi, itolo u ndumiana unkeke. Kangī une nāyibwēne imboniboni iya bāndu bipāngenie kangī biswīle muno ukufuma kulikosa. Kangī une nahobwīke, nīmīle kunyuma kwa kigemo. Kangī ako ko kabalilo kāko Umwēne alimbulīle une, “Lōli iyi yikaya nyumba yāko mma.” Kangī Umwene alinkunyikasya une pasi pa mabingu. Kangī umwe mumēnye kōsa ka kapango aka kasīmbígwe mu lyāni lya i Bāngéli lilambalele mu libwe lyapanguto pala.

¹⁸ Une ngupalisya panongwa ya umwe bāndu. Une ngabagila. . . Ikyo, ikyo kyo kinini fiyo, uku—uku yoba itolo, “Ena, une ngupālisya kuli umwe.” Loli une ngubīputīla umwe. Une ngwitika mwa umwe. Une ngwitika mu bwendelemo bwīnu bwa Kyāla. Une ndikwitika ukuti unnyāmbāla pamo unkīkūlu abagīle ukwendesya a bamia na bamia ba mamailosi ukwisa kuno, ukunāngisya u luko luki ulwa myenda abēne bafwālāga. Une—une ndikwinogona abēne babagīle ukubōmba ikyo. Umma. Abēne bakabagīla ukwisa kuno itolo ukukētigwa. Abēne bikwīsa kuno panongwa yakuti abēne nubusolofu kangī mu bwanaloli-ndumbula kuli u bupoki bwa myoyo gyābo. Ulwīpúto lwāngu: “Kyāla ndula une, ndula une ukuya itolo gwanaloli-ndumbula ukunda pa sinda, ukugela ukubōmbēla ku

bēne na kyōsa iki kili mu ndumbula yāngu, kangi ukukēta kya Kyāla.”

¹⁹ I Ndumi, umwe mukukēta, ulubunju ulu, iyēne yo yisinguligwe mosa apa pa bolodi-ndītu apa. Ikyēne kyo itolo ukutendeka itolo, ukulīngānia mūmo une ngukīndilīla, ukugela ukutēndēka ukuti umwe mubagīle ukupilikisya iki une ngugela ukuyobapo.

²⁰ Kangi *Imilungu Amalongo-Mahano-Na-Mabili Gya Danieli* ubu bwāli bufūnde bumu ubukulumba, amasiku mabili kangi ikilo fibili, kifuki, Une mfumīle, kubumalikisyo bwa ndungu apa, une mfimīle pakuya pa kyēne, ukugela ukwāga amasyu maki ukuyoba ku Bwānalōli. Ikyēne kikufimbilisigwa ukufwanikisania ni i Bāngēli lyōsa. Muketile? Ugwe ukabagīla itolo ukwēga Ilyēne, itolo i Lisimbo limolyēne kangi ukutēndēka u—u bupilikisyo, kangi polelo nukuyoba, “Ena, iki kyo iki kikuyoba,” kangi polelo ukusyūmbutūka nukuyoba, “Ena, lōli pa būngi apa Ilyēne—Ilyēne likuyoba ikindukimo ikingi, kikulwāna na *iki*.” Ilyēne likabagīla ukubōmba ikyo. Ilyēne likufimbilisigwa ukuyoba ikindu kimokyēne akabalilo kōsa. Linga ugwe utikubōmba, fiki, ikyo, polelo ugwe gwe—ugwe gwe nsōbi. Kangi iyo yo njila une ngelīle ukumanyisya Ilyēne.

²¹ Mulimosa, pa matepi, panongwa yakuti ikyēne kili pa matepi, ulufyōnyo ulunywāmu ulu une ndinalo pa matepi, ulwa bakundwe bāngu mfiyabo ifikīndāne nkīsu, ko kwitika mu lipyāna lya Kyāla, ukuti une ngumanyisya mūmo une ngubōmbēla, ukuti, “Uswe twabikilīgwe-ngānīla bo lukāli u lwālo lwa kīsu.”

²² Abakundwe bāngu ba kiPentekosti, ena, une mmenye ukuti ifundo syīnu syo syāndagīlo, muketile, kangi une—une mmenye ikyēne kyo kyakusulumanisya panini ku fundo syīnu. Lōli ngimba umwe mubagīle, ukuya nkundwe gwa Kikristi, ngimba ugwe ubagīle ukukipa ikyēne ulwitikisyo lwakufwana ukwisa pa mafundo gāko pankyeni pa Kyāla, ni i Bāngēli lyāko, kangi nsuma Kyāla ukulīngānia ikyene kwa ugwe? Ngimba ugwe kubombaga ikyo? Ngimba ugwe ubagīle ukwēga i fūndo yāndagīlo yāko nukugēla ukulūngīsya iyēne ukufuma ku Bwāndīlo mpaka Busetuli?

²³ Kangi, “U luyungu lwa liyoka,” ikyo kyo kigogi; bīngi abāndu batikwitika ikyo. Lōli, linga itolo ugwe kwisakubala mu Bwāndīlo, i Bāngēli lyāyobīle i liyoka lyāli nu luyungu. “Kangu Une nisakubīka ubulugu pakati pa luyungu lwa liyoka nu Luyungu lwa nkīkūlu.” Kokuti, i lilyoka lyāli nu luyungu. Kangi linga u luyungu lwa liyoka lwāli lwamwambepo, kokuti Yeso akāli mūndu, kokuti u Luyungu lwa nkīkūlu lwāli lwamwambepo. Abēne bosa-babili bāli ni mbeyu, kangi u bulugu bukāli bulipo pala. Iliyoka lyāli nu luyungu. Kangi linga ugwe kwēgāga itolo i Bāngēli lyāko, nukwisa pāsī nukuya

nalōli gwalugindiko pankyeni pa Kyāla une ngwitika Kyāla ikusetulaga ikylene kwa ugwe.

²⁴ Kangi linga ugwe utikukupilikisya ikylene, une—une ndipo, akabalilo kalikōsa, ukubōmba ubununu bwāngu ubukinde ukukutula ugwe, mwa kalata pamo mu—pamo mu bwāngāle bwapamwenepamwene, pamo kalikōsa aka une mbagile ukukutula ugwe. Ena, uswe tukusyāgānia ukuti ikyo kitikumpoka u mūndu, pōpe ikylene kitikuntobesya u mūndu, lōli ikylene itolo kikutwāla u Bwēlu pa kimanyisyo iki uswe twesa tukugela nubukafu ukubatwāla abāndu ukuti bakēte. Muketile? Ikyene itolo kikutwāla u Bwēlu.

²⁵ Lilino, ku kilūndilo iki kikuboneka, une njobile iki panongwa yakuti amatepi, umwe muketile, kangi amatepi aga gikubūka kōsa, kulikōsa.

²⁶ Lilino unko uswe twinamisye imitu gyitu itolo pakabalilo ku Nsimbi gwa Lisyu ili. Kangi balinga nkilūndilo ulubunju ulu yo mfumbwe, ikuyoba itolo, “Une ne mfumbwe. O Kyāla, yaga gwākisa kwa une”? U Ntwa akusaye. Kangi ku bala bābo bisakupilikāga itepi, akabalilo kāko ugwe kupilika iyene, Kyāla alikupāga ugwe ukusuma kwāko.

²⁷ Tāta gwītu Gwakumwanya, uswe twe bāndu bakupālisya, lōli bāndu abasitakufikapo. Lōli uswe tukusegelēla i Kikota Kyāko ikya ipyāna ulubunju ulu, panongwa yakuti uswe tusōngigwe ukwisa. Yeso alinkuti, “Ugwe nsuma Tata kalikōsa mu Ngamu Yāngu, Une nisakubōmbāga ikylene.” Lilino, uswe tumenye ukuti ikyo kyo kyabwanaloli.

²⁸ Kangi muno nkilūndilo, kangi pānja mu—mu kisu kūko amatepi gikubūkāga, kukuyaga lumo abakalongo ba maelifu aga Bakristi abapāpigwa-kāngi bikupilika iki. Kangi uswe tumenye, Tāta, ukuti akabalilo kāko uswe tupāpigwe-kāngi, ukuti umbepo gwītu apāpigwe ukufuma Kumwanya. Ikyene yo Mbepo gwa Kyāla, u Mbepo Mwikemo, pa uswe. Kangi uswe tukusyāgānia ukuti Mbepo Mwikemo yo gwamaka-mōsa kangi abagile ukubōmba kalikōsa kuli uswe aka uswe tukunyonywa ukuti kabōmbigwe. Polelo, Tata Gwakumwanya, uswe tukusuma ukuti Ugwe kwābulāga u lwitiko lwītu kwa Mbepo yula, ukuti Ikyene kibagile ukupākisya kuli uswe ulubunju ulu, kangi panongwa ya lwīmiko lwa Kitāngalāla kya Kyāla, isumilo ni finyonywo fyōsa ifi, ukuti uswe tubagile ukubumbulusigwa ukufuma ku bubine bwītu kangi ubōnywa bwītu, ukuti uswe tubagile ukumbōmbēla Kyāla na kyōsa iki kili mwa uswe.

²⁹ Igūla mōsa imbulukutu syītu isya lupilikisyo umwīsyūgu, kangi bo une ngugēla ukutwāla panja ililālusyo ilikulumba ili, kangi elusyāga ikylene mu minogono ga bāndu. Lilino, une ndinakyo ikylene kisimbigwe mōsa apa, Ntwa, pa kalatasi, kangi pōpe pa bolodi-nditu kisīnguligwe, iki kalatasi iki, lōli fikafikāpo mōsa itolo ukulīngānia ikylene. Lilino uswe

tukukōléla pa Ugwe, gwe Fundi unkulumba Yūyo āsīmbole i Lisyu, Yūyo ālipakile Ilyène, Yūyo ālipéle Ilyène ku nsololi Danieli. Kangi uswe tukusuma ukuti Ugwe kutumaga ulupūtulo ulubunju ulu, mmasiku agabumalikisyo aga, mūmo Umwēne āyobīle i Būku likwigaligwāga mpaka akabalilo aka, aka Ugwe kwisakwīgūlāga ukupilikisya kwītu. Kangi muliyaga u lwītiko lwa mfu-ntofu mu ndumbula yītu ulu lwisakwitikisya i Lisyu ukwēga ubukolelélo nu Būmi, nukutwāla panja imipiki gya bugolofu mmyumi gyītu, iki Ilyène litēdekīgwe ukubōmba. Ulwītiko lwītu mwa Kyāla, ikyēne kilipākisya ikyo kuli uswe ulubunju ulu. Kabuno uswe nulwiwūfyo tukugūlāla lilino, ukwiypa twībēne kwa Ugwe, mu Ngamu ya Yeso Kristi. Ameni.

³⁰ Lilino, uswe tuli nulupālisyo ulubunju ulu, panongwa ya lusako ulunywāmu kangi ukwīgūla amani aga aga Lisyu i Lyasyēpwa iya Kyāla.

³¹ Lilino, i nongwa iyi une ngyēgīle pa nīmwe ne ukugēla ukulīngānia iki, yo panongwa yakuti uswe tukukīndāmo mwa Būku iya Busetuli, kangi uswe itolo tukwīsa ukukilania i ngulilo sya fipanga fihano na fibili. Kangi, polelo, ku bumalikisyo bwa ntu gwa 3 gwa Būku gwa Busetuli, i Kipanga kyēgīgwe ukufuma pa kīsu, mmwanya mu Lwīmiko. Kangi une ngugēla, ni ndumbula yangu yōsa, ukutwāla iki kubandu, ukuti abēne bikugūlāla ikindukimo ukuboneka, ukuti abēne bikukēta kisīmbigwe mwa Būku gwa Busetuli, akabalilo kāko ikyēne kikābombīle imbombo mu ngulilo sya kipanga. Kangi uswe tusegelile ku bumalikisyo ukukīnda ugwe kwīnogonēla.

³² Ifilo finandi ifi fikīndīle, Billy, ugwāngu... Pamo, unkwāna gwāngu, ndigi, ālingōlīle une, nkati nkilo, nukuti ālipo unnyāmbāla uyu ingamu āli Andy Herman, uyu yo ntani gwāngu gwa une, ālambalēle, ikufwa nkipatala. Une ndinkubūka ukunkēta umwēne. Abēne bālīnsilīsyē umwēne, une...fiyo, mpaka umwēne āgonīl'utulo, kangi une ndinkutoligwa ukuyōba nu mwēne. Ulubunju ulukonge... Une nālīnsūmīle Kyāla ukunkyunga umwēne mūmi mpaka une nābagīle. Andy yo nnyāmbāla unnunu, lōli umwēne akālī itolo Nkristi. Umwēne akaya yo mwipwa; umwēne yo ntāni, egīle untāni gwa une.

Kangi polelo akabalilo kāko Nasenge Ade ālimbūlīle une, imīle pala, umwēne alinkuti, "Billy, ifyīnja lwēle fyōsa ifi ifya būmi bwāke, umwēne akambōmbelāpo Kyāla. Lōli," alinkuti, "imilungu minandi igi gikindilepo umwēne ālitūgēsye mu nyumba..." Umwēne, fyīnja malongo lwēle mbukusi, ena, umwēne atikubōmba imbombo ya maboko fiyo mma. Lōli alinkuti...

Umwēne alinkōlīle umwēne kangi alinkuti, "Ade, ugwe umenye fiki? Kristi ālisīle pankyeni pa une apa, itolo amaminiti manandi aga gakindilēpo."

Umwēne alinkētīle umwēne, alinkuti, “Andy, ngimba—ngimba . . . Ngimba kitamisye kyo fiki?” Umwēne alinkuti . . .

Umwene alinkuti, “Umma. Umwene ālīmīle papapa apa pankyēni pa une, kangī Umwene alinkuyoba ikindukimo.”

Alinkuti, “Ngimba Umwēne āyobīle fiki?”

“Ukwene kwīlīlēpo ukukinda mūmo ugwe kwīnogonela.”

³³ Mmilungu minandi ukufuma pala, imilungu mibili pamo mitatu, umwēne ālalatīgwe kangī ālamabalele alalēte kula nkīpatala, ikufwa. Une ndinkuti, “Nasenge Ade, isoni pa ugwe panongwa ya kusita kungōlēla une pamo umundu yumo, ukuyibīka i ndumbula yāke nkayīlo ku sala iyi yīyo umwēne afikileko lilino.”

³⁴ Une ndinkusuma u Ntwa, ulubunju ulukōnge, akabalilo kāko une . . . Umwēne alinkutoligwa ukuyoba, popāpo une nalindālusisye itolo. Une ndinkuti, “Ngimba ubagīle ukumbilika une, Jomba Ande?” Kangī umwēne—umwēne abāgīle ukutinīla untu gwāke panini kangī ukwēndēsya ifigego fyāke. Une ndinkummwīputila umwēne, nālīntēndīke umwēne ukulapa imbībī syāke pankyēni pa Kyāla. Une nālōndāga ukummosya umwēne, kangī Nasenge Ade ālōndāga ukōsīgwa.

³⁵ Kangī une ndinkubūka mu nkiyumba, ukunkēta unkīkūlu unkeke uyu ikwītūgāsya mbupalamani apa, uyu abēne bayaga pakuntuma ku kīpatala kyabusyutano, kangī u Ntwa ābōmbīle ikīndu ikīkulumba ku mwēne, isile kukāya.

Polelo, pa njila ukubūka, une nālyagene nu kalumbu ugwakītītu, kangī umwene alinkuti, “Ngimba ugwe ukaya Nkundwe Branham?”

Une ndinkuti, “Une yone.”

Umwēne alinkuti, “Ngimba ugwe kungumbukila une? Une ne Nka. Drye.”

³⁶ Kangī une ndinkuti, “Ena, une ngwitika ngukumbuka. Pete Drye na bala.” Une ndinkuti, “Ena, une—une ngukukumbuka ugwe.” Umwēne alinkubūka nkyumba, kangī akabalilo kāko uswe twābōmbīle . . . Une nāsūwīgāga nongwa ya fiki umwēne unkīkūlu āyobīle ikyo. Kangī, pala, Jomba Andy nalōli asūmwīke mmwanya mu kitala mula, kangī itugesye pamwanya pala, ikwendesya amaboko gāke ni ngōngi ngati aligwesa uyungi, ikugela ukwēga ikīndu, ikīndu kya kitala pāsī, ukuti umwēne ābagīle ukusōkāpo pala nu kubūka panja. Lilino abēne bikwīsa ukōsīgwa mu Ngamu ya Ntwa Yeso, umwēne nu nkāsi gwāke.

³⁷ Polelo, lōli iki une njobīle ikyo, ukwēne kwīlīlēpo ukukīnda mūmo uswe tukwīnogonela. Kangī une ngwitika ukuti iki *Imilungu Malongo-Mahano-na-Mabili Gya Danieli* kisakutwālāga ikyēne ku bupilikisye bwītu.

³⁸ Lilino, bīngi ba bakundwe bītu ba kiPentekosti, aba une njobile pitasi pa tepi, ukuti abēne bikukanikana na Iki. Abēne bikulōndésya ikikulumba, ikindukimo ikyāmaka ukuboneka. Kangi, bakundwe bāngu, linga umwe mwisakupilikisyāga naloliloli kifuki, kangi komma . . . kangi pilikisya, umwe mwisakusyāgania ukuti kila ikilumba, ikindukimo ikyāmaka naloli kikindile. Yeso itēndekísye ukugomokela.

³⁹ I Kipanga kikusókápo pa ntu gwa 3 gwa Busetuli. Nakimo kyāyobígwe nkati mula isya nakimo, lōli itolo ikindu kyābumalikísyo kyāli u ntumigwa gwābumalikísyo gwa ngulilo. Polelo, uswe tukubōmbéla na ba Yuda mpaka ukwisa kangi nu Nsīngilígwa, mu ntu gwa 19. Ukufuma mu gwa 6 ukubuka ku ntu gwa 19 kyo fyōsa fya kiYuda.

Kula ko une ngulōnda ukufika nkundwe gwāngu unnunu ukukilania apa akabalilo ka Fifūngilo ifi, Nkundwe Wood, uyu yo pakwandwa āli gwa Jehovah Witness, umwēne ni kikolo kyāke kyōsa, apa ulubunju ulu, ukuti bala “maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana” bakāli mma, bakāli nakyo nakimo ukubōmba na Bāpánja. Abēne bāli baYuda. Muketile? Kangi ikyēne kikaya Mbili gwa Kristi ugwasyāmbutítu nkisu umwísyúgu mma.

U Nsīngilígwa yo Mbili ugwasyāmbutítu gula. Na Mbepo Mwikemo uswe tōsígwe mu Mbili ugwasyāmbutítu gula.

⁴⁰ Lilino, uswe tumenye ikyo mwa Buku gwa Daniel apa, kūko uswe tufumile pakubala, uswe itolo tukubalāga kangi panongwa yakuti ikyēne kyo Lisyu lya Kyāla. Mu ntu gwa 9 gwa Dabiel, ilinandi lya 24.

Imilungu malongo-mahano-na-mabili fimikígwe ku bāndu bāko na pa kāya kāko akīkēmo, ukumālísya ingilanio, . . . ukupéla ubumalikísyo ubwa butulwanongwa, kangi ukupéla ukusayana panongwa ya bōnāngi, kangi ukwingísyāmo ubugolofu ubwabwilanabwila, kangi ukufungila mōsa imboniboni nu busololi, kangi ukōneléla u Mwīkēmo unkīnde.

ilinandi lya 25, “Kangi manya lelo kangi pilikisya, ukuti ukufuma . . .” Lilino, ikyo kyo iki uswe twāyoba’ngapo, kangi uswe twamalíkile pa Ndungu nkilo ugu gwākindaga gula, “ukōneléla u Mwīkēmo unkīnde.” Apa po pala uswe tukwānda ulubunju ulu, pa linandi lwa 25. “Kangi lelo . . .”

Manya lelo kangi pilikisya, ukuti ukufuma kukubuka pānja kya ngomelesyo ukubuku ku bupyanikísye kangi uku yenga-kangi Yerusalemu (ako ko “akāya kāko akīkēmo,” muketile) ukubūka ku . . . Mesiya u Nsōka kwisakuyaga imilungu mihano-na-mibili, kangi malongo-ntāndātu kangi imilungu mibili: kangi ulukindi lwisakuyengígwa kangi, kangi i fibūmba, kangi kōpe mu tubalilo utwabutolwe.

Kangi ukufuma pa milungu malongo-ntândātu ukongelelāpo imilungu mibili isa u Mesiya ukutumuligwa, lōli komma panongwa ya yumwēne: kangi abāndu ba nsōka aba bisakwisa bisakōnanga akāya na kubwikemesyo kula; kangi ubumalikisyo bwāke bwisakuyaga nu mōgēsyo unkulumba, kangi ukufika ku bumalikisyo bwa bwīte ukubalanilana ko kubikigwe.

“Kangi...” Lilino, kumbukilāga, uko ko kumalika kwa bwīte. Uswe tulinakyo ikyēne pa bolodi apa. “Kangi,” lilino uswe tukwānda ikindukimo ikingi.

Kangi umwēne isakusisimikisya u lwītikāno na bīngi ku ndungu gumo: kangi pakati pa ndungu gula umwēne isakupela ilikemo ni kyabupe ukwīma, kangi panongwa ya kubalanila-mōsa kwa ikyamwīko umwēne isakutendēka akēne ukuya kayōngigwe mpaka ku bumalikisyo, (ikyō kyo, fyōsa), kangi ikyō kīmikigwe kisakōneligwāga pōsa pa bayōnge.

⁴¹ O, kyo kimanyisyo kiki! Une ndinkuyoba ku nkasi gwangu ilisiku limo, “Une nguswiga linga abandu bikukupilikisya ikyēne.” Lilino, une ngulōnda umwe ukupilikisya ikyēne. Komma...Linga umwe, uswe tukufimbilisigwa ukusyāla apa ilisiku lyōsa, itolo syāla. Lilino, uswe—uswe tukulonda ukupilikisya ikyēne. Muketile? Uswe—uswe tukulōnda ukumanya ukuti ikyene bo Bwanaloli. Kangi, ugwe, linga itolo ubagile ukuketa ikyene! Kangi une ngusuma, lumo...

⁴² Kangi polelo, ukufuma apa, une ngukilekaga ikisimbe-pakalatasi kitulikigwe apa, kangi umwe—umwe mubagile ukusingula ikyēne mōsa, ukufuma apo. Ukwisa muno pamusi apa, akabalilo kāko umwe mukulonda, nukusīngūla mōsa ikisimbe na fyōsa bo ifyo. Ikyēne kikubatūlāga umwe ukupilikisya. Iyo no ngwa une nākibikīle ikyēne apa, ukuti umwe mwābagile ukukupilikisya ikyēne.

⁴³ Lilino, unko uswe twendelēmo itolo pakayabo kanini ukuti uswe tuyege nu lwālo. Lilino āliho...Danieli āpasyāga isya bāndu bāke, panongwa yakuti umwēne ābalīle Yeremiya u nsololi, kangi āpilikisye ukuti Yeremiya ukuti abēne bāyāga mbutumwa ku fyinja malongo-mahano-na-mabili. Kangi polelo, umwēne āsyāgēne ukuti abēne bāli mbutumwa ku fyinja malongo-ntāndātu unkongelapo lwele, polelo umwēne āmēnye akabalilo kāli kifuki. Popāpo umwēne alinkubika palubafu imbombo yāke yōsa, ukukwāba pāsi, mūmo ikyēne kyāli, amakatani ga mbombo syāpisiku syāke syōsa. Alinkutalusya ikisyo kyāke kwa Kyāla, ukufwāla ikisaka nu mfwāndilo, nukubūka kukupika ifyākūkya nukwīpūta, ukuti umwēne abagile ukupilikisya ndili akabalilo kala kisaga ukuya. Polelo uswe tukwaga, mūmo une njobile pitāsi...

(Ngimba umwe mubagile ukusyumbutusa ikyo ukusyungutila, kula kubwa njila *iyoyi*, itolo pakayabo kanini?) Ikipugusa-mbelo, ikyene kyo itolo kinywamu fiyo panini. Ikyene kikumbela une ukwala masyu. Poleo... (Ndaga ugwe, nkundwe.)

⁴⁴ Lilino, ukuti uswe tukwaga ukuti, Daniel, umwene alondaga inongwa iyi kuli a bandu bake. Kangi une ngwinogona, linga Danieli, ikubala abasololi kunyuma yake, kangi ali nu luko ulu ulwakupilikisya, ukuti umwene ali kifuki kubumalikisyo, nukundondesya Kyala, ukusyagania mumo kwayile kifuki kubumalikisyo, polelo une ngwinogona uswe tukwitikisigwa, kukwisila ukuketa ukuti uswe tuli kubumalikisyo kwa nsebwe lilino, tutikufwala ikisaka nu lyoto mma, loli tukutaga panja ifindu fya nkisu, kangi imbasyo syitu sya bumi ubu, nukundondesya Kyala, ukuti tusyaganie lya lisiku liki ilya kyinja uswe tulimo, panongwa yakuti uswe tukuketa uswe tuli ku bumalikisyo, kangi ukuti i Kipanga kisa kwipinya nukwiputa nukwitendekesya. Iyo yo nongwa une nikififwe ukuyega panimwene... Kisita kumanya akalinganikisyo ka iki, panongwa yakuti une ngilenie ikyene akabalilo kalikosa, kangi ndinkuti, "Gila imilungu malongo-mahano-na-mabili ga Danieli," panongwa yakuti une natoligwaga ukupilikisya ikyene. Kangi iyo yo nongwa une negile ikyene panimwene lilino, ukugela ukulingania ikyene. Kangi une ngwitika, nu butuli bwa Ntwa, une mbagile ukubomba ikyene ni lipyana Lyake, ukukitwala ikyene ku buyo, ukubanangisya umwe mumo kuyile kifuki uswe tuli ku Kwisa kwa Ntwa.

⁴⁵ Lilino, Danieli ali itolo mu fyinja fibili. Polelo uswe tukwaga, ukuti, bo umwene ali ndwiputo, u Gwandumi, Gabrieli, abopile ku mwene; kangi akalingisenie itolo ku mwene mma akabalilo kako abandu bake bikusokaga ukufuma ku butumwa, loli, kope, fyosa ifi fwabikigwe ku bandu bake, fyosa ifi fyakali fyasyele kuli bandu bake. Umwene alinkuti, "Gilipo imilungu malongo-mahano-na-mabili igi gisyele kuli nJuda."

⁴⁶ Polelo, uswe tukwaga, ukuti Umwene ali nu lubingililo lwa katandatu. Kangi yimo mwa isyene, kwali kumalisya ingilano; kangi—kangi ukupela ubumalikisyo bwa butulwanongwa; ukutendeka isayanisano panongwa ya busambuke; ukutwala ubugolofu bwabwilanabwila mula; ukufunga mosa imboniboni nu busololi; nukonelela u Mwikemo unkinda.

⁴⁷ Kangi uswe twegile, ulubunju lwa Pandungu ugu gwakindaga, Danieli mbwitugasyo bwake pasi kula, ikwiputa. Kunamanyolo kwa Pandungu ugu gwakindaga, ukupa a Masimbo, ukuti abandu babagile ukubala ikyene akabalilo kako abene bikufika ku kaya. Ngimba umwe mubalile ikyene? Ngimba mwakiganile ikyene? Bununu!

⁴⁸ Lilino, u lubingililo lwa katandatu. Kangi uswe

tukukyāgānia ikyo, pa fūndo ya katāndātu, “ukōneléla u Mwikémo unkīnde,” uswe tukukyāgānia ukuti “u Mwikémo unkīnde” akabalilo kōsa kikwīmila i Kipanga, i Kitembe. Kangi i kīndu ikyābumalikisyo kyāyaga pakubōmbígwa, kwāli ko kōneléla u Mwikémo unkīnde, ikyo kyo Kitēmbé Kyafyinj’elifu iki Umwēne isakwitūgasyāga ngamo akabalilo ka Kafyinj’elifu, aka uswe twisakwītūgāsya ngamo.

⁴⁹ Lilino, umwīsyūgu, lilino uswe tukusegeléla, “Ngimba kyo fiki i milungu malongo-mahano-na-mabili?” Kangi aka ko kayabo akapala fiyo, imilungu malongo-mahano-na-mabili.

⁵⁰ Lilino, uswe tumenye a Masimbo gakabagīla ukusyōba. Agēne gali nu Bwānalóli. Kangi linga uyu u Gwāndúmi Gabrieli ikwīsa nukumbúla Danieli ukuti kusyēle itolo imilungu malongo-mahano-na-mabili ku baYuda... Lilino, uswe tukubōmbéla ikyo ku masiku ntāndātu... pamo undungu gwa masiku-mahano-na-mabili. Lōli, mu busololi ikyēne kyo akabalilo kōsa kikupa mfimanyilo.

⁵¹ Kangi popāpo, kisita kwīlámwa ukuti ukusuluka ukukīnda i ngulilo, bālipo abamia ukubasania na ba mia ba bāndu, abafūnda, abanyāmbala ababagilano, ukugēla ukulīngānia iki igi malongo-mahano-na-mabili gwa imilungu gyāli. Kangi une mbalīle si nyingi sya isyakuyobapo syābo pa kyēne. Kangi une ngupālisya fiyo kwa Tata. Smith, ugwa kipanga kya Adventisti, panongwa ya injobelepō syāke. Une ngupālisya kwa Dr. Larkin, isya njobelepō syāke. Une ngupālisya ku bōsa aba abafūnda abakulumba, panongwa ya njobelepō syābo pa iki. Kangi mu kubala isyēne, ikyēne kikunyelusya une fiyo, ukuti une mbagīle ukugāga amabuyo aga gikuboneka matalusye. Lōli ukusyāga injobelepō isi une—une nīnogonāga ukuti une ngulōnda ukulīngānia, une nālondeśisye ukukīndamo mwa enseklopediya, iya “kabalilo,” ukukyāgānia iki “akabalilo” āsanusyāga.

⁵² Kangi uswe tukusyāgānia pa bwa apa, uswe tuli na “kabalilo, kabalilo, kangi ukuyabānia akabalilo.” Ngimba *akabalilo* kyo fiki? Ngimba kyo fiki u *ndungu*? Lilino, ikyo kili ifyinja maelifu matatu, abamia bana na malongo matatu ifi fikindile, ukufuma pāpo iki kyāli, ukufuma pāpo Kyāla ālyāndīle ukubōmba na baYuda; fingi, fingi ifyinja ifi fikīndilēpo. Danieli āli v.c., kangi akabalilo kala kāli v.c. 538, ifyinja 538 bo akāli Kristi, akabalilo kāko umwēne āyobīle ku “kabalilo, kabalilo, kangi ukuyabania kwa kabalilo.” Kangi, imilungu malongo-mahano-na-mabili, kēta kūko imilungu malongo-mahano-na-mabili gyābagile ukumwēgēla umwēne. Fiki, umwēne ākālī mu Babeloni, mu milungu malongo-mahano-na-mabili, kangi lōli Kyāla ālimbūlīle umwēne ukuti ako kāli ko kōsa akabalilo aka kasyēle pa bāndu.

⁵³ Lilino, ikipanga kyangu apa kiménye ukuti ukukinda ifyinja

fyosa une mbabulile umwe, “Linga ugwe kulōnda ukumanya lyo lisiku nki ilya ndungu ilyene lili, kēta pa kalendala. Lōli linga ugwe kulonda ukumanya akabalilo aka uswe tulimo, kētésya abaYuda bala.” Ako ko kēne kapatu-kakabalilo. Kyāla akabīkīle natumo—natumo utubalilo ku Bāpānja; yikāliko nayimo ifwāsi ya kabalilo. Kangi apo po pāpo une ngwīnogona ukuti abasīmbi bīngi abakulumba bakifulugénie ikyēne mōsa, kangi bāgelāga ukubōmbēla iki ku baYuda na Bāpānja, panongwa yakuti Umwene āyobīle, “Abandu bāko.” Loli Umwene āyobāga kwa Danieli, komma ku Kipanga; abāndu ba Daniel, abaYuda. Linga Umwene ayobaga ku Kipanga, ugwe ukabagila ukukipela ikyo ukubopa nakumo; ugwe gwe—ugwe gwe kubutali kunyuma, kope bo kukāli nukwisa kwa Kristi. Ikyēne angali kikumalika mu luko lulilosa lwa milungu ugwe gwālonḍāga ukukibīka ikyēne mula. Ikyēne itolo kimalīke. Lōli umwēne āyobāga ku baYuda, popāpo lēlo un’Juda yo kapatu-kakabalilo ka Kyāla.

⁵⁴ Umwe mukukumbukīla apa, pakaya patali mma, akabalilo kāko u Nkundwe Arganbright, ugwa ku California, u prezidentiki gwakibili gwa International Full Gospel Business Men’s Association, ukwisa ku nyumba yangu kangi ātwéle i—i tepi; kangi komma i tepi, lōli i—i filimu, iyi abēne. . .iya *Maminiti Matatu Mpaka Kilo-Pakati*. Ikyo kyālyégigwe pa fukulafukula gwasayansi. Akabalilo kako une nguketa aba Juda bala bikugomokela nkati, ukugomokela mu Yerusalemu, une ngwisa ukusuluka kuno ku kipanga iki, kangi une ndinkuti, “Une ngwipilika ngati une nāli nako ukupinduka-kwakibili.” Mwe bīngi ba umwe mukukumbukīla ikyo. Une ndinkuti, “Ukukēta abaYuda bala bikugomokela kula!”

Yeso āyobīle, mwa Matai untu gwa 24, “Akabalilo kāko umwe mukukēta u mpiki gwa māfilu gukutwāla panja u tumela twake.” Umwe mumenye ikyakukilōndesya, muketile, abaYuda ukugomokēla!

⁵⁵ Lilino, une ndinasyo injobelepō simo sisīmbigwe mōsa apa. Une ngulonda ukubūkāmo mu syēne. Lilino, lilino, une—une ngwēgāga akabalilo kāngu, ukuti umwe mubagīle numwe ukusisīmba isyēne mōsa. Lilino, iki kyo kikuboneka, ifi . . . Lilino uswe . . . Akabalilo kāko uswe tulimo lilino, fyosa ifi fikuboneka ku . . . Ikyēne kya kiYuda; nakimo ikyakubōmba ni Kipanga, na panandi. Kalikōsa ukufuma ku Busetuli untu gwa 3, mpaka ku ntu gwa 19, kakaya nakimo ikyakubōmba ni Kipanga. Ugwe ukabagīla ukukitēndēka ikyēne ukwisa kanunu. Ikyēne itolo kyo kikaya pala.

⁵⁶ Lilino une ngulonda ukulīngānia mūmo une nākyāgīle ikyēne. Lilino, pa bolodi, bīngi ba umwe mukukētāga ukuti une nsīmīle mōsa, utubalilo utubāmbikīgwe, mūmo fikuti ikyēne kikwīsa mu fwāsi, ukuti ikyēne kibagīle ukutēndekīgwa ukuti aligwesa abagīle ukupilikisya. Ngimba mugīle umwe . . . Umwe mukabagīla ukukibōna ikyēne ukufuma ku nyuma, une

ngusakisya, ubwēne bo bunini fiyo ubwa busīmbe. Kangi ubo bo busīmbe bwa Becky. Une ninogonaga . . . Kangi, ikipicha ikyo, une nābōmbīle ikibibipo ukukinda ikyo. Lōli, Becky āsīmbe ikyo, ikya kifwāni kya njosi ya Nebuchadnezzar. Kangi une ngwinogona ikyēne kikuboneka fiyopo ngati ndindwana, Becky, ukukinda ikyēne ukuya nnyāmbāla. Lōli, mulimosa, ikyēne—ikyēne kisakupa inongwa, iki uswe tukulōnda.

⁵⁷ Lilino, linga uswe tukubala mu li Bāngéli ukuti gilipo imilungu malongo-mahano-na-mabili gibīkīgwe ku bāndu, lilino, i . . . kikaya nakimo ikyākubōmba ni Kipanga. Imilungu malongo-mahano-na-mabili gikaya nakimo ikyakubomba ni Kipanga. Linga umwe mukukētésya apa, pa kikalatasi, une ndinasyo ingulilo sya kipanga pakati pa gila imilungu malongo-mahano-na-mabili.

⁵⁸ Uswe tulinakayo kubwa kuno. Unkundwe yumo pāsi mu Georgia āsīmbe ikyēne kuli uswe apa, bo uswe twākinda ngamo mu ngulilo sya kipanga. Kangi uswe tuisimikisye uswe tubagile ukupilikisya kīkyo iki kikusanusya. Iyi inyēlu mu kipanga apa, ikyo kikusanusya ikyēne kyāli mōsa kyabatumigwa. Kangi polelo mu ngulilo yakibili iya kipanga, abēne bāli ni kimanyisyo kya baNikolai, pamo, abēne bāli ni mbombo sya baNikolai; ikyēne kyākāli kikaya kimanyisyo mma. Mu ngulilo ya kipanga ya butatu, ikyēne kyāli kimanyisyo. Kangi mu ngulilo ya kipanga ya buna, ikyēne kyapanganisīgwe, kangi ikyēne kyāla bwapāpa bwaRoma. Kangi mu i—i ngulilo ya kipanga ya buna, sila syāli syo ngulilo sya ngāsi.

Umwe mukukētésya, ingīsi yōsa pala yikwīmila i kiNikolai, pamo i kiRoma. Ikiyabo ikyēlu kikwīmila u Mbepo Mwikemo, i Kipanga. Kangi, mūmo ikyēne kyāli ukwānda mu kabalilo ka Mwikemo Pauli, i Kipanga kyōsa kya batumigwa kyālisusīgwe na Mbepo Mwikemo. Polelo abanyafyāle balinwānda ukwisamo. Polelo abēne kubumalikisyo balinkubīka palikimo nukutēndēka ikipanga ikipya kubumalikisyo ukufuma ku kyēne. Kangi itolo akapanga akanini kālyōkīgwe, nukutunyigwa na mabwe, nukulyesigwa ku ngalamu, na filifyōsa.

⁵⁹ Mu Butendekési ikwisa Luteri, ukwelukāka paninipo, umwe mukukēta. Mmasiku ga Wesley, kwātwele ubwelupo panini kangi. Lōli mu ngulilo ya kipanga kyabumalikisyo apa, i ngulilo ya kipanga kya baNikolai, iyo yo ngulilo iyi uswe . . . Komma i kiNikoli, lōli Laodikia, iyo yo ngulilo iyi uswe tulimo. Umwe mukukētésya, bukayapo u Bwelu bwingi fiyo mma.

⁶⁰ Umūnduyumo, akabalilo kāko abēne bikukēta ikisīmbigwe kya kyene pamwanya apa, balinkuti, “Isoni pa ugwe, Nkundwe Branham! Ilisiku ilikulumba ilya bwelusīgwe ili!”

Une ndinkuti, “Une nisakwinogonelāga, akabalilo kāko ikyēne kisēfīgwe pāsi, ikyo kitikubōmbēla ikyēne nu bugolofu nabumo, akabalilo kāko ugwe kwēga abēlu nalolilo mu

ndumbula, bapāpígwe kangi mwa Mbepo.” Kumbukilága, iyi yāli yo yēne ngulilo ya kipanga iyi Kristi ābīkígwe panja pa kipanga Kyāke Kyēne, mu fyosa fya ifyēne. Uswe tuli nu bwilāte ubukulumba, lōli, “Ngimba uswe tuli nakyo ikyakukāba?” kyo uswe tukuyobelāpo. Ngimba Kristi naloliloli ali nkipanga? Ikyēne kisakuyaga fiyo mbunini bwa bāndu.

⁶¹ Lilino, lilino unko uswe tubāmbīke malongo-mahano-na-mabili ga milungu gya Danieli. Lilino une mbagile ukwāndīsyā apa kāngi; babombi ba Nongwainunu, linga umwe mukukānikāna na iki, syōsa kanunu. Ifyēne fiyabānisígwe ntubalilo tutatu, mūmo uswe tukusyāgānia mwa Danieli 9. Utubalilo tutatu. Akākwānda, akabalilo ka milungu mihano-namibili; polelo ikya batatu bamalongo-mabili na mibili, iki kyo malongo-ntandatu ukongelelāpo mibili; kangi polelo akabalilo ka ndungu-gumogwene. Ifyēne fiyabānisígwe ntubalilo tutatu utukīndāne.

⁶² Lilino, une nkiyābēnie ikyēne apa pa bolodi. Akabalilo kākwānda; akabalilo kākibili; kangi ku bupilikisyo bwāngu, ukwisila mu Nongwainunu, ukwisila mwa Mbepo Mwikemo, ikyo, ukumālisya kwa kabalilo, Kyāla ikugomokelāga kāngi ku baYuda.

⁶³ Lilino, uswe tumenye, ukwisila mu Nongwainunu syōsa, ukuti Pauli āmanysye, na bāngi, ukuti Kyāla isakugomokelāga kangi ku baYuda. Ena, polelo, linga Umwēne isakugomokelāga kāngi ku baYuda, ngimba uswe tukubōmbelāga bulebule ikyēne ku nyuma nkabalilo ka Danieli? Uswe tukufimbilisígwa ukukibōmbēla ikyēne mu ngulilo iyābumalikísyo iyi. Kangi ikyēne kyo ukufuma pāpo i Kipanga kya Bāpānja kibūkile, ’nongwa yakuti Umwe ikubōmba na Israeli ngati kikolo, uswe ngati pamwene-pamwene.

⁶⁴ Lilino, une ndinako ukusimba kumo apa kūko une ngulonda ukubala kwa umwe bo uswe tukukīndilīla. Lilino:

...ukusōka panja kwa ngomelesyo ukubūka ku kuyenga-kangi Yerusalemu...

Iki, kyāli pisiku lya 14 lya Mariki. Linga aligwesa gwa umwe ikulōnda ukusimba ikyo pāsi, mu Kihiburi umwe mwisa kwaga ikyēne kikukōlelígwa *N-i-s-a-n*, *Nisan*, iki kokuti “Mariki.” Ukufumusya kwāpígwe pisiku lya 14 lya Mariki, B.C. 445, ukufumusya kwabūkile pānja ukuyēnga, ukuyēnga-kangi i tempeli. Umwe mukupilikísya ikyēne, mūmo umwe bāndu mubalīle a Masimbo. Mpaka iyēne yāmalísígwe, iyēne yālyēgile ifyīnja malongo-mana-na-lwele-na-limo ukumālisya i tempeli na kāya, ukuyēnga-kangi. Kangi mūmo i Bāngéli lyāyobīle apa, Danieli ikuyōba, pamo u Gwāndūmi kwa Danieli, ukuti:

...i fibūmba, kangi iyēne yāyāga ukuyēngígwa nkati utubalilo utwabutolwe.

Kangi twe bīngi ba uswe tukukumbukila, akabalilo kāko iyēne yāyēngigwe abēne bāli ni kikōmbóli nkiboko kimo kangi ingwēbo mu nkīngi, ukukētésya undugu. “Kangi akēne kayaga pakuyēngigwe nkabalilo kābutolwe.”

⁶⁵ Popāpo, apa po pāpo une ngukyāga ikyo, ngugāga amasiku gāngu. Lilino, uswe tilinago mabili, matatu amakalendala amakīndāne. Uswe tukugomokéla ku kalendala unkūlu gwa bumanyandondwa, kangi uswe tukusyāgania ukuti u kalendala gwaJuliusi galipo amasiku bamia batatu, malongo-mahano-na-limo-na-masiku mahano ukongelelāpo sinda-gwa-sinda gwa lisiku mu kyīnja kimokyēne. Abēne bikupima-nkabalilo ikyo mukwīsila ukukilania kwa Sardis ni ndōndwa ingīndāne, na fyōsa bo ifyo. Abēne bāpimāga ikyo nkabalilo. Lilino uswe tukwāga, mu kalendala gwa kiRoma uyu uswe tuli pāsi pāke lilino, amasiku bamia batatu, malongo-mahano-na-limo-na-masiku mahano, ukwisila mwa kalendala uyu. Lōli mu gwa kiKristi, pamo u kalendala gwabusololi, uswe tukwāga galipo itolo amasiku bamia batatu, malongo-mahano-na-limo mu kyīnja kimokyēne. Lilino, umwe mubagīle ukuswīga mūmo ubufubānie ubu bwālisīle.

⁶⁶ Lilino, iki une mbagile ukuyoba itolo bo nimwene nguyoba. Une ngwitika ukuti kunyuma bo kukāli ukonanga kwa mogesyo, kunyuma mmasiku ga Yobu, na fyōsa bo ifyo, ukuti abēne bakyūngāga akabalilo ukwisila mu ndōndwa. Kangi uswe tukupilikisya, pamo kunyuma bo kakāli akabalilo kala, ukuti ikisu kyālīmīle nukugoloka. Kangi polelo mbutulwanongwa kwa mūndu, ukuponjola kwa kisu, kangi ikyēne kilinkusēndāma kangi umōgésyo gulinkwīsa, polelo uswe tulinago amakulumba amalyālābwe ga amatalala, na fyōsa bo ifyo, kangi mōsa mmwanya kangi pāsi pa kisu mwīswīle na matalala. Uswe tumenye ikyo. Kangi ikisu kitikwītūgāsya nukugoloka mmwanya. Ikyēne kītūgésye nubusendamafu. Kila kyasenyendile ikyēne panja ukufuma kūko u mwēsi ni ndōndwa, kūko ifyēne fyāketāga, kangi nukusōkāpo pa buyo polelo. Pamo—pamo, ugwe ukābagīle ukukyūnga akabalilo ni kyēne kangi mma, panongwa yakuti ikyēne kītūgésye kisendēme kulubafu, kītūgésye kisendamafu kunyuma. Polelo, ikyēne kikābagīle ukutika indōndwa sila akabalilo kamokene, panongwa yakuti ikyēne kyo—ikyēne kyo kisōkilēpo pa lubātiko ku ndōndwa sila. Umwe mukupilikisya? Une ngwitika ikyo kyo iki kili.

⁶⁷ Ikyēne kilāmbaléle kunyuma nkayīlo kala. Kangi ikyo itolo kikunāngīsya ukuti aka ko kabalilo ka kabalilo. Ngimba mukabagila ukukēta? Kyāla akaya ni findu ififuluganikane. Umwēne itolo ikukileka ikyēne ukubōpa bo lūla pa kabalilo kanini. Kangi une naloliloli ngwitika ukuti ikindu iki kyābombígwe.

Kangi ku masiku ga bumalikisyo ili lyo kabalilo kāko

Kyāla ikuyaga pakusetula isyākubutítu isi ku Kipanga. Umwēne akabōmbámo ikyēne siku. Kangi i nongwa Umwēne akabōmbámo siku ikyēne, ko kūmulisya i Kipanga ukukētēsya nu kwīpúta akabalilo kōsa, kisita kumanya akabalilo kāko ikyēne kīsága. Lōli umwe mukukumbukila, mwa Danieli 12, Umwēne āyobīle, “Abamahala bisakupilikisya kubumalikisyo, mu lisiku lyabumalikisyo.” Muketile? Ikyene kipīgwe ku mwēne.

⁶⁸ U Mbepo gwa mahala gukwīsa pa Kipanga, ukufumusya ku Kipanga, ukwisila mu busetuli bwa Mbepo Mwikemo, ukukitwāla i Kipanga nkati nukusetula lyo lisikunki ili uswe tulimo būmi. Itolo bo yu Gabrieli ikwisa kwa—kwa Danieli, u Mbepo Mwikemo ikwisa ku Kipanga mmasiku gabumalikisyo, ukusetula ifindu ifi fikulumba, ifisolofu, ifyakubutítu. Ngimba umwe mukusyagania lilino?

⁶⁹ Lilino, ikyo kyābagīle ukukung’ulila panja ikyinja kya bafundu-kumwanya kila pamo i kyingja kya kiJuliusi, kalendala, muketile, ikyinja kya masoniki, panongwa yakuti ikīsu kisēndēme. Uswe twesa tumenye ikyo, ukufuma kukufūnda ku sukulu. Kangi ikyēne kisōkilépo pa lubātiko, polelo isyēne, indondwa sila, sikābagīle ukukilania mbugolosye bwa kīsu pa kabalilo kamokēne. Polelo, i kalendala ya kiRoma nsōbi, yópe, panongwa yakuti ugwe ukabagīla ukubīka palikimo amasiku. Filipino itolo ifindu fingi if une nābagīle ukuyoba papapa apa. Ifi uswe tukusyāgānia, mukwīsila mu kipēlīgwa kyēne, kikutumanyisya uswe galipo itolo amasiku malongo matatu katikati mu kyīnja.

⁷⁰ Lilino, unko uswe twēge Busetuli kūko uswe tukufimbilisigwāga ukubūka kubwa kuno mmasiku gwa basololi babili. I Bāngéli lyāyobīle, “Abēne bāsolvīle amasiku elifu yumo abamia babili ukongelelāpo malongo-ntandatu.” Lilino, ugwe ega i kalendala yābumanya-ndondwa, ikyēne naloli kitisakupondwāpo ikyēne kubutali ukufuma ukuya fyinja fitatu na sinda. Kangi ugwe kwēga u kalendala gwa kiRoma uyu uswe tulinagwe, ikyēne kyābagīle ukupōndwa ikyēne kubutali. Lōli ugwe kwēga u kalendala gwābusolólí, kangi galipo katikati amasiku elifu yumo abamia babili kangi malongo-ntandatu, mu masiku malongo matatu ku mwēsi. Muketile?

⁷¹ Uswe tuli na masiku malongo matatu mmyesi gimo, malongo-matatu-na-limo ku gungi unkonge, malongo-mabili-na-lwele mu gamo. Muketīle, uswe tufuluganikēne mōsa. Lōli Kyāla akaya ni kyēne pepeluka, mwanya-na-pāsi, ukubukana-kugomokela mma. Umwēne ikutīka ikyēne katikati palapala. Ena, nkulumba. Katikati kilakila, masiku malongo-matatu mu mwēsi; komma malongo-matatu-na-limo, polelo malongo matatu, ikindukimo ikingi. Muketile? Lōli ikyo kyōsa kyābombīgwe mu fyafyūma ifikulumba ifya Kyāla, ukikyūnga i Kipanga ukukētēsya nu kwīpúta, ukuya bitēndekīsye, ukuya ni nyēnda gisukīgwe mu Lilopa lya Kang’osi. Loli, o, mmasiku

gabumalikisyo ili, Umwene âfingile! Uu-huu. Lilino uswe tukuketa kuko uswe tuli nubumi. Lilino, kumbukila, i fûndo, ifundo yimo ntiga, yo kubõmba iki.

⁷² Lilino, linga kwâlîko mahano na mabili...Kêta, galipo katikati malongo-mana-na-lwêle-na-limo amasiku...ifyinja malongo-mana-na-lwêle-na-limo, ndigi, nkabalilo ka kuyênga kwa tempeli. A mahano na mabili, gyo milungu mihano na mibili igwabusololi, imilungu mihano na mibili, 'nongwa yakuti gilipo imilungu mihano na mibili gibîkîgwe ku tempeli, ukuyênga-kângi i tempeli. Kangi iyêne yâyêngîgwe katikati mu fyinja malongo mana na lwêle na kîmo. Lilino uswe tulu busanusyo bwa kabalilo ka milungu, 'nongwa yakuti linga i Bângéli lyâyobile, u Gwândúmi âyobîle, ikyêne kyâlyêgîle imilungu mihano namibili mpaka kukuyênga kwa tempeli. Kangi ikyêne kyâli katikati ifyînja malongo mana na lwêle na kimokyene ukuyênga kwa tempeli, ukufuma—ukufuma Mariki ilya 14 mpaka u B.C. 5—538. Mpaka i tempeli yapyanikisîgwe kangi, kangi ingindi syâpyanikisîgwe, katikati malongo-mana-na-lwêle-na-kimokyene ifyînja. Popâpo, ngimba uswe tukufyâga ifiki? Ngimba uswe tukufyâga ifiki? Namanga, linga imilungu mihano na mibili kokuti ifyînja malongo-mana-na-lwele-na-kimo, polelo undungu gumogwene gufwene ni fyinja fihano na fibili. Kangi fihano na fibili ukubâsania na fihano na fibili yo malongo-mana-na-lwêle-na-kîmokyêne. Ikyo kyo katikati. Mwakêta lelo umwe.

⁷³ Popâpo lilino kukayapo kangi mma ukusakikisya isya ikyêne. Uswe tumenye lilino ukuti undungu guligosa kwasanusyaga ifinja fihano na fibili. Ngimba umwe mpulikisye ikyêne? Unko uswe tuyobe ikyêne palikimo: “Undungu gumo gufwene ni fyînja fihano na fibili.” Lilino uswe tumenye uswe tupulikisye ikyêne. Undungu gumo gufwene ni fyinja fihano na fibili.

⁷⁴ *Apa* uswe tuli, papapa apa, undungu gwâkwânda. Ifyînja malongo-mana-na-lwele-na-kimo ku buyenge-kangi bwa tempeli. Lilino, ulukindi ulwâpamwanya ulu apa lukwîmîla i kikolo kya kiYuda bo ikyêne kikubûka ukukilania. Aka ko itolo kabalilo. Kangi akabalilo kâko ikyêne kikugwa pâsi apa, ikyêne kikugwa panja pa kikolo kya kiYuda, ukubuka nkabalilo ka Bâpanja. Polelo kikubûka mmwanya kangi nukukóla Israeli, nukukîndilîla.

⁷⁵ Lilino, a Bâpanja bakapayîligwe na kabalilo nakamo kalikosa. Lyâyobile itolo, “Akabalilo ka Bâpanja.” Kangi uswe tukusyâgânia, yópe Yeso akabapayîle abêne akabalilo. Kabuno uswe tukwaga apa, mwa Luka 2:124, Umwene alinkuti, “Abene bisakukanyangâga ifibûmba fya Yerusalemu mpaka u Gwâpanja...” Unko une nândisye ikyo. Une ngwandisya ikyêne itolo mbukumbilo. Unko une mbale ikyêne, panongwa yakuti ikyene kikuyaga pa tepi, kangi uswe tukulonda ukuya

basisimikisye ukwega ikyēne nubutalusye. Umma ndaga, linga ugwe kulonda ukusanuka na une ku kyēne, pa Mwikemo Luka 21:24. Une nāfūdīle iki pabwelu, mu bununu ukukīnda une nābagīle.

Kangi abēne bisakugwa nu lugenge lwa ngwēbo, kangi bisakulongosigwa ukusōkāpo . . .

Yo ywāni Umwēne ikuyobapo? Aba kiYuda. Kula kwa ko kubongotola kwa tempeli, mu A.D. 70.

. . . kangi abēne bisakulongosigwe ukusōkāpo batumwa mu fisu fyōsa: . . .

Lilino kumbukilāga, komma itolo ukusuluka ku Babeloni, komma itolo kula mu Roma, lōli ku “fisu fyōsa.” Uko ko kūko u nJuda aliko umwīsyūgu, “i fisu fyōsa.”

. . . kangi Yerusalem isakukanyangigwāga pāsi na Bāpānja, mpaka akabalilo ka Bāpānja kafwanikisigwe.

⁷⁶ Polelo, kalipo akabalilo kakyungigwe, lōli nayumo aménye mo ndili ikyēne kisakuyaga. Muketile? Ikyēne kyo kyambutitu, muketile, akabalilo ka Bāpānja. Loli, abaJuda. . . Polelo, uswe tukabagila ukuyoba akabalilo mukwisila iki Ikipanga, kali Ikyēne kigomokīle-nyuma pamo Ikyēne kikukīndilīla nkyēni, pamo fiki Ikyēne kikubōmba. Ugwe ukabagila ukuyoba ikyo. Lōli, kēta ku baYuda, alipo kalendala gwa kabalilo. Ngimba umwe mukukibōna ikyēne? Kyāla nalōli ababikīle abēne katikati i lisīku, isala, pamo akabalilo, lōli Umwe nasiku ku Bāpānja. Umwe ābōmbīle ku baYuda, popāpo unko uswe tukētēsye abaYuda, polelo uswe twisakukētāga pāpo uswe tulipo.

⁷⁷ Lilino, lilino, imilungu mihano na mibili gwāli fyinja malongo-mana-na-lwēle-na-kimokyēne. Uswe tulikipilikisye pabwelu lilino, ukuti undungu gumo go—undungu go fyinja fihano na fibili; undungu gumo, fyinja fihano na fibili.

⁷⁸ Lilino uswe tubūligwe, “Ukufuma kukusōka panja kwa ngomelesyo. . .” Lilino, apa po pāpo ulutamyō lukwīsa. Lilino uswe tukubūligwa:

. . . ukufuma ku kusōka kwa ngomelesyo ukubuka ku kuyēnga-kangi kwa kāya ukubūka kwa Mesiya (kangi Mesiya āli yo Kristi, ena) kusakuyaga imilungu mihano na mibili, kangi malongo-ntāndātu ukongelelāpo imilungu mibili (iki kikipela imyesi malongo-ntāndātu ukongelelāpo lwele-na-limo) . . .

Muketile? Sili kanunu. Kangi ihano-na-ibili ukubāsya na malongo-ntāndātu na lwele-na-limo kikipela ifyīnja abamia bana na malongo-lwele-na-fitatu. Lilino, umwe mukusimba ikyēne pāsi? Linga umwe mukulōnda une ukubopāmo mu kyēne kāngi, une ngasangalukāga ukubōmba ikyēne.

⁷⁹ Lilino uswe tukubūligwa, “Ukufuma ku kubūka pānja kwa ngomelesyo ukubūka ku kuyēnga-kangi kwa kāya, mpaka

kwa Mesiya, kisakuyaga ihano-na-ibili,” (ihano-na-ibili, ikyo kyo kyākwānda—kyākwānda, papapa apa) “imilungu mihano na mibili, kangi malongo-ntāndātu kangi mibili,” kikapela, malongo-ntāndātu na mibili ukongania na mihano-na-mibili yo malongo-ntāndātu ukongelelāpo lwele-na-limo, imyesi malongo-ntāndātu ukongelelāpo lwele-na-limo. Ihano-na-ibili ukubāsania na malongo-ntāndātu na lwele-na-limo kikapelāga abamia bana na malongo-lwele-na-fitatu ifyinjā. Polelo, mpaka kwa Mesiya. . . Lilino uswe tukwisa kayabo kamo *apa*. Mpaka u Mesiya, pikubagila ukuyapo ifyinjā abamia bana na malongo lwele ni fyinjā fitatu, ifyinjā abamia bana na malongo lwele ni fyinjā fitatu.

⁸⁰ Lilino, lilino, Yeso, Mesiya, alitogile ukubuka nkaya ka Yerusalemu, ubuponjoli, pa nyuma ya mbunda inyelu, pa Ndungu Milala, Epurelo gwa 2, A.D. 30. Yesu alitogile nkati mu Yerusalemu Pandungu Milala A.D. 30. Kangi lilino, lilino, ukufuma pa B.C. 445 ukubuka ku A.D. 30, yo katikati ifyinjā abamia bana na malongo lwele ni fyinjā fitatu.

⁸¹ Loli, mumo uswe tutalile tuketile, ukuti imilungu malongo mahano-na-limo na lwele-na-kimo kikapela ifyinjā abamia bana na malongo lwele ni fyinjā fitatu. Lilino, apo po papo ulutamio lukwisa, palapala pala. Muketile? Uswe tulinakyo kyene, ni fying’wale fya mu li Bangeli apa, akabalilo, kene ifyinjā abamia bana na malongo mahano na mabili na fihano. Kangi, naloliloli, ikyene kyo ifyinjā abamia bana na malongo lwele ni fyinjā fitatu ukukindana kwa fyinjā lwele.

⁸² Lilino, Kyala akabagila ukukupela ikyene kipondwege. Linga Umwene ayobile ikyene kikuyaga amasiku mingi gakuti, ikyene kyo masiku mingi gakuti. Linga Umwene ikuyoba kikuyaga kingi mwakuti, ikyene kikuyaga u bwingi mwakuti. Popapo uswe tukubombaga fiki? Lilino, i B.C. 475 ukubuka ku A.D. 30, fyo fyinjā fyaJuliusi pamo fyabamandondwa, iki kyo bamia batatu na malongo ntāndātu na fihano kangi sinda-gwa-sinda mu—mu kilikyosa. Loli akabalilo kako uswe tukusoosyako amasiku gala ku kalendala gwitu gwabusololi. . .

⁸³ Lilino unko une niime papapa apa itolo i miniti. Ukuti mubagile ukumanya ukukinda unsyungulu gumo ugwa kwilamwa, une ngaabagiile ukweega ikyo ubuyo bumobwene. Une mbagile ukweega ikyene ukukinda a Masimbo gosa nukusisimikisya umwe ukuti amasiku mahano na mabili gala go gala mahano na mabili, u ndungu gumogwene go—go fyinjā fihano na fibili, mu li Bangeli. Une itolo mbombile ikyene apa, mu Busetuli untu gwa 13, pamo untu gwa 11 kangi ilinandi lya 3. Abasololi bala bisakusololaga amasiku elifu yumo abamia babili na malongo mahano-na-limo, iki kyo pakati pa ndungu gwabumalikisyo ugwa baYuda, pala abene batumuligwe kangi u Armagedoni ikwingilamo. Polelo linga ikyo kikuya lulo, pala ikyene kilipo kangi, katikati masiku matatu mu mwesi

gumo. Muketile? Polelo, ikyene kyo—ikyene kyo komma masiku malongo-matatu-na-limo mma kangi masiku malongo-mabili-na-lwele, na fyosa bo ifyo. Ikyene kyo katikati masiku malongo natatu mu mwesi gumo, akabalilo kalikosa.

⁸⁴ Ukalendala gwabusololi gwitw kututwala uswe ku masiku bamia batatu na malongo matatu, mumo uswe tukubombela lilino mu Masimbo. Uswe tulinafyo katikati abamia bana na malongo lwele ni fyinga fitatu. Mwaketa umwe, ifyinga abamia bana na malongo lwele ni fyinga fitatu. Apa uswe tulina kyo katikati ukusisimikisya kwa busololi, katikati u bwanaloli. Namanga, ukufuma ku kusoka ukubuka ku kuyenga i tempeli, mpaka ku bubungotole, akabalilo kako abene balimpikile Kristi nukungoga Umwene mu A.D. 33, akabalilo kako Kristi agogigwe, kyo katatikati ifyinga abamia bana na malongo lwele ni fyinga fitatu.

Lilino, ukufuma ku kusoka panja kwa ngomelesyo ukubuka ku kuyenga-kangi kwa Yerusalemu, kwabikigwe imilungu mihano-na-mibili, iki kyanusyaga ifyinga malongo mana na lwele-na-kimokyene. Kangi ifyinga malongo mana na lwele-na-kimokyene kyatikile katikati. Ena, ukufuma ku kukuyenga-kangi kwa tempeli ukubuka kwa Mesiya, kwali ifyinga abamia bana na malongo lwele ni fyinga fitatu. Popapo, ifyinga abamia bana na malongo-... ifyinga abamia bana na malongo lwele ni fyinga fitatu. Kangi abamia bana na malongo-matatu-na-ina (akabalilo), malongo-mana-na-lwele-na-kimo, fikupela katikati ifyinga abamia bana na malongo lwele ni fyinga fitatu. Ikyene kyatikile ikyene pa mbulo, katikati ku lisiku, ukufuma ilisiku ukubuka ilisiku. Ameni! Mwaketa lelo umwe.

⁸⁵ “Mesiya u Nsoka isakwisaga.” Muketile? Fihano-na-fibili ukubaasania na malongo-ntandatu na lwele-na-kimo yo abamia bana na malongo-...kangi—kangi ifyinga abamia bana na malongo lwele ni fyinga fina. Katikati, ikyene kyaatikile ikyene pa mbulo. Popapo, polelo, uswe tumenye nubupelesye, uswe tumenye katikati, ukuti i Lisimbo lila litalusye. Apa ikyene kili. Loli, umwe muketile, fyosa ifi...

⁸⁶ Akabalilo kako Kyala mu kisu bo gukali umogesyo alyonangile ikyene na misi, kangi asanwisye akabalilo ka bufunda-ndondwa; kangi polelo ukwitikisya abaRoma ukwisapo nukupela u kalendala gwabo, uyu ikutika kangi ikunyela, na fyosa bo ifyo. Kangi une ngusakikisya, ukuti, mope mu enseklopidiya mumo une nabalaga...

⁸⁷ Njobe, mu njila iyingi, Nkundwe Kenny Collins, ngimba umwene ali nnyumba ulubunju ulu, Kenneth Collins? Umwe mumenye akabalilo kako ugwe gwalindumile une ikipambo ikinywamu kila ikya enseklopidiya? Ugwe kukumbukila ikyo? Ugwe gwalindumile une ukukilania kula kifuki ukwisula iligali lya ikyene. Une ndikwinogona, “Kyo fiki nkisu abagile umbulu

ngati une ikubombaga na fyosa ifya ikyo?” Umwe mumenye, u Ntwa akulôngosya ugwe, Kenny. Mula mo mumo une nasyaagilemo inongwa isi, mulamula ukufuma mu enseklopidiya ingulu yila, “kabalilo,” kangi une naafuundaga. Kangi Becky ikugabombele agene mu sukulu yake. Une nagatwele agene pasi kubufundilo kwangu, pasi ku kyumba kyangu palwalo. Kangu uswe twaabuukile pasi kula nukukyaga ikylene, kangi mula uswe twakiketesisye ikylene mosa, nukukyaga ikylene, katikati, ukukindamo ma kalendala gosa na kabalilo aka kaalimo siku. Muketile? Popapo, uswe twakyagile ikylene.

⁸⁸ Pala ikylene kili, katikati, ifyinja abamia bana na malongo lwele ni fyinja fitatu. Ukufuma kukusoka panja kwa ngomelesyo ukupyanikisya i—ukupyanikisya i nyumba, mpaka akabalilo ka Nsôka Mesiya âpikigwa, kikupela katikati ifyinja abamia bana na malongo lwele ni fyinja fitatu, ukwisila mwa kalendala.

⁸⁹ Lilino umwe mukuketa, uswe tukubombela uyu yulayula kalendala papapa ukukilania apa. Panongwa yakuti, linga Kyala aaboombile u kalendala uyu apa, polelo Umwene ukufimbilisigwa ukubombela umwene akabalilo kosa akangi ukukindilila mu li Bangeli. Ngimba isyo kotalusya? Kyala atikusanuka mma. Popapo, linga imilungu mihano na mibili gwali fyinja malongo—mana na lwele-na-kimo, imilungu mihano na mibili kangi yo fyinja malongo—mana na lwele-na-kimo. Undungu gumogwene go fyinja fihano na fibili, muketile, popapo ikylene kikupela ikylene katikati nubupelelesye. Kangi ikylene kyatikile ikylene katikati pa kabwina pala, ikylene kisakutikaga katikati pa kabwina kangi. Ameni! O, mwe! Ikyo kikumbela une ukunyenemukania mosa. O, une—une—une nkiganile, une nkiganile ukumanya iki une nguyobelapo. Une—une—une nkiganile ikylene.

Panongwa yakuti, ngati umwinitu unkangale ayobile, pasi pala mu Kentuky, kwa une, alinkuti, “Une niganile ukupilika umundu yumo ikuyoba, uyu amenye iki abene bikuyobelapo.”

Une ndinkuti, “Une ngubomba, nîne.”

Umwene alinkuti, “Ikyo kyo iki kitamisye na balumbilili umwe, umwe mukamanya iki umwe mukuyobelapo.”

⁹⁰ “Ena,” une ndinkuti, “Une ngupalisya ubuyobelo bwâko, loli filipo ifindu fimo uswe naloliloli tukumanya iki uswe tukuyobelapo.” Uu-huu. Uko ko kotalusya. Une mmenye ukuti une mbapigwe kabubili. Une mmenye ukuti une ngindile ukufuma ku bufwe ukubuka ku Bumi. Une mmenye aliko Kyala, panongwa yakuti une njobile ku Mwene.

Une numpilike Umwene ikuyôba ukwisila mwa une, kangi ukuyoba na une, kangi ukuyoba ku bângi, kangi ukumbula une isya bângi. Kangi une mmenye ukuti Umwene yo Kyala. Uko ko kotalusya. Umwene âli nnunu fiyo ukusuluka pâsi nukunytikisya une ukuya ni pîcha yângu nu Mwene, kûko ikîsu

kyasayansi kikabagila ukukāna ikyēne. Kangi une ngusanukila kula ku Lisimbo nukukikēta ikyo katikati itolo ukufwānikisya ingulilo ya kipanga iki, katikati iki kibunokeka pa buyo, mwākuti une mmēnye ukuti uswe tuli apa. Ameni.

⁹¹ Lilino, uswe tubagile ukuti tukaya bamanyi mma. Uswe tubagile ukuti tukaya bāndu bākwifuna, ni findu bo ifyo. Uswe tubagile ukuti tukaya bagīndikigwa, lōli uswe naloli tummēnye Kyāla. Uswe tumenye Umwene panongwa yakuti alipo u Mbepo Mwikemo, muketile, kangi ikyene kikufwanikisania ni Lisyu-pa-Lisyu ukwisila mu Lisimbo, polelo uswe tumenye ukuti ikyene kyo kyabwanaloli. Uswe tukwitugasya mmasiku ga bumalikisyo.

⁹² Lilino, pala, kumbukilaga lilino, ukuti ikyīnja kyabusolōli iki, ikyā masiku ba mia batatu na malongo-ntāndātu mu kyīnja. Kēta ku kilikyōsa ikingi. Ikipeligwa, linga mwe bamo mwa umwe pāndu mubagile ukupilikisya, kōpe ku bakīkūlu, na fyōsa bo ifyo. Muketile? Malongo matatu, amasiku malongo matatu, kēta itolo ikyēne—ikyēne kyo... Ikipeligwa kyōsa kipānganisigwe mōsa bo lūlo. Muketile? Somma malongo-matatu-na-limo, malongo matatu, malongo mabili-na-mahano-na-matatu, pamo ikindukimo. Agēne go katikati masiku malongo matatu. Ku kyīnja kilikyōsa, uyo yo kalendala gwabusolōli, katikati masiku bamia-bana-na-malongo-lwele-na-matatu.

⁹³ Apa uswe tuli na kisisimikisye kyakatikati ikyā busolōli, abamia bana kangī—kangī malongo-mana-na-fihano mmfīnja, kunyuma, kyāli katikati kitalusye. Lilino, fyosa ifyo fyāsololigwe ukuti fikwisa ukubonekaga. Kangi imilungu malongo mahano na mabili gikābonikēmo siku akabalilo kala, popāpo ikyēne kipāyiligwe ku masiku agabumalikisyo lilino.

⁹⁴ Lilino, bakundwe bāngu ba kiPentekosti, lilino, bakundwe bāngu ba kiJehovah Witness, ngimba umwe mukusyāgānia? Ngimba umwe mumēnye kūko bala maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana bābonīke? Ngimba umwe mumēnye kūko ifika fyōsa ifikulumba fya Busetule fyābonīke? Mula mu ngulilo ya kiYuda, komma mu yītu. Kikayapo nakimo kisīmbigwe mu kyēne, itolo ki Kipanga ukwitendekešya nukusōkāpo. Naloli, na māka ga Kyāla, uswe tukubōmba ifika ni fyākukabāpo. Uswe tumēnye ikyo. Lōli ikindu kyanalolili kyāli kubwa kuno ku baYuda; Une ngusanusya, ifyanalolili, amaka gākubōmba, ukubōmba kwa fika. Fila ifina...

⁹⁵ Bala amaelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana batikuboneka pala mma. Abēne bamalike... Abēne bitikuboneka mu ntu gwa 3. Abēne bāli kukukilania kwa Masimbo, pankyenīpo. Kangi lilino uswe tukukēta ukuti ifindu fyōsa ifi fyābagile ukuboneka pa buyo, fyāli kula nkabalilo ka ndungu gwamalongo-mahano-na-mabili,

undungu ugwabumalikisyo. Lilino, linga abène bafumile pakuya nago imilungu malongo-ntândàtu-na-lwèle-nagumo, kangì abène bitùgésye katikati mûmo Kyâla âyobîle abène bikubômbâga, kangì ikyène kyâbonike katikati mûmo Kyâla âyobîle ikyène kikubombigwâga, polelo gulipo undungu gumogwene gufingiligwe ku baYuda. Lilino, bakundwe, itolo itêndekesyâga. Muketile? Muketile? Pilikisya mûmo kifuki uswe tuyîlîle. Undungu gwabumalikisyo, ihano-na-ibili, ikyînja kya buhano-na-fibili.

⁹⁶ Lilino, ngimba aligwesa ikupilikisya mpaka na lino, linga umwe mukupilikisya? Aligwesa ikupilikisya mpaka na apa, ukuti ikyène kyo nubupelelésye kyo Bwanaloli. Ikyène lyo i Bângéli. Ikyène kyo fyînja fyâbusololi.

⁹⁷ Lilino uswe tukufyûka, kangì uswe tuli na bène apa ukupîka u Mesiya, muketile, ukufuma i... ukubuka ku kupîka kwa Mesiya, undungu ugwâbumalikisyo.

⁹⁸ Lilino, une ngulônda ukwîma papapa apa itolo akabalilo nukulîngânia iki. Ukuti, akabalilo kâko abène bâpîkîle Mesiya, pa pala abène, ena, bâpîkîle Yeso ukuya Mpoki, nukunkomelêla Umwène. Kumbukilâga ukukilania kuno iki i Bângéli lyâyobîle, “Kangì Umwène isakutumuligwâga, lôli komma panongwa ya Yûmwène, Mesiya, Nsôka.” Lilino inogona mûmo kifuki ubusololi bula bukutika. Une ngulônda ukuti iki kingisigwe mwa umwe. Ukuti, linga ubusololi bula bikutika katikati ku lisiku, katikati ku kabalilo, kangì katikati mûmo ikyène kyâyobîle kikuyâga, aga agangi mahano-na-mabili, ugu gumogwène imilungu mihano-na-mibili gisyêle, kimo ifyînja fihano-na-fibili, ndigi, (amasiku mahano-na-mabili: ifyînja fihano-na-fibili), kisakutikâga katikati ukufwana ni Lisimbo.

⁹⁹ Lilino kumbukilâga, Umwène âtumuligwe, Mesiya. AbaYuda, Kyâla âlekîle ububômba na bène. Abène balinkutoligwa ukukindilîla pabutali. Polelo abène balinkubalanilânia ni Kitangala kya Roma. Kangì, polelo, linga ugwe kukêtésya pa kikalatasi kyangu apa, une ngulonda umwe mukupilikisye iki lilino nukukisimba ikyène. Umwe mukukêtésya kûko une mbîkîle ikipîngika? Apo po pâpo abène bâlinkânîle. Lôli akabalilo kâsanusigwe panja itolo panini ukukindilîla pa ikyo, muketile. Fiki? Malongo matatu, malongo mana, malongo mahano, malongo ntândàtu, malongo mahano na mabili. Ifyînja malongo mana ifyankyeni, Tito, unkulumba-gwabwîte gwa Roma, alinkubongotola Israeli, Yerusalemu, nukubalania abându ku kîsu kyôsa. Umwe muketile, Tito, ifyînja malongo mana nkyeni myake. Popâpo, naloliloli, akabalilo ka kiYuda kâsanusigwe mpaka ukumalisya . . .

¹⁰⁰ Kyâla akâbômbâga na bène. Umwène itolo âbômbâga na bène mpaka abène bâlimpîkîle Kristi. Polelo akabalilo kako abene balinkomelile Kristi, abene bâkûtîle, “Unko Ililopa Lyake

liyege pa uswe na bāna bītu,” kangi ikyēne kyo lululo ukufuma palapala. Lōli abēne bo bakāli ukubalanilana... Pilikisya! O, nkundwe! Bo abēne bakāli bakabalanilana ki kīsu kyōsa, ikyēne kyālyēgīle Kyāla kifuki ifyinja malongo mana ukuswanyulania mōsa i tempeli nu kubabalanania abēne panja ukubūka nkīsu kyōsa. Lōli Kyāla ātōlīgwe ukubōmbéla na bēne kangi mma. Kyāla ātōlīgwe ukubōmbéla na bēne kangi mma.

Umwēne alinkubūka kukubōmba na Bāpánja. Umwe mumēnye ikyo, mukupilikisya ikyēne lilino? Lilino, apa uswe tukwānda mu ngulilo sya kipanga, akabalilo ka Bāpánja, Kyāla asōkiléko ku baYuda.

¹⁰¹ Lilino, nkundwe gwāngu ntumigwa, ikyo kyāli ku—ku—ku baYuda, umpala u nkundwe unganigwa apa pabuyo bumo. Apa po pāpo une ngulonda umwe ukukikōla nukupilikisya. Muketile, Kyāla ālekīle ukubōmba na baYuda pala, panongwa yakuti Kyāla akabalilo kosa ikubombela na Israeli ngati kikolo. Uswe twesa tumenye ukuti Israeli yo kikolo. A Bāpanja bo bāndu, kangi Umwēne afimbilisigwāga ukwēga a bāndu ukufuma mu Bāpanja, panongwa ya Ngamu Yāke. Uswe tukufikaga uko mu maminiti manandi.

¹⁰² Loli lilino, mu ngulilo ihano-na-ibili sya kipanga isi uswe tukīndilemo, nkabalilo ka Gwapanja, ukufuma ku bukomeligwa bwa Kristi mpaka ku bumalikisyo bwa ngulilo sya kipanga. Lilino uswe tuli na ikyo. Uswe tukīndilemo mu kyēne, mōsa ukusuluka. Lilino uswe tukufika pa buyo kūko uswe tubagīle ukutika iki, ukubuka mu Fifungilo Fihano-na-fibili, Isahani Ihano-na-ibili, Ingangabwīte Ihano-na-ibili, na fyōsa ifyo, kangi ukusīngula ikyēne palikimo; fyōsa ukubōmbéla na baYuda, kangi ubolongi bwa Kyāla ku bāndu pa kīsu. Kangi abasyāle...

¹⁰³ Kumbukilaga, mu kabalilo kakulumba aka akābufwīmīgwe, balipo ma elifu-elifu ba Bāpánja bisakufwa mu ikyo. Unsīngilīgwa umpikīgwe yula, yula—yula unsyāle gwa mbeyu ya nkīkūlu, umfūnde ungonatulo, umwēne ikubūka mulamula ukukīnda ikyo. Ikyēne kyo—ikyēne kyo itolo kyapabwelu ngati igi imilungu malongo mahano na mabili; itolo ukuya pabwelu. Kangi abēne bisakukīndāga mu kyēne. Popāpo, linga ugwe ukaya nagwe u Mbepo Mwikemo, ugwe kinunupo kaba Umwēne nakalinga fiyo mūmo ugwe ubagīle. Uswe tuli ku kabalilo ka bumalikisyo.

¹⁰⁴ Lilino ketesya, ingulilo ihano na ibili sya kipanga. Lilino, une ndisakubūka ukukīndilila mu syēne mma, panongwa yakuti uswe tulinasyo pa tepo, kangi isyēne sikubikīgwa mmabūku na filifyōsa. Ako, ako kāli kabalilo kakuti Kyāla akayobilēmo siku ukuti gisakuyako amasiku mingi gakuti, isala inyingi syakuti, pamo ifyinja ifingi mwakuti; Umwēne akāyobilēmo siku kalikosa. Umwēne alinkuti, “Mpaka akabalilo ka Bāpanja

kamalike.” Alinkuti, “Mpaka!” Ifibũmba fisakukanyangigwága mpaka Kyála ikuleka ukubõmba na Bâpánja.

¹⁰⁵ Lilino, uswe tukusyagania, ukuti ukusuluka ukwisila mu ngulilo, uswe twáli nu Mbepo Mwikemo ikwisa nkati. Kangi polelo Kyala, ukugomokela ku bwandilo, ikwanda ukubabúla pala, pa bukânigwe bwa Kristi, Kyála alinkunângisya Yohane katikati iki kibonekaga akabalilo ka bulagila bwa Bâpanja. Lilino, muketile, uswe tukaya nako na kabalilo kalikosa kabîkîgwe, ngati abaYuda, lôli uswe tuli ni kimanyilo. Uswe tuli ni—uswe tulinakyo i mbanda ya kimanyilo. Ena, Kyála âbombile iki na baYuda itolo katikati iki Umwêne âyobile Umwêne ikibõmbága mu fila ifyinja malongo-ntândâtu-na-lwêle-na-kimo, pamo, ikyêne kyáli bamia bana na malongo-lwele-na-fitatu mu fyinja, lôli imilungu malongo-ntândâtu-na-lwêle-na-kimo. Kangi undungu gumogwene usyele, undungu gumogwêne gukâli gukabîkîgwa.

¹⁰⁶ Lilino, uswe tukabagíla ukugubõmbéla ugwe nkati *apa*, ’nongwa yakuti iki kyo Bâpánja, i Kipanga. Lilino, balinga ngimba bikupilikisya ikyo? [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimb] Lilino, uyu yo Busetuli, ukwanda nu ntu gwa 1, mpaka untu gwa 3 ikutwégéla uswe kula ku Laodikiya. Lilino, uswe tukukêta katikati mũmo kila kyáli kyõsa Kipanga, kîsu kya Kipanga kyêne. Kyála akalyõngelilémo siku untulwanongwa, umwêne itolo. . . pene pâpo umwêne ikulõnda ukupokigwa. Lôli, i kîsu kya Kipanga kyáli mõsa kyelu; polelo balinkwisa aba Nikolai aba bâlõndága ukubũmba ikipânganio. Abagindikigwa balinkwîngíla mu kyêne. Apa pâli ku Nicaea, Roma, akabalilo kâko abêne bâli nu Lukomano lwa ku Nicaea. Kangi kiliku iki abene babagile ukubomba? Abene balinkupângania i kipanga, polelo abene balinkufwima u Nkristi. Polelo, mu ngulilo ingõnge iya kipanga, ikyêne kifuki, i Kikristi, mu njila ya lôsyo lwa Mbepo Mwikemo, kyõsa kyapululwígwe.

¹⁰⁷ Loli polelo, ukuti umwe bându mumanye, ukuti une nâbukile ukugomokela nukwakwega isyambukulu, iyi *Batata Ba Nicaea*, kangi *Batata Ba Nicaea-Ntasi*, ni syambukulu syosa isya kipanga, na babuku abakulu fiyo aga une nâbagíle ukwaga, kangi lililyosa ilya agene lisisimikisye kwa ugwe ukuti i Kipanga iki Kyala ayobaga kikâli kila kipânganie i kipanga kya Katolika mma pamo ikipânganio ikingi. Kyala ayobaga isya, kangi syosa i ndondwa isya ngulilo, bâli banyambala aba bâmаныsyága u lôsyo lwa Mbepo Mwikemo, u lôsyo mu Ngamu ya Yeso Kristi, kangi ukwisa kwa Mbepo gwa Kyala, kangi—kangi ukuyobela mu ndimi, nukusanusya kwa ndimi, kangi ukubumbulusya, ni fika, ni fimanyilo. Ifyo fyo ifi Kyala ikuyaba. Umwêne akabagila ukusanusya aminogono Gake, ukuti, “Ena, ili lyo linogono Lyangu ilya Kipanga, i Kipanga kyabatumigwa; lilino ilinogono Lyangi lyo kipanga kyabayindikigwa.” Kyala atikusanuka! Umwêne akáli yo Mbepo Mwikemo.

¹⁰⁸ Kangi uswe tukukētésya nukutwala ikylene, polelo, akabalilo kâko uswe tukukéta i kipelígwa kya Kyala na iki Umwene... kangi polelo ukutwala i Lisimbo Lyake panja. Kangi polelo ukwêga i—i syambukulu isi sikunāngisya ikyēne itolo katikati ukutika pa kibwina; katikati ku lisiku, ku kabalilo, ku kalikosa aka Kyala ayobile ukwisila kwa Yohane, kisa kubonekaga, ikylene kyaaboniike ku ngulilo ya Bapanja.

¹⁰⁹ Lilino, uswe tukwiyaaga twibene, ukukinda unyungulu guligosa ugwa kwilamwa, mu Ngulilo ya Laodikiya. Uswe tumenye uswe tuli. Uswe tukwisa ukwisila mu Ngulilo ya Wesley; lilino uswe tuli mu Ngulilo ya Laodikiya, ingulilo ya bumalikisyo. Kangi uswe tukusyaagania ukuti kilikyosa kya fipanga fila fyali nu ntumigwa yumo. Uswe tukyaagenie ikyo. Indondwa ihano-na-ibili nkiboko Kyake, iki kyo Mbepo Ihano-na-ibili isi syasookile panja pankyeni pa Kyala. Kilikyosa kya ifyene kyali nu ntumigwa. Kangi uswe tukusulukanga kangi uswe tukusyaagania, ni li Bangeli, iki ikipeligwa kya ntumigwa yula kikuyaga, iki kyaali kipeligwa kya ntumigwa yula kikuyaga. Kangi uswe tukupimba u nnyambala yula mu syambukulu ukuti aali ni kipeligwa kila. Kangi uswe tukwaga u nnyambala yula mu syambukulu, uyu ali ni kipeligwa kila, uswe tukwisa ukusyaagania umwene aali yo ntumigwa ku ngulilo ya kipanga yila. Polelo uswe tukusyagania yo Mbepo nki, kangi fiki ifi unnyambala yula aabombile. Kangi uswe tukusyagania ukuti umwene aali yo mwikemo u mwisusigwe-na-Mbepo-Mwikemo, Mwikemo Irenaeus, na bosa bala abangi, kangi—kangi Mwikemo Columba, na banyambala bosa bala bususigwe na Mbepo. Kangi uswe tumenye ukuti, ni Lisimbo, ukuti u luko lula ulwa Mbepo lwabagile ukuya pa mundu gwa luko lula ku kabalilo kala. Mwakete lelo umwe, popapo ikylene kikabagila ukuya kisobi. Amen! Lwimiko kwa Kyala! Ikyo itolo...

¹¹⁰ Une ngamanya, nkundwe. Ikyo kikubōmba kyingipo kwa une ukukinda kalikosa aka une mmēnye, muketile, panongwa yakuti ikyēne lyo Lisyu lya Kyāla likuyoba Lyēne. Akabalilo kako une ngupilika Kyala ikuyoba ikindukimo, une nguyoba, “Amen! Ikyo kyo kyabwanaloli. Ikyo kyo kitalusye.” Muketile? Ikyo kikumasya isyene. Ikyene kyo kyosa mula. “Kyala ayobile isyo.” Ikyo, ikyo kikumasya ikyēne.

Ena, Kyāla ayobile ikyo kikubonekaga injila yila, kangi uswe twākyāgile ikyēne mu syāmbukulu kangi ukwisila mu Lisimbo. Uswe twābalāga isya ngulilo ya kipanga iyi, iki ikyēne kikubōmbāga, iki kikubōmbígwāga, lu luko luki ulwa ntumigwa umwēne āli ku ngulilo ya kipanga yila. “Ku—ku gwāndumi gwa kipanga kya Laodikiya. Ku gwāndumi gwa kipanga kya Sardisi, Tiatira,” bosa aba abakindāne. Kangi uswe tukugomokela mu syāmbukulu nukusyāgānia u—u ntumigwa gwa kipanga kila, kangi uswe twasyāgénie ywāni umwēne āli. Popāpo polelo

uswe twakisĩmbíle icyēne mōsa, ukubĩka ingamu syābo pāsi pa kyēne, kangi pala abēne balipo. Muketile, uswe tumenye icyēne kyātikíle katikati.

¹¹¹ Lilino, kangi uswe tumenye ukuti Kyāla āli, akabalilo kōsa āli, kangi akabalilo kōsa ayīle, kangi ikulwana nu bwīpúti ubupangánie. Ena, nkulumba. Umwēne akiyōbĩle icyēne. “AbaNikolai, iki une nkibēngíle!” *Nickao* kikusanusya “ukuponjola abāpāsi.” *Laity* yo, bāpāsi bo, “i kipanga, u mbili.” *Nickao* kikusanusya “ukupōnjóla, ukupōka,” mmasyu agāngi, “ukutēndéka u nnyāmbála umwíkemo, umunduyumo gwāpamwānya ukukĩnda uyūngi.”

Uswe twe twēsa bana. Uswe tuli nu Mwalafyale yumo, uyu yo Kyāla. Uswe tuli na Mbepo Mwikemo yumo, kangi uyo yo Kyāla. Ameni! Kangi Umwene ali nkati mmyitu, mbubūmbígwa bwa Mbepo Mwikemo. Uyo yo Mwikemo Yula.

¹¹² Lilino, uswe tukwīsa pāsi mpaka uswe tulibasisimikisya ukuti ukwīsa ukukindamo mu—mu ngulilo ya baYuda uswe tulinagyo imilungu malongo-ntāndātu-na-mihano-na-mina katikati, ukwīsila mu syāmbukúlu, ukwīsila mwa kalendala, ukwīsila icyīnja kyabusolóli kya Kyāla, ukutwāla i syāmbukúlu sya kalendala gwabusolóli, ukufuma ku Lwítikáno Ulukúlu ukubũka kula ku Lupya, kangi ukunāngísya icyēne kyo katikati kifwāne. Muketile?

Lilino uswe tuli ni kipanga kya Bāpánja ukufuma ku bwāndilo, ukusulukila ku lisiku lwabumalikisyo, kangi uswe tumēnye uswe tukwitūgásya mu lisiku lyabumalikisyo. Ameni! Umwe mukupilikisya? [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi] Lilino, polelo, linga uswe tuli mu lisiku lyabumalikisyo, pa bumalikisyo bwa ngulilo iyi, polelo uswe tulipoki?

¹¹³ Kētésya, kubutali kunyuma kuno, umwe mukukēta ubung’wale ubu busĩmbígwe kunyuma nkati *muno*, kuko Kyāla ābōmbĩle na baYuda. . . Pamo, akābōmbilémó siku na baYuda, icyēne kyālyégíle Umwene akabalilo katali ukubāga abēne. Ikyēne kyālimmwēgíle Umwēne ifyīnja malongo mana ukubatwāla abēne nkayilo kũko fikuti Umwēne angāle abōnangīle abēne, ku fikolo fyōsa. Mosa itolo, mmasiku ga Bāpánja, Umwēne āfimbilisigwāga ukubatwāla abēne nkayilo bo akāli Umwēne ukutēndéka i Lisyu Lyāke ukwisa ukuboneka. Muketile iki une ngusanusya? Bosa aba bakupilikisya icyēne, yoba, “Ameni!” [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi] Muketile, une ngulonda ukuya gwakusisimikisya umwe mukupilikisya icyēne.

¹¹⁴ Lilino fiki fyāboníke? Kēta mmwanya ukukilania pamwanya pa ngulilo ya kipanga yabumalikisyo iyi. Mukētíle ubusanusye ubunini aka? Amasiku ga Bāpánja gikumalika. Kangi ku fyīnja fyakubumalikisyo malongo mana, abaYuda bakĩndile ukugomokela, ukugomokela ku kĩsu-kāya kābo. Aleluya!

Muketile kuko uswe tuliko? Ikyēne kyālyēgile ifyīnja malongo mana, ukufuma ku kutumula kwa Mesiya, mpaka Tito ālyōnangile i tempeli nukubabalania abaYuda. Ikyēne kifumile ukuya fyīnja malongo mana ifīngi ukuti Kyāla ūmīke i ndumbula sya luko lōsa ulwa baFarao pa buyo bulibōsa, kangi abagutīle abaYuda ukugomokēla ku kīsu kyākāya kābo. Lōli umwīsyūgu abēne bagomokīle nkīsu kyākāya kābo kangi, kangi i Kipanga kili kubumalikisyo. Amenī! O, une—une—une ngugela itolo ukubala; une ngabagila.

¹¹⁵ Kētēsya, abaYuda bali nkīsu kyākāya kābo, kangi bikukīndilīla ukugomokēla. Linga umwe mukulyāga *Ukusuluka Kwa Ubwīte Bwa Kīsu*, voliyumu gwakibili, akabalilo kāko Unkulumba-gwa-bwīte Allenby, ukufuma pa Bwite Bwa Kīsu Ubwākwānda, apululwīke pa ndege pamwanya pa Yerusalemu nukukapoka akēne, nukwēga Yerusalemu. Kangi bala banyāmbāla ba Kikristi balinkukūya mu Yerusalemu bafūlīle ifitili fyābo. Kangi Allenby alinkusyūngutīla kisita nukutusulīla indusu nayimo, pamo—pamo, abēne balinkwilāmbīka kwa Allenby, aba Turk. Kangi ukufuma pala, Kyāla alinkubūka ukūmika indumbula ya Mussolini, indumbula ya Hitler, indumbula ya Stalin, indumbula sya banyāmbāla mulimōsa nkīsu, ukubabēnga un’Juda yula.

¹¹⁶ Kangi polelo injuni inywāmu isi syasulwīke, sikukōleligwa Eastern Airlines, pamo, Pan Amerivan Airlines, pamo, kilikyosa ikyēne kyāli, une ngusūbīla iyēne yakoleligwāga TWA, iyēne yāli mu—mu nsasanianongwa, nsasanianongwa ya *Life*, une ngusūbīla iyēne yāli, *Look* pamo *Life*, une ngusūbīla iyēne yāli *Life*, itolo ifyīnja ifyakubumalisyo fitatu pamo fina, kangi Kyāla afumile pakubabōpēsya abaYuda ukugomokēla nkīsu kyākāya kābo, iki abēne bāsokilēpo ku fyīnja maelifu mabili, akabalilo kāko a Bāpanja bitēdekesyāga. Kangi lilino a Bāpānja bānkāgīle Kristi panja pa kipanga, ukufwana na Busetuli untu gwa 3. Umwēne ikutoligwa nukugomokēla nkipanga Kyāke. Bukayapo nu buyo kuli Umwēne ukubukako. Umwēne apikīgwe.

¹¹⁷ Kangi akene ko kabalilo ka Kunyakiligwa. Bosa abatabuligwe ukukīnda *apa*, ututondobya utunini utu bo ulu, ko kufyuka mmwanya kwa bikēmo mu busyūke. Umwe muketile, uswe twesa tukwāgāna papapa *apa* palikimo. I Bāngēli lyātīle, “Uswe twe tuli būmi kangi tusyēle ukufika ku kwisa kwa Ntwa tutisakubapinga pamo ukwīmīka bala bābo bikugon’utulo.” Injila yosa ukufuma *apa*, *apa*, na *apa*.

¹¹⁸ Bulebule, nkundwe gwa kiPentekosti, bulebule ugwe ubagīle kubabōmbēla bosa ba mōsa ukukilania apa mu Ngulilo ya Kipanga kya Laodikiya?

Abēne bo—abēne bo bikugon’utulo, ukukindilīla aligwesa gwa ngulilo isi, ikugūlīla. “Kangi uswe twe tuli būmi, ikipambo ikinini ikisyāle kubwa kuno, tusyēle būmi mpaka... U kwisa

kwa Ntwa kutisakubīmika bala bābo bikugon’utulo; namanga i ngangabwite ya Kyāla yisakukuba, kangi abafwe mwa Kristi bisakusyūka tasi; kangi uswe twisakunyakiligwāga palikimo na bēne,” ameni, “na bēne,” *apa* uswe tulipo, ukwāgāna papapa *apa*, “ukubuka ukwākwāgāna nu Ntwa mu mbepo.” Kangi pala umwe mulipo. Ngimba uswe tuli poki? Papapa *apa*. Ngimba po poki apa Mesiya ātumuligwe? Katikati pāpo i Lisyu lyāyobīle. Po poki apa undungu gwa kihano-na-kibili gula gukwāndāga? Katikati ukufuma ukuti i Kipanga iki kitumuligwe. Polelo Kyāla ikugomokela ku baYuda.

¹¹⁹ Ngimba umwe mutikukumbukila? Apo po nakalinga itolo palapala i Kipanga kikubūka. I Kipanga kikubūka, polelo abYuda bikwēga ubukole, bikwīngīla. Lōli, tāsi, ikindu ikikōnge kili ndubatiko, lukaya lwamaka u luyigo lwakīsu—lwākīsu pakati pa Bāpānja mma. Ikindu ikikōnge ndubatīko, ko kwisa kwa Kitangala kya Kyāla, u Kwisa kwa Kristi.

¹²⁰ Lilino, linga umwe mukulonda, uswe tubagile ukugomokela apa lilino ku Danieli unto gwa 2, ilinandi lya 34 kangi ilinandi lya 35. Kangi akabalilo kako Danieli āpīgwe...untu gwa 2, 34 kangi 35, akabalilo kāko Danieli āpīgwe imboniboni yila amasiku ga bāndu bāke gamalīke, kangi pa kabalilo kamo, kangi umwēne ākētīle a Bāpānja bikwīngīla, kangi nukukēta imboniboni ya libwe ili ilikulumba ilinywamu apa, pamo, ikifwani ikinywamu ikikulumba iki, kyāli nuntu gwa golidi, kangi ikipāmbāga kya siliva (Lilino kētēsya, ikyēne kikuya kikafupo, siliva ukubuka golidi.), ikikōnge ifima fya kisulu, pamo, ifima fya mukuba, kangi injayo na malundi ga kisulu, lōli inyobe, syali nyōbe kalongo, kangi inyōbe sila syāli kisulu nu mfu, kangi umwēne alinkuti, “Palema nalinga ugwe ukētīle ikyo ukuti ikisulu kitisakonganikana nu mfu, ifitāngalāla ifi nukutapukana fitisakonganikana kimo ni kinine, lōli ifyēne fisakongania imbeyu syābo palikimo, ukugela ukubongotola amaka ga yingi yimo.” Muketile?

¹²¹ Lilino, iki kibonīke, untu gwa golidi āli yo Nebukadnezala, iki umwēne ālingēniepo ikyēne. Alinkuti, “U mwalafyāle uyungi isakwisa kangi isakuyannāndīpo kwa ugwe,” uyu yo Darius, aba Medes-o-Persia, ukupoka ikitāngalāla kya Bāpānja. Ikyakukōnga kikwisa mula, ukufuma pa ba Medes-o-Persia, kyāli fiki? AbaGriki, Alexander u Nkulumba, nafyosa bo ifyo; abaGiriki balinkupoka ikitāngalāla. Polelo kyo fiki kyāpokīle abaGriki? AbaRoma. Kangi ywāni alāgīle ikīsu kya Bāpānga ukufuma pala? AbaRoma! AbaRoma, lilino, yula āli kisulu.

¹²² Polelo kētēsya, Roma ikuyako ku bumalikisyo, panongwa yakuti ikyēne kyābūkīle kubumalikisyo bwa nyōbe. Kangi umwēne ākētīle amatipa, umfu; kangi abo bo bāndu, iki uswe tutendekīgwe ukufuma. Kangi ikisulu, amaka ga Roma, kibopile mu kilikyosa kya fikolo fila. Kangi Roma ali na maka mi kilikyosa ikikolo pāsi pa Kumwanya.

123 Alipo u nnyāmba nkīsu abagīle ukwīmīka ubwīte pamo ukwānda u bwīte, kisita . . . ukwisila mukuoyoba i lisyu limolyēne. Uyo yo pāpa. Bule linga umwēne āyobīle, “Nayumo u Nkatolika apimbége ikyakulwīla.” Ikyo kikumasya ikyēne, nkundwe, yoba kīkyo iki ugwe kulonda. Kiyabo ikinywāmu ukukinda-fyosa nkīsu, ikya Bukristi, yo Katolika. Muketile? Umma ndaga. Unko une njobe ilisyu limolyene, ikyo kyo iki ikylene kili.

124 Itolo mūmo abēne bāyobīle ukukilania kuno, “Ywāni. . .” Uswe tukwisangamo mu ikyēne pitāsi. “Ywāne abagīle ukutēndēka ubwīte nu kinyamana? Ywāni abagīle ukuyoba bo umwēne? Ywāni abagīle ukubōmba ikyēne? Polelo, unko uswe tutēndēke ikifwāni ku kinyamana.” Ikyo kyo kibūngānie kya fipanga, “tēndēka ikifwāni ngati ikyēne.” Muketile? Būngānia ifipanga-fipāgūke palikimo, iki abēne batalīle babōmbīle ikyēne. O, uswe tuli itolo pa bumalikisyo. Iyo yo njila ikylene kikufimbilisigwa, mwinangu. Uswe tuli apa pa bumalikisyo. Muketile? “Unko uswe tutēndēke ikifwāni ku kinyamana,” ikindu kimo bo ikyo. Ikifwani kyo kindukimo kikuboneka bo kindukimo. Muketile? Lilino uswe tuli ku kabalilo kabumalikisyo.

125 Lilino kētēsya nkati muno, ku bumalikisyo bwa ngulilo iyi. Lilino, Danieli, mu ntu gwa 2, kangī ilinandi—ilinandi lya 34 na 35, umwēne āketēsīsyē ikifwāni iki ni kinyonywo ikikulumba. Kangī umwe āketēsīsyē ikyēne mpaka Ibwe lyakēkīgwe ukufuma ku kyāmba, kisita maboko, kangī Ilyēne lilinkubumbuluka pāsi nukutika ikifwani mu njayo, nukubongotola ikyo. Lilino, Ilyēne likatikilēmo siku ikyēne ku ntu, lilino. Kyātikīle ikyēne ku njayo; ako kāli ko kabalilo ka bumalikisyo, sila inyōbe kalongo.

126 Ngimba mukētēsīsyē, katikati apa, itolo bo Tāta. Eisenhower āsōkīle panja, ugwabumalikisyo uProtestanti gwa . . . gwa Amerika, mu bu—mu bu Prezidenti, iki une ngwilāmwa kwisakuyagāmo siku uyungi. Lōli—lōli akabalilo kāko . . . itolo ukunāngīsyā ukuti, itolo abāndu bikusumukaga ntulo. Akabalilo kāko umwene ālyagēne, bālīpo pala . . . Ulukomano ulwabumalikisyo lula (abene) umwene ālyagēne na Russia, fyālipo ifīsu fihano ifya Kubusōkelo ifyakikomyunisti fimililīgwe, ifīsu fihano ifya Kubwingililo. Tāta. Khrushchev, āli nkulumba gwa fīsu fya Kubusōkelo. Tāta. Eisenhower āli ntu gwa fīsu fwa Kubwīngililo. Kangī Khrushchev, mūmo une ngupilikīla kangī mbūlīgwe, ukuti mu njobelo ya Russia, *Khrushchev* kikusanusya “mfu.” Kangī *Eisenhower* kikusanusya “kisulu,” mu Kingereza. Apo alipo u kisulu nu mfu, fitisa konganikana. Kangī umwēne āsopwīle ikilato kyāke nukukoma ikigemo ni kyene, na filifīyōsa ifingi. Ikyēne kitisakonganikana.

127 Lōli ikyēne kyāli mmasiku ga fitangalala ifi apa i Lyalabwe, Ibwe ili lyākekīgwe ukufuma ku kyāmba, kisita maboko, kyātikīle ikifwāni mu njayo. Lilino, “Likekīgwe ukufuma ku kyāmba.” Kyābagīle ukuya kyāmba kya ibwe. Ilyēne

lyākekígwe ukufuma ku kyāmba kya ibwe. Lilino, ngimba umwe mwāketesísye?

¹²⁸ Lilino, balumbilili bakundwe, kangi bakundwe na bakalumbu, mōsa kīsu. Ku bupilikisyo bwāngu, i Bāngéli lyākwānda ili lyāsīmbigwe, Kyāla āsīmBILE ilyēne mmwanya, 'nongwa abēne bikufimbilisigwa ukukēta mmwanya nukukēta ukuti aliko u—u Kyāla ku Mwanya, u Kyāla yula ali pamwanya pa bēne. Kangi linga umwe mwisakukētēsya mu zodiaki... Lilino komma aligwesa gwa umwe bāndu ukubūka... Umwe itūgasyāga papapa ni Bāngéli ili apa. Muketile? Lōli, i—i zodiaki, ikyēne kikwānda itolo ikyākwānda mu zodiaki, mūmo une ngupilikisya, yo mfūnde; ikyābumalikisyo mu mbalilo ya zodiaki yo Leo i Ngalamu. Uko ko Kwisa kwākwānda kwa Kristi, ukwisila mu mfūnde; u Kwisa kwākibīli, yo Ngalamu ya kikolo kya Yuda. Muketile? Polelo uswe tulinayo i ngulilo ya kansa, kangi, yōpe, ukusuluka ukukīnda i zodiaki.

¹²⁹ Lilino, uswe tukusyāgānia ukuti lyalipo ilingi lisīmbigwe, pamo ikingi kibikígwe, kangi ikyo kyāli i piramidi. Ngimba umwe mwāketesísye mu mapiramidi, mūmo ikyēne kyālyandilēko, kipapate pāsi, ukufwāna kyāmba, kibūmbigwe ukufuma kwībwe ilikafu, lyābukīle mmwanya mpaka ikyēne lyāfikīle ku mwānya? Lōli kakalīmo siku ikitili kibikígwe pa mwanya pa piramidi, ipiramidi ilinywāmu kula mu Igupto. Sosya panja iyinu... Linga umwe muli ni ikalatasi ya dola mu nyāmbi yīnu, sosya panja i kalatasi ya dola kangi keta pa yēne. Kangi ugwe kwisakwāga muno ikifūngilo kya Amerika pa lubafu lumo, kangi ulubafu ulungi ikyēne kili nakyō, pāsi, i piramidi. Kangi pamwanya pa piramidi, ibwe lya kitili, lōli ilyēne kyo kisige ikikulumba ikinywamu. Kangi ikyēne kikukōleligwa, pāsi pa piramidi iyi, "Ikifūngilo ikikulumba." Nongwa ya fiki i swanga ya Amerika yikaga kifūngilo ikikulumba? Iyo yo fūngilo ya Kyāla. Kumbukilāga, uswe twālisibīle ukwīmba akimbo akanini:

Mōsa ukukīnda mu nswebwe ku bwitugasye
 bwabwanalolo bwa moyo,
 Kilipo i Kisige kikukukētēsya ugwe;
 Ilikato lililyosa ugwe kukata, i Kisige
 ikikulumba iki kili maso,
 Kilipo i Kisige kikukukētēsya ugwe.

Uko ko kotalusya. Kumbukilāga, akabalilo kāko uswe twālisibīle ukuya nako akanini—akanini akasekelo? Uswe twāyobaga:

Linga ugwe kusyōba nukwība nukutungulupa,
 kangi nkipanga ugwe kwīyobēla,
 Kilipo i Kisige kikukukētēsya ugwe.

¹³⁰ Lilino, i fungilo ingulumba. Lilino, uswe tumenye, kangi une ndikupilikisya ikyēne, ukupima kwa piramidi. Lōli une mfumile

itolo ukubabūla umwe bāndu mūmo tufumile, mu fimo mwa fimanyisyo ifi fikwisa nkyēni, ukuti umwe mukēte ikyēne kyōsa kikubūka itolo nkyēni, palikimo.

¹³¹ Lilino, i piramidi lyālyāndīle, ukwīmīlīla i Kipanga, kipapate pāsi. Kangi bo ikyo kikwisa mmwanya kifuki pamwanya, ikyēne kikwānda ukwisa fiyofiyō mu—mu buboneke bwa kisondelo.

¹³² Lilino, uswe tukusyāgania, ikyēne kikufika itolo mmwanya ukufika kusulo kwa pamwanya, kangi abēne bakayimalísyēmo siku naloli iyene. Fiki? Fiki? Une nguswiga fiki! Panongwa yakuti i Bāngéli lyāyobīle Ibwe-likumba lyapīkīgwe. Abēne bapīkīgwe.

¹³³ Lilino ketesya, ingulilo ya kipanga iki. . . Pilikisya kifuki fiyo lilino. Komma ukupondwa iki. Ingulilo ya kipanga yīsīle ukufuma ku bwāndīlo bwa Butēndekési, Luteri, kunyuma ku tubalilo kūko amabwe ga lwālo galyālīgwe, iki kyo kimanyisyo kya batumigwa. Polelo uswe tukusyāgania, bo utubalilo twākindililāga, ukufuma ku ngulilo yimo ukubuka ku yīngi, i Kipanga kilinkuya fiyofiyō mbunini akabalilo kōsa, mpaka ikyēne kilinkufika ukukīnda ngati. . . Luteri ālumbilīle ubwitikisigwe. Polelo, itolo ukuya, ukwilata ukuya Nkristi, abēne bakugogaga ugwe, amasiku ga bufwīle, bafwīle.

¹³⁴ Lilino uswe tukusyāgania, mmasiku ga Wesley, ugwe gwāli mbunguluke-mwikemo linga ugwe gwilātāga Kristi pala, yula u Methodisti impya. Abāndu basōkile panja pala akabalilo kāko Wesley ikwisa kuno, kangi Ausbury, abēne bāli ni ngomano kuno ku Amerika, ukubala isyambukūlu syābo, kūko abēne bāli nakyo ikyēne mu nyumba sya sukulu. Ifipanga fyābo kuno fikabalōndāga abēne. Kangi abēne kubumalikisyo balinkufika pa buyo mpaka u Mbepo Mwīkēmo āgwāga pabēne, kangi abēne bagwāga pa kipālo, kangi abēne bōnelelāga amisi pa bēne, ukubakubilīla abēne ni kikubilío, binogonaga abēne bāsīlīlike. Kangi une nālīmo mulamula mu ngomano syābo nimwēne, mu fyinja fyāngu malongo mahano. Kangi une mbābwēne abēne bikūgwa pāsi pa maka ga Mbepo Mwikemo bo ulo, kangi abēne basopaga amisi nkisyo fyābo, na filifyosa, abaiyolo abābūke baMethodisti, ifyinja fīngi ifi fikindile. Kula kwāli kufwīmīgwa.

¹³⁵ Lilino, polelo, ukufuma pa ngulilo yila yākindile, ingulilo ya baWesley, yikwisa mula i ngulilo ya Bapentekosti nu losyo lwa Mbepo Mwikemo. Muketile, ugwe kubumbila mmwanya, akabalilo kōsa. Lilino kumbukilāga, Ibwe-lyapantu lila likāli pa lyēne mma tāsi. Fiki? Abēne bakibūmbīle i Kipanga itolo katikati, pamo i piramidi mbubūmbe ukufwanikisya Ibwe-lyapantu, lōli Ibwe-lyapantu likālisilēmo siku. O, umwe mukukēta kūko une ndiko, bule umwe!

¹³⁶ Lilino, ubutumigwe ukufuma Luteri mapka ubumalikisyo bwa Pentekosti, mu kala akayabo akanini abanandi pamwanya

apa . . . Iyo yo nongwa u Bwelu bwāsīmīle kifuki, mu ngulilo iyi, pala pa kalendala, pa busingule. Iyēne yo ngulilo ya kipentekosti, ikipentekosti; komma—komma ikipanga-kipāgūke kyāPentekosti, 'nongwa yakuti abēne bābōmbīle itolo katikati bo Laodikiya. Abēne bo baLaodikiya. Abēne bābōmbīle bo baNikolai, bipāngēnie.

Lōli i Kipanga icyābwanalōli, nkīsu kyosa icyāpasi, kibūmbīle pāsī ku buyo bwajuti bwīsīle ukuyapo ubutumigwe nkati mwa Ikyēne, katikati itolo bo ubutumigwe bwa Yeso Kristi. Lilino fyo fiki abēne balinakyo? Abēne balinakyo i kindu nkayīlo. Lilino kyo fiki ikindu ikikōnge? Ili Ibwe ilipīkīgwe, ilya piramidi, likekīgwe ukufuma ku kyāmba kisita fiki? Kisita maboko. Kyala alitumile Ilyene. Ngimba umwe mukukibona icyēne? [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi] Umpīkīgwe Yula, Ibwe ilipīkīgwe, lyo ntu gwa Iki; lyo ntu, ibwe-kitili. Kangi yulayula Yula uyu abēne bāpīkīle, ukukīndamo mu ngulilo ya Bāpānja, yo Kristi. Kangi Kristi akātumulīgwe nukubīkīgwa muno ukuya vikari, pamo mwāna gwa Kyāla, pamo yumo unkulumba unjindikīgwa nkipanga. Umwēne yo Mbepo Mwikémo. Kangi ikitili kya piramidi isakuyaga Kristi ikwīsa. Mukukibone icyēne? [“Ameni.”]

¹³⁷ Lilino, panongwa yakuti abēne bali mbubūmbīgwe, (Muketile kūko une nākyāgīle iki kibūmbīgwe ngati i piramidi, ukufyūka kwa bīkémō?) kikutēndēka ukukūyīla Ndwimiko. Umwe mukupilikisya isi lilino? [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi] Kristi, u Ibwe-kitili, Ibwe ilipīkīgwe, i Kisige ikikēta-mosa, ikwīsa katikati mūmo i Bāngēli lyāyōbīle. Kangi Danieli āyōbīle ukuti umwēne akētēsīsyē ingulilo ya Bāpānja iyi mpaka Ibwe lilinkusōka ukufuma ku kyāmba, ili likakekīgwe na maboko. Abēne bakabīkapo siku ibwe-kitili pamwanya pa piramidi yila. Ilyēne likākekīgwe na maboko ga mūndu. Ikyēne kyo kiboko kya Kyāla iki kyātumwīle Ibwe. Umwe mukukibone icyēne? [“Ameni.”] Kangi fyo fiki ifi Ilyēne lyābōmbīle? Ilyēne lyātīkīle mulamula ukusēnga mu njayo, nukukibongotola icyēne ntupatu, ukusya icyēne ukuya bufu. Haleluya! Ngimba kyābonīke fiki akabalilo kala, ukwīsa kwa Ibwe līla? Mmwānya kilinkubūka i Kipanga Ndwimiko, ku Bunyakiligwo, 'nongwa yakuti icyēne kyamalisīsyē akabalilo ka Bāpānja. Kyāla akimalisīsyē akēne, ukwīsa kwa Ibwe līla.

¹³⁸ Bālisibīle ukuyapo abāndu bamo bisaga kuno ku kipanga, unnyāmbāla unnini nu nkāsī. Abēne bēgāga i Bāngēli nukulilāmbalika Ilyēne pāsī; kangi abēne bākindililāga, ukwīmba:

O, une ngulōndesya Ibwe līla ili
lyabungulukaga mu Babeloni,
Ukubunguluka mu Babeloni . . .
(Ukusyungutila, ukufwima Lila, muketile.)

Ukulõndesya Ibwe lîla ili lisaga likubũngulúka
mu Babeloni.

139 Pala Umwêne ali! Kristi yo Ibwe. Umwêne akapápígwe nu mũndu mma. Umwêne apápígwe na Kyála. Umwêne ikwisilaga i Kipanga iki kipápígwe-kabubili, mwa Mbepo gwa Kyála, 'nongwa yakuti amaka ga Ibwe-kitili lila lilubopela mōsa Nkipanga, ukufwana magnito.

140 Une ngukumbukila ukufwana ukuya pamwanya apa, ngukētésye ikigāyo kila akabalilo kála, kũko abēne babũmbága mōsa ifindu fyōsa fila. Kangi fyōsa ifitāgígwe filāmbaléle pala, kangi abēne bapyāgilága ikyēne kyōsa. Ibwe ilinywamu lila lisaga kifuki nukupimba ikyēne, ibwe ilinywamu ilya magnito lila, nukipimba ikyēne kyōsa mmwanya panongwa yakuti ikyēne kyātendekígwa u magnito ku kyēne.

Uswe tukufimbilisígwa ukuya na magnito ku Ibwe-kitili lila. Ibwe-kitili lila yo Mbepo Mwikemo, Kristi. Kangi aligwesa gwa uswe tuli nago amaka ga magnito gala aga Mbepo Mwikemo. Akabalilo káko Ibwe likutíka ikifwani, i Kipanga kisakubopelaga ku Lyēne, ukugomokela mu Lwimiko. Umwêne unkíkúlu isakwēgígwa mmwanya, ku Bunyakiligwo bwa bíkemo, akabalilo káko Umwêne unkíkúlu ikubũka panja mu lisiku lila.

141 Lilino, keta kuno. Uswe tukusyāgánia, abaJuda lilino bāgomokelága, kifuki ku fyinja malonga mana, ukufwana ka kabalilo kalakala aka ikyēne kyālyēgíle abēne ukubabopa panja ku bubogotole bwa tempeli. Ikyēne kyēgíle abēne kifuki ifyinja malongo mana ukugomokéla, mpaka abēne bikulagíla-kangi i tempeli iyingi. Muketile, uswe tuli palapala pa bumalikisyo bwa njila. Ena, linga u Gwapanja. . .

142 Lilino unko uswe twēge i. . . Uswe tukukēta i Kipanga, ukwisa kwa Ibwe. Unko uswe twēge ingulilo ya bumalikisyo. Uswe twākindilémo. Uswe tukukēta lilino. Une ngusūbila une ndinato utwākusimba apa pa iko. Unko uswe tukēte, itolo iminiti. “Kangi u nsoka uyu ikwísága, uyu yo ndwana-na-kristi, isakutēndéka u lwítikáno na baYuda.” Kangi mu Daniel 7. . . pamo—pamo 9:27. “Kangi pakati pa ndungu gula, ifyinja fitatuna-sinda, u kinyamana isakupelaga u lwítikáno lwāke. . .” Une—une ngulõnda ukufika ku kimo kila, pitasipo, ulwítikáno lúla. Uswe tukulõnda ukusókápo. . . Une ngulõnda ukwānda papapa apa lilino.

143 Yiliyosa yimo mwa ngulilo isi isya Bāpánja yisisimikisígwe kisitakutolígwa isya ntumígwa gwābo, isya ndumi, kangi iki kikubonekaga.

Ingulilo iyi *apa* yáli yo ngulilo yalwímiko.

Ingulilo iyakukõnga, ikyēne kyāyobile ukuti kwisakuyako ikimanyisyo kikukõlelígwa, pamo ikindukimo ukwisa nkati, kikukõlelígwa, “u—u buyobelo bwa baNikolai.”

Polelo ikyēne kikwīsa, ikindu ikyākukōnga, ukubūka ku kimanyisyo.

Polelo ikyēne kikwīsa, ubwēgi bwa . . . ku kipanga kya baNikolai, nukufwīma kwa bikémo. Kilikyosa kyābonīke itolo injila iyo.

Uswē tukwīsa ku yingi ingōnge, itolo akayabo kanini ka Bwēlu kakwānda. “Ugwe uli na maka manini, kangi ugwe uli ni ngamu yakuti ugwe uli mūmi, lōli ugwe ufwīle. Gwīkakisyēge kikyo iki ugwe uli nakyo, nsulwe une ngwisa, ukusōsyāpo ikikolekelo-nyale.”

¹⁴⁴ Mula alinkwīsa Wesley, ukufuma pala, ni ngulilo yāke. Uswē tukētīle katikati iki . . . ingulilo ya Wesley, iyēne yākolelīgwāga fiki? Philadelphia. Ingulilo—ingulilo ingulumba ikukinda iya lugano uswe twalimo nayo siku, ingulilo ya Philadelphia, yāli katikati nkabalilo ka John Wesley.

Akabalilo kāko umwēne āsōkilépo, nkati alinkwīsa Pentekosti, kangi yula āli ndungulāno.

Polelo uswē tukugomokéla nukusyāgānia lo luko luki ulwa Ndumi lukwīsāga ku baPentekosti, ku bumalikisyo.

Kumbukilaga, yumo aligwesa ikwisa ku bumalikisyo bwa ngulilo. Mwikemo Pauli yula alinkwisapo pa bumalikisyo. Bosa ba abēne bisāga ku bumalikisyo, Mwikemo Irenaeus na bōsa ba abēne. Ingulilo ya yūngi yakindililāga mu ngulilo iyingi, ukufugatilana ukukilania, kangi umwēne ēgāga iyēne nukuyipīmbīla ku ngulilo iyakukōnga na yēne. Muketile?

¹⁴⁵ Lilino, uswē tukusyāgānia, mu ngulilo iyi, yilipo i ndondwa, mūmo uswē tulinayo pala. Uswē tuli nayo i ndondwa, untumīgwa. Uswē tuli nu mūndu, i—i Ndumi iyi yikusōka ku ngulilo; a bāndu ukuyipīka Iyēne; a bāndu ukuyāmbilila Iyēne. Kangi u ntumigwa gwa ngulilo iyi ayaga pakwīsa mmaka ga Eliya. Uko ko kotalusya. Kangi umwēne āyāga pa “Kupyanikisya u Lwītiko lwa bāna ukugomokela ku batata, ukutwāla abasyāle bapentekosti, aba basyēle, ukugomokéla ku Lwītiko lwabwanaloli lwabatumīgwa.”

¹⁴⁶ Lilino, u Lwītiko ulwabwanalōli lwabatumīgwa, linga ugwe kwisakulubala Ulwēne mwa Būku gwa Imbombo, ugwe kwisakwaga ukuti kakalipo siku akabalilo kamokēne umūndu yumoywēne uyu ālyosīgwēmo, “mu ngamu ya ‘Tāta, Mwanundumiana, Mbepo Mwikemo.’” Akalipo siku yumo gwa bēne anyafiligwēmo siku. Fikalimo nafimo fya findu ifi siku ifi uswē tulinafyo umwīsyūgu, fikukōlelīgwa Pentekosti, ifi fyābombigwēmo siku kunyuma kula. Abēne bāli ni fyakuboneka ifyabwanalōli, kangi u Mbepo gwa Kyāla āli pakati pa bēne, kila kyāli kisitakutoligwa Mwanundumiana gwa Kyāla ikubōmba na bēne.

U mündu uyu yūyo āyága pakwisa panja, i Ndumi iyi, ndigi, iyi yayaga pakwisa panja, ayaga pakuya ngati Eliya. Eliya ayaga pakwisa katatu.

Lilino umwe mukuyoba, ikyo, “Yohani u Mōsi ali yo yuyo.” Linga umwe mukukētésya, Yeso āyobíle ikyēne āli Yohani u Mōsi āli yo ntumigwa gwa Malaki 3, komma Malaki 4. “Kēta, Une ngutuma untumigwa Gwāngu pakyēni Kyāngu.” Une ngwinogona Matai 11:6, itolo ukusuluka mula nkati mula umwe mwīsakukyāga ikyēne, Matai untu gwa 11.

¹⁴⁷ Lilino, lōli mmasiku gabumalikisyo ili, pabagíle ukwīsa i Mbepo ya Eliya pakati pa bāndu, kangi umwene ikubombaga ikindu kilakila iki abēne bābōmbíle kunyuma kula. Ubupeligwa bwake bukufimbilisigwa ukuya kindu kilakila, ubupeligwa bwa Kipanga. Ubupeligwa bwa u—u mündu bukuyaga katikati kindu kilakila. Kangi i Ndumi yila yikusōka panja, ukugela . . . Umwēne ikubēngigwága, na bandu. Umwēne ikubabēngága abakīkúlu, abakosyasoni bala, mulimōsa, ababibi bala. Ukugana amatengele; unkali, umiana gwa lyoyo akabalilo kōsa, bo yu Eliya āli, kangi bo yu Yohani āli. Kangi uswe tukētíle kyōsa ikindu iki kikwīsa ukuboneka. Linga uswe tufumile ukuya ni Ndumi, uswe tukukēta Kristi apīkígwe. Ugwe kufimbilisigwa ukuya yumo gwa fipanga-fipāgúke ifi pamo mma ugwe ukabagíla ukwīngila mu bēne. Popāpo, Umwēne, Umwēne asōpígwe panja. Muketile? Kristi akabagíla ukubōmba nkati mwa bēne.

“Ngimba ugwe uli fiki?”

“Nkristi.”

“Ngimba ikipanga-kipāgúke nki ugwe ulimo?”

“Une ngayamo mu kilikyosa.”

“Uswe tukabagila ukubombela imbombo ugwe.”

¹⁴⁸ Muketile, Umwēne apīkígwe. Kotalusya! Muketile, apīkígwe! Yópe na Eliya āpīkígwe, kangi lulalula u Yohani āpīkígwe. Lōli, fiki, ngimba ikyēne kyabafulesye abēne? Ngimba ikyēne kyāfulésye i ndumi yābo? Abēne balinkuti, “O, umwe būmamakosi.” Abēne balinkōna ikyēne pa bēne. Abēne bakagomisýemo ifubuli fyābo. Abēne bakindililága itolo nkyēni. Kangi i Ndumi ya Kyāla yisakwēndága itolo nkyeni, kisitakupasya isya iki aligwēsa āyobíle, muketile, mpaka kubumalikisyo, kangi akabalilo kāko i . . . kila kīkyo kyatēndekesígwe kisakonelígwa panja. Kangi uswe tuli kubumalikisyo.

¹⁴⁹ Lilino, uswe tukwiyága twībēne lilino, mu fyīnja malongo mana aga kugomokela, ukufuma ku Bwíte Bwākwánda bwa Kīsu kyosa, kangi abaYuda bagomokíle ku kīsu kyābo bēne. Kyāla akabōmbilémo siku na Israeli mpaka umwēne ali nkīsu kyāke mwēne.

¹⁵⁰ Lilino, umwe kumbukilága akabalilo kâko abaYuda bagomokelága, abaYuda bala ukufuma mula mfikolo ifingi, kangi i kalatasi ya *Look* yâpéle akapango ka icyène. Une nâbalîle akayabo ukufuma ku kalatasi yimo, i kalatasi yimo iyabwîpúti, ukuti akabalilo kâko abène. . . . Indege sila syâbükîle pâsi pala ukupîmba abaYuda kubutali kula ku Iran. Kangi une ngamanya kûko bosa abène bâli, itolo babalanîle mula.

Lilino, bala bo baYuda ababwanaloli, bala bâbo bakalimo siku nu lusako. Lilino, nkundwe, pala balipo abako elifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana. Akabalilo kâko uswe tukufika ku Busetuli 11, umwe mwisakubona abène. Umwène âyobîle, “Filipo ifikolo kalongo-na-fibili (ikya Gadi), ifikolo kalongo-na-fibili (ikya Asha), ifikolo kalongo-na-fibili (ikya Reubeni), ifikolo kalongi-na-fibili. . . .” Kangi ngimba ko kûgu kûko abène balimîle? Pa Kyâmba Sinai. BaYuda, bagomokîle ku kîsu kyakukâya, kula abène bâli. Abène bâli bo bâbo aba bakâli kipambo kya bakômu ba ku Wall Street. Umma, nkulumba. Abène bâli baYuda babwanalôli.

¹⁵¹ Kangi akabalilo kâko u râbi unkangale uyu âlîmîle panja pala nukukêta indege iyi yikusuluka, abaYuda bala. Umwe bala akène mu kalatasi. Abène bakâli balimaga na bapulago ba matapwa. Kangi akabalilo kâko abène bakêtîle ukuti ikindu kila kitûgésye pâsi panja pala, abène bakabükága ukusyungutila icyène. U râbi unkangale yula âlîmîle panja pala kangi alinkuti, “Kumbukilága, unsololi gwîtu âyobîle, ‘Akabalilo kâko uswe tukugomokéla ku kisu kyîtu icyakukâya, uswe twisakupîmbigwága pa mapiko gwa nswana.’”

Ifikolo fikubongotoka, Israeli ikusumuka,
Ifimanyilo ifi abasololi bâyobîle-ngâni.

Uswe twîtendekîsye ukutika gula undungu gwakihano-nakibili ugwâbo.

¹⁵² Une ngwinogona, nimwène, nîmîle panja pala, akabalilo kâko Nkundwe Pethrus âtûmîle utunini utuLwîtikáno tula, kangi abène balinkubala utwene. Abene balinkuti, “Ena, linga uyu yo Mesiya, unko uswe—unko uswe tunkete Umwene ikubômba ikimanyilo kya Nsololi; linga Umwene akaya mfwe mma, Umwene yo mûmi.” Abene balinkuti, “Umwene asyukile kangi; Umwene mumi Nkipanga Kyake; unko uswe tunkete Umwene ikibômba ikimanyilo kya Nsololi, kangi uswe twisakummwâmbililága Umwène.” AbaYuda akabalilo kôsa bikwitika. . . . Abene bamenye ukuti Mesiya abagîle ukuya Nsololi.

¹⁵³ Kangi akabalilo kâko une nâlimîle panja ukukilania kwa Nkundwe Arganbright ilisiku lîla, ku buyo bula, kangi abaYuda bala bîmîle pala, alinkuti, “Isaga itolo buyo bwîtu, abându bîtu.”

¹⁵⁴ Une ndinkuti, “Naloli, une nisakusangalukaga ukwîsa.” Natêndîke itolo aminogono, nakalinga fiyo.

155 Une ndinkufika ku Cairo, Igupto. Ikilo kimo, akabalilo kâko une nâyibwêne indege yila yikusuluka pâsi pala ku Cairo, icyêne kyâlingũmbwîsyé une. Popâpo akabalilo kâko uswe twagomokîle kula, kangi une nâli ni tikiti lyângu ukubũka ku Israeli, abêne bayaga pakwâgána na une. Une ndinkuti, “Bũka, bũngánia amaelifu manandi aga balongosi. Batwala abêne panja pa ndege pabuyo bumo, uswe twisakusyâgánia ukuti pamo Umwêne akâli yo Nsololi pamo mma. Ameni. Ena, unko uswe tukete iki Umwene ikubombaga.” O, uko kwâli itolo mulamula nkiboko kyâbo. Ikyo kyo iki abene bâlondaga. Linga abene babagile ukuketa kila, abene bâbagile ukwitika icyêne.

156 Popâpo fyo fiki ifi une nâbõmbîle? Ndinkusuluka pala ku Cairo, kangi une ndinkwânda ukubuka mmwanya kula. Namalisîsyé ukuya ni tikiti lyângu; kifuki maminiti malongo mabili ku kabalilo kâkukõlêla. Ikindikimo kilinkuti, “Komma lilino. Ikikopo kya bõnângi, ikya Bâpánja, kikâli kikîsula tâsi. Ikya baAmori kikafwanikisîgwa mma. Yâga kutali na kula!” Une nâlinogwîne lumu une itolo nâlinogonîle kila, kangi une nâbũkîle panja kunyuma kwa kiyumba nu kwîpûta. Kilinkuti, “Yaga kubutali kwa kula lilino.” Polelo une ndinkwêga i tikiti lyângu nukubũka kubuyo bumo ubungi. Une ngâbũkîle mma, namanga isala yikafwana tâsi.

157 Lilino, ko kabalilo kaki aka Kyâla ikubîtikisyâga abaYuda bala, ukwânda ukubõmba na bêne kangi, une ngabagîla ukubabũla umwe. Une ngamanya. Nayumo amenye ikyo. Lõli, pilikisya, linga Israeli ali nkîsu kyâkukâya kyâke, icyêne kyo kyõsa kitêndekîsyé. Amabwe gõsa gapîmbîgwe, kangi ubulime bwakonelêla, amîsi, na filifyõsa ifi Kyâla âfingîle. Abêne bafyâgîle ifisiba ni findu kula, kangi ifisõko ifinywâmu ifigũke, ukuti bula bo buyo ubumogi ukukinda-bosa ugwe ukêtilémo siku. Abêne bayêngîle akâya kũla. Abêne bali nu bulimi bwakõnelêla. Abêne bali ni kîsu ikinunu ukukinda-fyosa iki kiliko nkîsu kyapâsi, kula. Kangi uswe tukusyâgánia, mulamula mu Dead Sea, gilimo imikota mingipo, ukufwana, ukũla ikîsu kyõsa. Muketile?

158 Kilikyosa kîgwîle mulamula nkiboko kyâbo. Ngimba abêne bâbõmbîle bulembile icyêne? Panongwa yakuti indumbula ya Hitler yalyũmisîgwe, indumbula ya Mussolini yalyũmisîgwe, itolo mũmo indumbula ya Farao yâlyũmîle, nukubagutîla abêne ukugomokêla nkîsu kila. Kangi ku fyînja malongo mana abêne bâgomokelâga nkîsu kila. Lilino pala abêne bâlîtügésye, bikugũlîla.

159 I Kipanga kya Bâpánja kili mu kyaLaodikiya, kubumalikisyo bwa Ngulilo ya Laodikiya. Linga . . . AbaYuda bali nkisya-kyakukâya kwâbo, bamalile ukuya kula. Kangi ubusâmbuke bwa Bâpánja bumalike ukuboneka. Kangi uswe tuli na Presidenti mũmo uswe tulinagwe. Uswe tuli ni kîsu kibongotwîke mũmo uswe tulinakyo. Uswe tuli ni fyakupufulîla

ifyaatomiki fipayikigwa mfiyumba. Uswe tuli ni kipanga iki kili kilungulano. Uswe tuli ni Kipanga, abāndu, aba bikwīt wāla bēne palikimo. Uswe tuli nu butumígwe ubu bukwēgako ku butumígwe bwa Yeso Kristi, ukukōla Ibwe akabalilo kāko Ilyēne likwīsa. Ngimba kyo fiki iki kisyēle ukubonéka? Ikyēne kibagile ukuya i miniti yilyosa. Kikayapo nakimo ikingi kisyēle. Uswe tuli ku kabalilo kabumalikisyo. O, lwīmiko! Une ngamanya kali une nguyaga pakubagila ukwīngila mu lusekelo lula, pamo mma, lōli une itolo ngulōnda—ngulōnda ukwisa ukuya kiyabo kya ikyēne kwa umwe, mulimosa.

¹⁶⁰ Pilikisya, umwe mubagile...? Ngimba balinga babagile ukuketa lilino? Ngimba umwe muketile kũko i Lisimbo likusisimikĩsya ukuti imilungu mihano-na-mibili gyāli fyīnja malongo mana na lwele-na-kimo? [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi] Ngimba umwe mukukēta kũko imilungu malongo-ntāndatu-na-mibili gyāli fyīnja bamia bana na malongo-lwele-na-fina? Umwe mukukēta kũko i—i milungu malongo-ntāndātu ukongelelāpo lwele-na-gumo polelo kyāli—kyāli—kyāli...? Ngimba kyāli fiki ikyēne? Abamia lwele kangi...Ifyīnja bamia bana bana na—na malongo-lwele ukongelelāpo fitatu. Ifyīnja bamia bana na lwele-na-fitatu mpaka akabalilo aka. Umwe mukukēta kũko u Nsōka ātumuligwe? Muketile, umwe mukwēgako ifyīnja malongo mana ifya bala abaYuda ukuti kubumalikisyo bafike mbuyo bwābo, kũko Kyāla āyobīle.

¹⁶¹ Kēta ukukilania apa kũko ingulilo ya Bāpānja yīsīle ukukinda kilyosa iki uswe twāyobīle ikyēne kikubōmbāga; kũko, komma *uswe* twāyobīle ikyēne kikubōmbāga; iki i Bāngéli lyāyobīle ikyēne kikubōmbāga. Iki i Bāngéli lyāyobīle ikyēne kikubōmbāga, ukwisa itolo ukusuluka ku ngulilo ya bumalikisyo iyi; kangi ku fyīnja malongo-mana bala abaYuda bāgomokelāga nkati mula, ukwitēdekesya ukuti Kyāla ukubōmba katikati iki Umwe ābōmbīle apa. Abēne ba basōkilepo pa njila, kangi abēne bagomokīle mu njila yila. Kangi Israel agomokīle nkĩsu ikyākukāya kyāke.

¹⁶² Lilino, mo ndili apa Kyāla ikuyaga pakwānda undungu gwābo ugwabumalikisyo? Ndili? Ikyēne kibagile ukuya umwīsyūgu. Ikyēne kibagile ukuya bo ilisuba likāli ukwīngila ikilo iki. Kyāla isakufumusya ikyēne. Ngimba po ndili ukwene, und ngamanya. Une nguswīga. Loli une nguyapakutwala ikindukimo apa, lilino, mu maminiti manandi, kangi une ngamanya kali umwe mukuyaga pakwitika ikyene pamo mma. Loli une—une—une ngufimbilisigwa ukuyoba ikyene, mulimosa, une ngwitika.

¹⁶³ Uswe tuli ku kĩsu kyakukāya kyītu. A baYuda bali nkĩsu kyakukāya. Uswe tuli kubumalikisyo bwa ngulilo, twītēdekĩsye ku Bunyakiligo. U Bunyakiligo bukwisa, i Kipanga kikubūka mmwanya, uswe tukunyakiligwa mmwanya ukwākūwāgāna nu

Mwēne mu mbepo. Uswe twesa tumenye ikto. Ibwe ili lyakekígwe ukufuma ku kyāmba, litēndekisye ukwisa akabalilo kalikosa. Kangi akabalilo kako Ilyene likwisa, fyo fiki Ilyene likubombaga? Ilyēne likumasya ingulilo ya Bāpánja. Iyēne yōsa yimalike, kangi Kyāla ikuleka kōsa ukubōmba na bēne. “Unko umwene uyu mbwapufu ayege gwakukindilila mbwabufu; umwene uyu yo mwikemo ayege pōpe mwikemo.” Muketile? Ngimba Umwene ikubomba fiki akabalilo kala? Umwene ikwega Ikipanga Kyake, u Mbepo Mwikemo yulayula.

¹⁶⁴ Kyo fiki “ikibwabufu”? Uyo yo mfunde ungonatulo na bala bābo bikwisa pala ku bulongi, kubutali ukukilania nkati *muno*. Uswe twisakukibika ikyo pa māpu agāngi, akabalilo kāko uswe tukukīndilila iki ukukilania, kūko umwēne unkīkūlu ikwisa kula ku Bulongi bwa Kikota Kyelu kangi ikufimbilisígwa ukulōngígwa na batabulígwe. Pauli ātubūlile uswe komma ukwēga inongwa ku balonga-nongwa, panongwa yakuti abikémo bikulōngága i kīsu. Uko ko kutalusya. Uswe tuli nkabalilo ka bumalikisyo, *apa* lilino. Umma ndaga.

¹⁶⁵ Kangi pakati pa ndungu ugu. . . Lilino, apa gilipo amalongo mahano-na-mibili. Lilino, linga igi katikati gyāli fyīnja fihano-na-fibili, guligosa gumo gwa milungu igi, kangi uswe tufumile ukuya nago imilungu malongo-ntāndātu ukongelelapo lwele-na-gumo, polelo uswe tuli ni ngulilo ya Bāpánja, kangi uswe tumenye uswe tuli kubumalikisyo bwa ngulilo ya Bāpánja, polelo gulipo undungu gumogwēne ukōngelelāpo gusyēle kuli unJuda. Ngimba uko kutalusyo? Kangi ikyo kyo katikati fyīnja fihano-na-fibili. Linga *iki* kyāli fyīnja fihano-na-fibili, *kila* kyo fyīnja fihano-na-fibili, ’nongwa yakuti Umwēne āyobīle, “Gilipo imilungu malongo mahano-na-mibili gibīkígwe pa bāndu bāko.” Popāpo uswe tumenye tuli nafyo ifyīnja fihano-na-fibili ku baYuda. Ngima ikyo kyabwanaloli? Lilino keta pa kyene. Linga lilipo ililalusyo, une ngulonda ukumanya ilyene. Muketile?

¹⁶⁶ Lilino, kangi pakati pa ndungu ugu, pakati na pakati pa ndungu gwa kiYuda ugu; muketile, ikyo kyo fitatu na sinda ifyīnja–ifyīnja; u ndwananakristi, u nsōka, u nsōka uyu fikuti ikwīsaga. Kangi kumbukilāga, umwe ikusōka ukufuma ku Roma, u nsōka uyu fikuti ikwīsa. Umwene yo fiki? U pāpa. U nsōka pakati pa bāndu, uyu yo ikwīsāga, pisakufyūkāga u Farao uyu akālimménye Yosefu.

¹⁶⁷ Lilino, umwe baProtestanti mukuyoba, “Ena, lilino, ikyo kyo icyēne.” Loli itolo i miniti. Uswe tukusyāgānia ukuti abaProtestanti bali ni kipanganio, bikutēndēka ubunganie bwa fipanga, ikifwani ku kinyamana, nukubūka kulakula na bēne.

¹⁶⁸ Kangi uswe tukusyāgānia apa ukuti abaYuda bakōlelígwe nkati mu bubūngānie ubu, (ena, nkulumba), kangi abēne bikwitikīsyā. Kangi i Bāngéli lyāyobīle abēne balitikīsyē. Kangi umwēne ikutēndēka u lwitikāno na bēne.

Pakatikati pa ndungu gwamalongo-mahano-na-mabili, umwēne atūmwīle, undwananakristi ikutumula u lwītīkāno nu nJuda, “a bāndu bāko.” Fiki?

Kangi uswe tukubala mu Busetuli 11, ukuti, “Une nisakutuma . . .” Uyo yo 11. Ugwe kwīsa nkyēni kubwa 19 lilino. Ukuti Umwēne isakutuma abasololi Bāke babili, kangi abēne bisakusolola nkabalilo kala, kangi polelo abēne bisakukalala na basololi aba kangi naloliloli ukubagóga abēne. Ngimba uko kotalusya? Kangi imibili gyabo imifwāno gisakulāmbalála mu lukindi lwamwambepo lwa Sodomu na Gomora, kūko u Ntwa gwītu akomelelígwe, Yerusalemu. Uko kotalusya? Kangi abēne bālāmbaléle pala ku masiku matatu ni kilo. Kangi ukufuma pa masiku matatu ni kilo, u mbepo gwa būmi isakwīsa nkati mu bēne, kangi abēne bisakusyusigwága nukubūka mu Lwīmīko. Ikiyabo kya kalongo ikya kāya kilinkúgwa akabalilo kala. Ngimba uko kotalusya? Muketile? Ngimba ikyo kyo fiki? Pakatipakati pa ndungu ugu gwa fyīnja ifyabumalikisyo malongo-mahano-na-mabili.

¹⁶⁹ Akabalilo kāko i Kipanga kikubūka mmwanya; polelo ububungānio, umfūnde umugonatulo, Methodisti, Baptisti, Presbeteri, kangu abaPentekosti abalūngúle, bosa ba abēne palikimo nu bubungānio. Iki, abēne bamalísísyē ukukaba ubulagili ubunywāmu ubwābo lilino. Kangi akabalilo kāko abēne bikubōmba, abēne bisakutēndéka u lwītīkāno. Kangi, ena, lilino, u pāpa umpya uyu uyu uswe tulinagwe lilino ikulōnda ukubatwāla bōsa nkati. Ngimba umwe mutikukēta ikindu iki kikwilūndikila mulamula mwānya? Ikuya pakupa ubuyobi pa ikyēne, nukubatwāla bōsa nkati, kukabalilo kākawānda ku bamia na bamia na bamia ba fyīnja; ifyīnja elifu yumo, pamo babili, ikyēne kibōmbigwémo siku. Lōli lilino umwēne abagīle ukubatwāla bōsa nkati, palikimo, kangi nukutēndéka ububungānio, kangi nkati mula abaYuda bisakwitikisyaága ikyēne. O, mwe! Lwimiko! Haleluya! Lutufyo luyege kwa Kyalā gwītu Yuyo gwābūmi bwilanabwila! Mwaketa lelo umwe! Lilino, nkundwe, ikyēne kyo itolo kipepe, ukuya kipepe bo akāna kanini kābagile ukukēta ikyēne. Ububungānio ubwa kubatwāla abaYuda, na baProtestanti, kangi abaKatolika, palikimo.

Kangi, kumbukilága, ngimba abasololi aba bisakubōmba fiki akabalilo kāko abēne bikwīsa?

¹⁷⁰ U kinyamana uyu, u nsōka uyu yūyo isakubalania amaka ga bāndu abīkīkémō, ngimba umwēne isakubōmba fiki? Umwēne isakutumula u lwītīkāno lwāke na bēne. Ukukīnda ifyīnja fitatu-na-sinda, umwēne isakubakāga abēne. Lilino, abāndu bikwinogona kila kyo kikomyunisti. Iyo yo itolo ’nongwa yakuti ugwe. . . U Mbepo gwa Kyalā akabōmbéla imbombo na ugwe mma tāsi. Ikyēne kikaya kikomyunisti mma; ikyēne kyo bwīpūtīpūtī. Ili Bāngéli lyāyobīle, “Ikyene kikuyaga kifuki fiyo mpaka ikyene kwābagīle ukusyoba Abasaligwa linga

syāli syakubombigwa.” Yeso āyobílo lūlo. Muketile, uswe tuli mubumalikisyo.

¹⁷¹ Lilino, abasololi babili aba, ngimba abēne bisakubōmba fiki? Ikyēne yo Mōsa na Eliya uyu isakufyūka pa buyo. Abēne bisakubabūla abaYuda bala ubusóbi bwābo. Kangi ukufuma ku kipāmba kya kiYuda kila iki kili kula lilino, ukuya maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana, Kyāla isakubakōléla abasolóli aba. Ngimba fyo fiki ikyēne? U Mbepo gwa Eliya, ukufuma ku iki i Kipanga kyā Bāpánja, isakukīndililága itolo nkyēni nkati mula nkipanga kya kiYuda, ukubūka itolo nkyēni nkati nukukōléla; Mōsa nayumwēne. Haleluya! Umwe mukukēta ikyēne? Kangi umwene isakulumbililaga yilayila i Ndumi ya Pentekosti, ku baYuda bala, ukuti abēne bāpíkile u Mesiya gwābo. Amen! Umwe muketile ikyene? Iyēne yisakuyaga yilayila i Ndumi ya Pentekosti, iyi abaYuda aba bisakulūmbílila kulakula ku bēne. Kangi abēne bisakubabénga abaYuda bala fiyofiyo mpaka abēne bisakubagogága abēne. Kangi abēne bābengígwe ni fikolo fyōsa.

Kangi pakatikati pa ndungu, panongwa yakuti abēne bāfyusisye abakulumba, abāmáka amaelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana... Abene bali na Mbepo Mwikemo. Kangi, nkundwe, ugwe kuyobaga isya kubōmba ifika, abene babombile ifyēne. Abēne bālimíke imimwānya, kangi ukwēne kukātimile mmasiku ga busololi bwābo; batikága ikisu ni fiswīgu, kingikingi mūmo abēne bālondelega. Abēne bikupa ifiswīgu na filifyōsa ifingi. Abēne bisakupa bala abaRoma injila ingafu ukubūka. Lōli, kubumalikisyo, abēne bisakugogígwa. U Kyāla gwitu yo Kyāla nsisya akabalilo káko Umwēne akalalisígwe. Lōli kumbukilága, kula ko ukukilania mu ndungu gwamalongo-mahano-na-mabili, kangi i Kipanga kili mu Lwīmíko, amen, u Lusekelo lwa Bwēgi bukukīndilíla. Ena!

¹⁷² Lilino kētésya. Apo po pāpo uswe tumbwene Umwēne unsingiligwa ikugomokela ku Tempeli Yafyīnj’elifu kubwa kuno ku bumalikisyo bwa ngulilo ya kiYuda, “abapakigwe.” Apa Umwene ikwisa, itogíle pa falasi inyēlu; bala bankongesyága Umwēne, pa falasi inyēlu. *Falasi*, “maka.” Bafwele mu fyēlu; ililopa, pamo, imyēnda giyubikígwe mwilopa; pasīmbígwe pa Mwēne, “I Lisyu lya Kyāla.” Umwēne isile ngati Mponjoli gwamaka, ena nkulumba, ukubātika u Fyīnj’elifu, ukwisa mu Tempile. Lwīmíko! Pala Umwēne ikwagana bala maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana, lilino, ukufuma pa ndungu gwamalongo-mahano-na-mabili apa.

¹⁷³ Undungu gwamalongo-mahano-na-mabili, iki kikubōmbígwa mu ndungu gwamalongo-na-mabili. Mu fitatu, pakatikati pa ugwēne, umwēne ikutumula ulwēne, panongwa yakuti umwēne ikugoga abasololi bapentekosti bala, ena nkulumba, aba bikutika ikisu.

Kangi, ndumiana, Umwēne ikugūna ikipanga kila, kangi Umwēne ikōkya umwēne unkikūlu nu moto. Kangi, fiku, umwēne...Uswe tukukyāgānia ikyēne pala, bópe nabendesya masitima bimile panja, alinkuti, “Aheli, aheli, akāya akakulumba akābulógwe kala aka Roma, umwēne isile kubumalikisyo bwāke mu sala yimoyēne.” Umwēne āpufulígwe ku tupatu. Kyāla amenye akabōmbelo ka findu. Kangi yumo gwa Bándúmi alinkuketéla pamwanya, kangi alinkuti, “Fiki, ililopa lya aligwesa umfwile gwa Kristi lyālyāgígwe mu mwēne,” panongwa ya kusyōba, ukusōka panja apa nukupāngānia, nukutēndéka fyosa iki ikingi u luko lwa findu, kangi ukubwapula ikipanga, kangi ātwéle ifindu fila nkati mula, kangi āgogíle balabala bābo bāgelíli ukukoleléla Ilyene kangi bāgelíle ukubatwāla abēne panja.

¹⁷⁴ Lwīmíko! O, une—une ngamanya. Une—une—une ngwipilika ngati ngwendela nkyēni. Muketile? Ngimba ugwe ukuya nsangalufu panongwa ya Bwelu bwa Mwanundumiana, ukwēnda mBwelu bwa Mwanundumiana! Ngimba uswe tuli poko, nkundwe? Ku sala yabumalikisyo! Ikyene kibagile ukuboneka, akabalilo kalikosa. Uswe tuli apa!

¹⁷⁵ I—i Ndumi yisōkíle panja ku kipanga ikyabumalikisyo, ikipanga kikyō kyapíkíle u Kristi gwāke. AbaYuda bali nkísu kyākāya kābo ku butali bwa fwasi ya kabalilo, ifyīnja malongo mana. Akaya akapya kayēngígwe. Abēne bikukētésya ku fiki? U Mesiya ugwākwísa. Mo ndili ikyēne kikuyaga? Une ngamanya. Akabalilo kāko Ibwe lila likutika ikifwāni *apa*, Umwēne akīndíle; ukwēne kumaliko polelo.

¹⁷⁶ Lilino kētésya apa. Pakatikati pa ndungu, amasiku matatu na sinda...ifyīnja fitatu na sinda, ndigi, umwēne ikutumula u lwitikāno nukupela amakemo ni fyabupi...ifi abēne bikufimbilisígwa ukubātika bamalisísyē.

Nongwa yakuti, abēne bisakugomokelága nukuyoba, “Lilino, kēta, umwe mwēsa muli fipanga. Umwe mubagile ukwambililígwa mu iki ikifwani ku kinyamana. Uswe twisakuyaga nu bulilanisi. Uswe twisakusosyámo ikikomyunisti. Uswe twisa itolo ukupyāgíla ikikomyunisti mu njila yosa panja.” Muketile? Kangi abene babagile ukubomba isyene. Muketile? Kangi abene bikubombaga isyene.

¹⁷⁷ Lōli lilino kētésya. Kangi ukubātika, kangi ukubātika ku iki, inyípúto na makemo gābwíla fisakugomokelága nkāya akabalilo kāko i tempeli yiyēngígwe-kāngi. Kangi uyu u nsōka uyu ikwísága pakatikati pa ndungu ugu, isakutumula ulwítikāno lwāke nukumasya amakemo. Ilyēne lyāyobíle, “Umwēne isakubalania, ukubalania ikyēne.” Kangi iki umwēne isakubōmba, kangi ikyēne kisakuyapo pala mpaka kubumalikisyo.

¹⁷⁸ Kangi ketesya:

. . . *ukubāsánia kwa* ikyāmwíko ukupela ubusāme . . .

“Ukubāsánia kwa ikyāmwíko.” Ngimba kyo fiki *ikyāmwíko*? “Ifyakinyanyasi.” Muketile? “Ukupela ubusāme,” kyo fiki ikyo? “Ukusósýápo.” Ukubāsánia kwa *iki*, ukumasya *kila*. Muketile? Ukubāla kwa maka ga Roma, ukuponjola bōsa umfunde umugonatulo, abaYuga na bōsa. “Úswe twēsa twisakuya baRoma, pamo uswe tutisakuya nakimo.” Umwēne isakutumula ulwítikáno lwāke pakatikati pa ndungu.

¹⁷⁹ “Ukubāsánia kwa ikyāmwíko.” Linga ikyēne kyāli kyāmwíko nkabalilo ka Yeso, akabalilo kāko Roma ālisile kubwa kula ni ndyali syābo, ikyene kikuyaga ki Roma kangí, ikyene kikuyaga kyāmwíko kangí ku kipanga.

. . . ukutēndéka *ubusāme*, kangí kwisakukīndililága mpaka *kubumalikisyo* . . .

Ngimba isakubomba fiki umwēne? Umwēne isakukīndilila ikyēne nkyēni mpaka bumalikisyo, ikyo kyo, bumalikisyo.

¹⁸⁰ Lilino, kiYuda, kangí kiRoma, kiProtestanti (kokuti, umfunde ungonatulo), bisakwibungánia bēne palikimo mu bubūmbe bwa bubūnganio bwa fipanga. Kangí ukwēne kwisakuyaga mūmo Yeso āyobíle mwa Matai 24, kangí ukufuma mu Busetuli13:14.

Unko uswe twāge Busetuli 13:14, tukete iki. Une naking’walíle ikyēne pāsi apa, ukukēta iki, 13:14. Umma ndaga, nkulumba.

Kangí ukusyōba bala bābo bikwītūgásya pa kīsu panongwa ya fika fila ifi umwēne āli na maka ukubōmba (ukubūngánia ifipanga ifi) pankyeni . . . ikuyoba . . . mu kyēni mwa kinyamana; ikuyoba ku bēne bābo bikwītūgásya pa kīsu, ukuti abēne batēndéke ikifwani ku kinyamana, iki kyāli ni kilonda kyakubufwe ukwila mu lubo, kangí āli mūmi naloli.

¹⁸¹ Lilino, uswe tumenye, ukukinda unsyungulu guligosa gwa kwilamwa, ywani u kinyamana yula āli, amaka gala aga gāli ni kilōnda ikyakubufwe iki kyākāli kyūmi. Ikyēne kyāli kabalilo kāko u Roma unsitakyala āgogígwe, kangí Roma gwapāpa alinkwēga ubuyo bwāke; akabalilo kāko amaka amasitakyala gāgogígwe, kangí amaka gapāpa galyēgíle ubuyo bwāke.

¹⁸² Lilino, lilino, Busetuli 13:14. Yeso, mwa Matai 24, abasokíle abēne isya ikyēne. “Ikifwani ku kinyamana.”

¹⁸³ Pauli, mwa Tesaloniki Gwakibili untu gwa 2, ilinandi lwa 3 na 4. Unko uswe tulyāge ilyēne, keta Pauli, iki umwēne ikuyoba apa ukufwana ni kyēne. U Mbepo Mwikemo unkulumba yula pa nsololi unkulumba gwa Ntwa yula, keta isi umwēne āyobíle ukufwana ni kyēne mu lisiku lwabumalikisyo. Mwa Tesaloniki Gwakibili, untu gwa 2 yi iki ikyēne kili. Umma ndaga, nkulumba. Kangí anda ni linandi lya 3, une ngusūbila ikyēne kyo

kili. Fyosa fili kanunu, unko uswe tubale lilino. Pilikisya kifuki, aligwesa. Balinga bikwitika ukuti Pauli älisusigwe na Mbepo Mwikemo? Amen. Kêtésya apa.

Unko u nnyāmbala nayumo alingabasyōbāga umwe mu njila yiliyosa: kabuno ilisiku lila litisakwisa, pene pāpo pikwisa ukugwila panja tāsi, . . .

Umwene ikugela ukutwala ikylene panja pa ntu gwabo ukuti Umwene ikwisa itolo pala. Alinkuti, “Pisakuyangapo ukugwila panja pa Kipanga, tāsi,” muketile, ikwisa ukukilania mu iki i Ngulilo ya Laodikiya.

. . .kangi u nnyāmbāla gwa butulwanongwa yula asetuligwége, . . .

“U nnyāmbāla gwa butulwanongwa,” ukusitakwitika mwa Mbepo Mwikemo. Ukusitakwitika kukuyaga kusetuligwe.

. . .mwana gwa bupyúto;

Bo yu Yudasi āli, nkyungakyuma gwa kipanga.

Yūyo ikulwana kangi ikwifyūsya mwene pamwanya pa fyosa ifi fyo fikukōleligwa Kyala, pamo iki kikwiputigwa; polelo ukuti umwene bo Kyala itūgesyege mu tempeli ya Kyala, . . .

Nkundwe, alipo u mundu pa kisu, panja pa Vatican, uyu ikubōmba ikyo? Ngimba ikyēne kili kugu?

¹⁸⁴ Lilino, buka kundililāga ukukilania apa mu Busetuli 13, nukubanāngisya umwe ukuti unnyāmbāla uyu ikwitūgāsya pa kāya. . .nkāya, kangi akāya kikwitūgāsya pa—pa twāmba tuhano-na-tubili. Kangi imbalilo ya kinyamana yo bamia ntāndātu na malongo ntāndātu na ntāndātu, yisimbígwe mōsa mu—mu ki Latin. . .alifabeti ya kiRoma, yo bamia ntāndātu na malongo ntāndātu na ntāndātu, yo *VICARIVS FILLI DEI*, iki kyo, “Mbuyo bwa Mwanundumiana gwa Kyala,” pa kikota kya pāpa. Kangi ikikota kyāke, alinakyo ingiya yapatatu. Kangi une ngētīle palapala pa ngiya yila, nimile kifuki mumo ikiboko kyāngu kiyīlīle ku kisyo kyāngu, bo ulo, kangi—kangi ngētīle ikilabe ikitile kwa pāpa kulakula kula mu Vatican, nīmwēne, nālīmīle nukukikēta ikyēne ukuya nsisimikisye une mmenye iki une nguyoba. “Umwēne ikulwana, mwēne pamwanya pa fyosa ifi fikukōleligwa Kyāla, bōsa abanyāmbala abanyakyala. Umwēne yo mwikemo ukukinda bosa abēne; ikwitūgāsya mu tempeli ya Kyāla, itolo ukwināngisya mwēne umwēne yo Kyāla,” ukuhobokēla imbībi pa kisu, na fyosa bo ifyo, umwe mumenye. Naloli.

¹⁸⁵ Pauli āyobīle, “Ukugwila panja kula kwisakwisaga tāsi, u mwana gwabupyúte yula asetuligwége.”

Mutikukumbukila umwe, ukuti, akabalilo kako une nāli. . .une mbabulile umwe ifindu ifi?

186 O, une ngulōnda ukuti nālītūgésye pala, ukumpilika Pauli ikulūmbilīla kila, bule ugwe? Hmm! Mūmo une ngulōnda ukupilikisya ku mwēne! O, mwe!

187 Lilino ngimba umwene ikubōmbága fiki? “Ikifwani ku kinyamana.” Batesaloniki Gwakibili. Lilino pilikisya. Pilikisya kifuki lilino, naloliloli kifuki. Ikipanga kyamalisysye ukwipilika ukwisa kwa pāpa. Ngimba icyene kyo fiki? Kubumalikisyo bwa kipanga, Pauli. Abēne bākētēle ikindu kya kiNikolai iki kikutupuka; abēne bayaga pakutēndéka u nnyāmbála umwikemo, (ku fiki?) pāpa. Ubwankīsu na bāndyáli balinkwafulilamo nkipanga, nukusanusya ulubātiko lwa bwipūti. Pauli, nu Mbepo Mwikemo, ākikolīle kila mwa Mbepo. Kangi i kipanga, na bwapamwanya na bagīndikīgwa bāke, abāndu abayīndikīgwa, na fyosa bo ifyo, iki abēne bāketīle ukwene kwīsága ikindukimo. Kangi u Mbepo Mwikemo abasokaga abēne isya masiku gabumalikisyo. Ngimba umwe mukukumbukīla mūmo Yeso āyobīle isya icyēne? Imbombo sya baNikolai, isi kubumalikisyo silinkuya kimanyisyo, kangi polelo kilinkuya kipanganio! Bakundwe, uswe tukaya mu ngīsi lilino. Kumbukilága, muketile. Apa uswe tuli.

188 Imbombo sya baNikolai, ikipānganio kikwānda mula, abakulumba abagīndikīgwa, kangi pamwanya pa fipānga, na fyosa bo ifyo, polelo ukubūmba nkipanga kya Katolika. Kangi Pauli āyobīle pakabagile ukuyapo akabalilo kābumalikisyo, pakabagila ukuyabo akabalilo, mpaka ukugwīla panja ukufuma ku lwanaloli, Lwītiko lwapentekosti. U Lwītiko ulwapentekosti lwisakusosigwāpo, kangi abagīndikīgwa bisakubīkīgwa mula. Abene bisakuyaga nu mundu uyu isakwēgága u buyo bwa Kyala, itūgésye mu tempeli ya Kyala, kangi ikulwāna, mwēne pamwanya pa bāndu bōsa bo ulo. Kangi, icyēne, muketile, ngimba icyēne kyo fiki? *Nickao*, “ukuponjola abāpāsi.” Muketile? “Fyosa ifi fikukoleligwa Kyala; umwene isakwitūgāsya mu tempeli ya Kyala, ngati Kyala.” Pauli āyobīle kwābagile ukuyapo ukugwīla panja tāsi, mmasiku ga bumalikisyo. Kangi apa uswe tuli, papapa apa lilino, kangi kēta ukugwīla panja kula, kangi tukukēta ikipanga kikubūka kubutalipo kangi kubutalipo ukusōkāpo ukufuma ku Lyēne, kangi ukugomokela kulakula kangi. Kangi uswe tuli nkabalilo ka bumalikisyo. Umma ndaga.

189 Lilino, linga imilungu malongo-ntāndātu na lwele-na-gumo gyatikīle nubupelelesye kangi abaYuda bali nkīsu kyākukāya kābo lilino, kangi i ngulilo ya kipanga kya Bāpanja kitikīle katikati ku kabalilo ka bumalikisyo, ku kabalilo ka kiNikolai. . . pamo ku kabalilo ka Laodikiya; mūmo kuyīlīle bulebule kifuki u Kwisa kwa Ntwa, ukumalīsya ifindu fyōsa, ukumalīsya kwa ngulilo iyi, kangi u Kunyakilīgwa? Akabalilo kāko Umwēne ikwānda undungu gwamalongo-mahano-na-mabili, pamo ifyīnja fihano-na-fibili, i Kipanga kikīndīle.

¹⁹⁰ Ngimba umwe mubagile ukuketa ikyene, mwebinangu? Fyusya ikiboko kyako linga umwe mubagile ukuketa ikyene. Muketile? Lilino, unko uswe tulingayaga bāna. Unko uswe tulingayaga bānyangalo kangi mma. Uswe tuli ku kabalilo ka bumalikisyo. Kimo kili kifuki ukuboneka. Uswe tuli pa bumalikisyo. Apa uswe tuli.

¹⁹¹ Imilungu igi malongo-ntāndātu na lwele-na-gumo gitikile nubupelelesye; ukubūka kwa baYuda kutikile nubupelelesye; i ngulilo ya kipanga yātikile nubupelelesye. Uswe tuli ku kabalilo ka bumalikisyo, akabalilo ka bumalikisyo, ingulilo ya kipanga kya Laodikiya, ubumalikisyo bwa ikyēne. Indondwa batumigwa bōsa balumbilile i ndumi syābo. Iyēne yibūkile panja. Uswe tukwēléla itolo. AbaYuda bagomokile ku fyīnja malongo mana. Abēne bali nkīsu kyākukāya kwābo.

Ngimba kyo fiki kikubonekaga ukukōnga? Ukwisa kwa Ibwe. Apo po uswe tuli. Ko kabalilo kaki ikyēne kisakubonekaga? Une ngamanya. Lōli, nkundwe, kwa une, une ngulonda ukwitēdekésya. Une ngulonda ukutēdekésya imyēnda gwāngu.

¹⁹² Lilino, uswe tuli itolo—itolo amaminiti manini fiyo, kangi une ngunyonywa umwe mwābagile ukupilikisya kimyēmye lilino itolo ku miniti.

Akabalilo kāko Umwēne ikwānda undungu gwamalongo-mahano-na-mabili pamo ifyinja fihano-na-fibili, i Kipanga kikīndile. Lilino pilikisya. Une ngwandísya kangi, ukwandisya-kangi, ukuti umwe mutikwībwa. Iki kyo iki i Mbepo Mwikemo ābīkile pa kyakusimbila kyāngu bo une nāsīmbága. Uswe tuli mu ngulilo ya Laodikiya. U Kristi ikupikígwa ni kipanga Kyāke Mwēne. Indonwa ya ngulilo iyi, i Ndumi, yibūkile panja. Kangi Israel ali nkīsu kyāke. Umwe muketile apa uswe tulipo? Uswe tuli pa bumalikisyo.

Lilino, itolo isyakuyobelapo yimo pamo sibili isyakongelelāpo.

¹⁹³ Kyosa iki lilino kīkyo uswe tukukēta, kisatutula uswe ni lipyāna Lyāke, bo uswe tukugela ukusegelela ku ifi ifyabumalikisyo i Fungilo Ihana-na-ibili. Umwe muketile kūko uswe angali tupondilwe ikyēne? Ukufuma Busetuli 6:1 ukubūka Busetuli 19:21, uswe angali tupondilwe ikyēne, 'nongwa yakuti, muketile, uswe angali tukugela ukukibōmbéla ikyēne kunyuma *kula*, mu ngulilo iyi ya Bāpánja; kūko, umwe muketile, ikyene kili ukukilania ngulilo *iyi*. Muketile?

Lilino, uswe tuisimikisye ikyēne ni Lisyu lya Kyāla, kangi ukwisila mu syāmbukūlu, kangi ukwisila mu kilikyosa, kangi ukwisila mu fimanyilo fya tubalilo, ukwisila mmasiku, ukuti pakayapo nakamo aka kasyēle. Uswe tuli kubumalikisyo bwa Bāpanja. Ngimba fiki ifi ifi—ngimba fiki ifi uswe tukubōmbága ukufwana ni kyēne? Ikyēne go moyo gwāngu kangi umoyo

gwāko; ikyēne kyo būmi bwāngu kangi būmi bwāko; ikyēne kyo būmi bwa baganigwa bītu. Uswe tupembusigwe mula fiyo. Uswe tuli nafyo ifindu fingi fiyo mbupepe. Uswe kinunupo tukindililége. Ukwēne kwilīle ukukīnda mūno ugwe kwīnogonela, kumbukila itolo.

¹⁹⁴ Lilino, u buyobelo ubuswīgīsyē, linga umwe mukulōnda ukusīmba ikyēne pāsi. Pilikīsyā kifuki, ngulamba. Ubu bo buyobelo bwāngu ubwabumalikīsyō, ikikonge kya ikyēne; Une ndinako akandu akanini akanandi apa itolo ukufuma pa iki, akakalatasi akanini une ngulōnda ukuyobelāpo. Lilino tūsyā itolo akabalilo kangī pilikīsyā kifuki, mbape umwe ikīndukīmo iki kyo kiswīgīsyē, ukubūka mulamula nkati pa iki. Muketile?

Pakayapo komma nupapate bwa lugenge lwa mmage pakati pa kubumalikīsyō bwa ngulilo iyī nu Kwisa kwa Krisiti. Kilikyōsa, kikīyapo nakīmo ikīngi kisīyēle. Ngīmba Israeli ali nkīsu kyakukāyā kāke? Uswe tumenye ikyo. [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi] Ngīmba uswe tuli mu Ngulilo ya Laodikiya? [“Ameni.”] Ngīmba i Ndumi ya ngulilo yapentekosti iyī yibūkīle panja, ukugela ukusenyenda abāndu ukugomokela ku Lusaya lwapabwandilo lwapapentekosti? [“Ameni.”] Ngīmba untumigwa aligwesa isile ukukīnda mu ngulilo itolo katikati mu njila yilayila? [“Ameni.”] Ngīmba ifikolo fitikulwana ni fikolo? [“Ameni.”] Imbungo? Ngīmba yilimo injala nkīsu umwīsyugu, i Kipanga ikyabwanaloli kikwēnda abamia ba mamailosi bikulōndēsya ukupilika i Lisyu lya Kyāla? [“Ameni.”] “Komma panongwa ya nkati gwēne, lōli panongwa ya kupilika kwa Lisyu lya Kyāla.” Pala pikwisa injala. Ngīmba uko kutalusya? [“Ameni.”] Fiki, uswe tukwitugāsya palapala pakatikati pa ikyēne lilino, papapa apa lilino. Muketile kūko uswe tuliko? Uswe tukugūlīla Ibwe lila.

¹⁹⁵ Ubuyobelo bwakuswīgīsyā! Ukufuma pa kabalilo Kyāla ātēndīke ulufingo kwa Abraham... Komma ukupondwa iki. Ukufuma akabalilo aka Kyala ātēndīke ulufingo lwa Abraham, Bwandilo 12:3, ukubuka ku kabalilo ka Kristi ukupīkīgwa mu A.D. 33, na baYuda; ukufwana na Bagalatiya 3:16 na 17, kangī ukufwana na bwa Usher, U-s-h-e-r-'s, bufunda-ngulilo bwa Usher bwa Bahiburi; amaka ga Kyāla gāli na baYuda katikati ifyinja elifu yumo na bamia lwele-na-yumo na malongo mahano na fina. Kyāla ābōmbīle na baYuda ku fyīnja elifu yumo na bamia lwele-na-yumo na malongo mahano na fina, ukufwana nu bufunda-ngulilo bwa baYuda, kangī ukufwana na Bagalatiya 3:17 na 17. Une ndinago a Masimbo mingi agakongelelāpo, lōli itolo ngupa ikyo.

Polelo, ukufuma pāpo abēne bapīkīle Kristi, Umwēne asanukīle ku Bāpanja, ukwakwēga a bāndu ku Ngamu Yake. Ugwe kulōnda i Lisimbo pa ikyo, ubuyo? Imbombo 15:14.

¹⁹⁶ Lilino, ukubala akabalilo, uswe tukwaga ukuti uswe tuli

nafyo katikati (pilikisya) ifyīnja kalongo-na-fihano-na-fibili fisyēle, kangi uswe twisakuyaga nu bupime bulabula ubwa kabalilo kapīgwe kwa uswe, namanga Kyāla ikubōmbēla na uswe mmaka ga Mbepo Mwikemo, ukufuma A.D. 33 mpaka 1977. Bulabula ubupime bwa kabalilo, ubwa fyīnja elifu yumo na bamia lwele-na-yumo na malongo mahano na fina, Kyāla ikubōmbēla na uswe mulamula mūno Umwēne ābōmbīle na baYuda. Bule apo!

¹⁹⁷ Lilino, ng'wale pāsi mwa būku gwīnu, i Lisimbo ilinini apa une ngulōnda ukubapa umwe. AbanyaLevi 25, ukwanda ni linandi lya 8. Kyāla ākōlelāga ulusekelo lwa jubilee, ikyīnja kyamalongo-mana-na-lwele-na-kimo kilikyosa. Ikyīnja kya malongo-mahano kya lusekelo lwa jubilee. Uswe tumenye ikyo. Uswe tukupilikisya ikyo. Ukufuma ku lusekelo lwākwānda, ulwa AbanyaLevi 25:8, mu 1977 lwisakuyaga lusekelo lwa malongo-mahano-na-mabili, ukupela katikati ifyīnja maelifu matatu abamia bana na malongo matatu. *Jubilee*, kokuti, "Ukufyuka mmwānya! Ukwabuligwa!"

O, uswe tukukētésya ku bwīse bwa lila
 ilisangalufu ilisiku lya Finj'elifu,
 Pāpo u Ntwa gwītu unsayigwa isakwīsa
 nu kunyaka u Nsingiligwa Gwāke
 ugwākugūlīla;
 O, i kīsu kikukoloma, ukukūtila i lisiku līla ilya
 bwabulo ubunoge,
 Apa u Mpoki gwītu isakugomokēla ku kīsu
 kangī.

¹⁹⁸ Ngimba umwe mukipilikisye kila? [Ikilundilo kikuyoba, "Ameni."—Nsimbi] Kyāla abōmbīle na uswe katikati bulabula ubwīngi bwa kabalilo aka Umwēne ābōmbīle na baYuda. Ukufuma ku kabalilo Umwēne alimpēle Abraham ulufīngo, mpaka ukupīkīgwa kwa Mesiya mu A.D. 33, fyāli fyīnja elifu yumo na bamia lwele-na-yumo na malongo mahano na fina. Kangi lilino uswe tuli ni fyīnja kalongo-na-fihano-na-fibili fisyēle. Uswe twali nafyo ifyīnja elifu yumo na bamia lwele-na-yumo na malongo-ga kindukimo. Uswe tuli nafyo fyīnja kalongo-na-fihani-na-fibili, mpaka '77, lwisakuyaga lusekelo lwa jubilee lwa malongo-mahano-na-mabili ukufuma ku bwandilo bwa mabusekelo ga jubilee. Kangi ikylene kikuyaga fiki? O, nkundwe! Ketesya kifuki fiyo lilino. Komma ukupondwa ikylene. Ulwene lwisakuyaga lusekelo lwa jubilee lwakufyūka mmwānya kwa Nsingiligwa Gwāpānja, nukugomokela kwa Kristi ku baYuda, akabalilo kāko abēne bikusōka panja ba butumwa. Ameni! Ngimba umwe mutikukibona? Ukufuma nkisu kyosa, abene bibungénie kula ku lisiku lila. O, mwe! Muketile apa uswe tuli papo pa kabalilo? Uswe tukamanya ukuti ko kabalilo kaki ikylene kibagile ukuboneka. Uswe tuli nkabalilo ka bumalikisyo.

¹⁹⁹ Lilino pilikisya. Kwa umwe bākabalilo-kaiyolo apa mu i—i kipanga, aba bali apa pa kabalilo katali, Une ngulonda umwe muketesye ikindukimo. Une ngakimenye iki mpaka mmayolo; une nakipĩmbĩle iki ukufuma ku gwasyambukulu, Paul Boyd, kangĩ polelo. . . kangĩ une nakikongesise ikyēne ukugomokela ukukinda mu Masimbo, ukupimba amasiku agangi apa, na fyosa bo ifyo, nukwēga ikyēne, nukukibopesya ikyēne, ukukikōngēsya ikyēne ukukĩndilĩla.

²⁰⁰ Lilino, mu 1933, akabalilo kākō uswe twĩpútága ukukilania kuno mu tempeli ya Masonic, kuko ikipanga kya Kristi kikwima umwisyugu, pa lubunju lumo lwa Epurelo, bo ngāli ukusōkápo pa kāya, une niputilága iligali lyāngu (Une nakabĩle iligali lya butēdekĩgwe bwa '33, kangĩ une nayibĩkága iyēne ku bubōmbélo bwa Ntwa.), kangĩ mu mboniboni, une nabubwene ubumalikisyo bwa kabalilo (Lilino kētēsya mũmo iki kikuswigisya, kunyuma kula akabalilo une nāli itolo ndumiana, kangĩ une mbagile ukwinogonela iki iligali lwa butendekigwe bwa 1933 yābonekága bulebule, lilino, iki iyēne yābonekága bulebule.), kangĩ une nābūkĩle ukukilania kula ku tempeli ya Masonic, kũko, mwe bamo ba umwe bākabalilo-kaiyolo nkati muno mukukumbukila, ikyēne kisĩmbĩgwe pa kalatasi unkũlu ku kāya, ikyēne kitalĩle kili mbubindikisĩgwe kangĩ kwasōkĩle panja ukusyungutila nkĩsu kyapāsi, muketile, mula mwāli mu 1933, kangĩ une nāsakikĩsye ukuti pisakuya ngapo ubutolwe ubukulumba bukubonekága ku uyu United States bo kukafika, pamo, ukufika ikyĩnja kya 1977. Balinga bikukumbukila une nguyoba ikyo? Keta amaboko. Naloliloli.

²⁰¹ Lilino kētēsya, une nasakikisye ifindu fihano-na-fibili fyākāli mbutēdekĩgwe bwa. . .bo kukāli ukumalisĩgwa uku pamo ikindu ikikulumba kikubonekága pabuyo apa mu United States, ikindu kimo ikikulumba ikibibi.

Une nāyobĩle, lilino kumbukĩla, iki kyo bo kikāli ikyēne ukwānda, une nāyobĩleuswe tukubūkága mu Bwĩte Bwakĩsukyosa Bwakibili. Ngimba balinga bikukumbukila une nguyoba ikyēne? Yoba, “Ameni.” [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbĩ] Umma ndaga. U Bwĩte Bwakĩsukyosa Bwakibili! Une nāyobĩle, “U Prezidenti uyu alipo lilino. . .” Une nalyēgelĩle iki ukufuma mu Lisimbo ilikũlu, lōli, ikindu ikikũlu, ukuti, “U Prezidenti uyu uswe tulinagwe lilino,” uyu yo āli. . . Balinga bikukumbukĩla ywāni umwēne āli? [U nkundwe ikuti, “Franklin Roosevelt.”] Franklin D. Roosevelt. Une ndinkuti, “U Prezidenti uswe tulinagwe lilino isakwendesyága kōpe mu mēte ya kina,” umwēne āli pa mēte ya kwanda lūla, “isakwendesya isikali mpaka imete ya kana, kangĩ uswe tukwēgigwága ku Bwĩte Bwakĩsukyosa Bwakibili.”

²⁰² Une ndinkuti, “U ndagili-gwabugāsi uyu lino ikufyũka mu Italy, uyu yo Mussolini, umwene isakwisaga mbulagili. Kangĩ umwēne isakubũka ku Etiopia, kangĩ Etiopia isakugwága pa

makato gāke.” Balipo abāndu bitūgésye apa lilino aba bamenye, ukuti kilipo ikibugutila kya bāndu kisile kangi kyālímíle, akabalilo kāko une nāli nu lukomano mu Kiyumba kya Redman pāsi pala ikilo kila, akabalilo kāko une nafimbilisígwe ukubūka ukusuluka kula ukulumbilíla kila, Kiyumba kya Redman, kangi bayaga pakunsopa une panja pa kiyumba panongwa yakuyoba ikindu bo ikyo. [Kalumbu Wilson ikuyoba, “Ameni. Ikyo kyo kitalusye.”—Nsimbi] Ena. Ena. Nka. Wilson, Une mmenye ugwe gwe. . . Uko ko kotalusya. Akabalilo kako une nayobile ikyo. . . Loli ngimba umwene ābombile ikyene? “Lōli,” une ndinkuti, “umwēne isakwisa ku bumalikisyo bukosityasoni,” kangi umwēne ābombíle. Umwēne nu nkíkúlu uyu umwēne endendekága nagwe, asanusígwe ukusyumbutusígwa nukutulikígwa pa lugoye mu lukindi, na malundi gābo mmwanya, imyēnda gyābo gisololwíke pāsi. Umma ndaga, ikyo kisile ukuboneka.

²⁰³ Kangi polelo une ndinkuti, “Abakíkúlu bitikisígwe ukusala. Iki kyo naloliloli kyakuywelúla pa kīsu iki. Kangi, mu kusala, ilisiku limo abēne bisakusala u nnyāmbála unsóbi.” Kangi abēne bābōmbíle ikyo mu lusalo ulu lwākindága. Mwe, mwe! Kina. . . (Une ndinkuti, “Sayansi isakukīndilíla mu njila yakuti. . .”) Umma, apa, ikyo kyo kyabutatu. Nswaga une.

²⁰⁴ Apa kyo kila ikikōnge, pala, ikyākina. Une ndinkuti, “Ubwíte bwítu na Germany, kangi abēne bisakuyenga ubuyo ubukulumba ubunywamu ubwa konkiri nukwiponesya bēne nkati mula, kangi aba America bisakukubilwa ukutikígwa ukunyali.” Kyala Mwenemaka amenye, uyu Yūyo une ngwima pankyeni lilino, une nābabwēne bala abima-pabene abaNazi bikukoma pa baMerika bo ulu, ni findu, ku kibumba kila. Kangi balipo abalumiana bingi bimile apa lilino aba bāli ku Lupaso lwa Siegfried, aba bamenye iki ikyēne kyāli. Kangi kumbukilaga, pala pāli ifyīnja kalongo na kimo bo u Lupaso lwa Siegfried lukayēngígwa. Ngimba u Kyāla gwabwanaloli? Ngimba Umwēne akāli ikuyobela-ngānīla ifindu ukuboneka? Kētésya. Ikyo kyo, ikyo kyāli kyabuna.

²⁰⁵ Lilino ikyabuhano. “Sayansi isakukīndililága mu nijila yakuti mpaka abēne bisakutendéka iligali lílyo litisakulondígwa ukulagililígwa ni kipotelo. Kangi amagali gisakukīndilíla ukubūmbigwa ngati lifumbi, mpaka kubumalikisyo, ubumalikisyo bwa kabalilo. Une nākētíle ikikolo kya America kikubūka pāsi pa nsebwe, mu njila inywāmu, bitogile mwigali ni nyuma syābo sisyumbutwíke kubwa kūko ikipotelo kyābagile ukuya, kyābonekága ngati abēne bākinága injuga pamo amakadi.” Kangi uswe tulinalyo ilyēne. Ilyēne lili pa senema. *Sayansi Imfumuke, Mechanics*, ndigi, fyosa filinakyo ikyēne. Uswe tulinalyo iligali. Ilyene likulagililígwa ni kyakulagilíla kyapabutali, ukwisila mu—ukwisila mu radar. Abēne batisakulondígwa nukuya ni kipotelo mu lyēne. Itolo ukutēga ikiniongotolela kyāke bo ulu, ngati ugwe kuniongotola

pa foni, kangi iligali lyāko likukwēga ugwe palapala pa lyēne; likabagila ukutikigwa, pamo nakimo, nagamo amagali agāngi. Imagnito yikupingila gosa agene kubutali ukufuma kwa ugwe. Muketile? Abēne balinalyo ikyēne. O, mwe! Inogona isya ikyēne. Kyasakikisigwe ifyīnja malongo matatu bo ikyēne kikaboneka!

²⁰⁶ Lilino, ikyo kikutwāla uswe polelo ku lusalo lwa Prezidenti Kennedy.

Kangi iligali ili likwisa ili pa—pa buyo, ukutwāla ifindu fihano (ukufuma ku fihano-na-fibili) ifi fibonike katikati.

²⁰⁷ Lilino, une nāsakikisye, kangi njobile, “Une nākētīle unkīkūlu unkulumba ikwīma pamwanya, ikiboneka-mmogi, afwele mu naloliloli iyapamwanya ilangi ya ilangali iya ngati-yabunyafyāle.” Kangi une ndinakyo mu braketi pāsi apa, “(Umwēne āli ndagili unkulumba mu United States; lumo i kipanga kya Katolika.)” U nkīkūlu, unkīkūlu yumo; une ngamanya ikyēne kisakuyaga kipanga kya Katolika. Une ngamanya. Une ngabagila ukuyoba. Ikindu kyene iki une nkibwene, une nākētīle unkikulu yula, ikyo kyo kyosa.

²⁰⁸ Lōli iki kyo kikolo kya nkīkūlu. Ikikolo iki kyo imbalilo kalongo-na-fitatu, mu busololi. Umwēne ali nu bulabe kalongo-na-butatu, indondwa kalongo-na-itatu. Umwēne ālyāndīle ni fisu-filagilīgwe kalongo-na-fitatu. Kalongo-na-itatu, kalongo-na-itatu, kilikyosa kyo kalongo-na-itatu. Ikuboneka mu ntu gwa 13 mu Busetuli, mōpe. Umwēne yo kalongo-na-itatu. Kangi umwēne yo kikolo kya nkīkūlu.

²⁰⁹ Ubulōngelo nongwa sya kusōk’ubwēgi mwa America bukutwāla ukusōk’ubwēgi bwingi-fiyu, panongwa ya bakīkūlu bītu, ukukinda fyosa ifingi fya fikolo. Akayīlo nkīsu kyītu kali pāsipo, kangi ukusōk’ubwēgi, ukukinda ikyēne kiyīlīle mu France pamo Italy, kūko ubulogwe buli pa lukindi. Popāpo, lōli abēne bo balogwe; abītu bo bakīkūlu abēgi bikugela ukwitugasya na banyāmbala bakindanekindane, kangi banyāmbāla bakindanekindane bikugela ukwitugasya na bakīkūlu abāngi.

²¹⁰ Mfisu kūko abēne bali ni mitala, ikyēne kyo kinunupo kaelifu kosa. Kangi, lōli, imitala gyo misóbi, uswe tumenye. Lōli, itolo kikonāngisya mūmo uswe tuywelukīle.

²¹¹ Une ndinako akapatu pamwanya pala ukufuma ku kalatasi, kūko iyēne yānāngisye ukuti akabalilo kāko abalumiana ba America bābūkīle ukukilania inyānja, mu bwīte ubu bukindīle, ubu bumalike, une ngusūbīla, ikyēne kyāli kifuki malaongo-mahano-na-mabili pa mia yumo. . . Fiki, lilino, gūlīla i miniti, une ngusūbīla ikyēne kyāli batatu pa bana aba bābūkīle ukukilania inyanja, basōsīgwe na bakasi bābo bo abēne bāgomwikéko. Kangi untu gwāke gwa nongwa ingulumba inguluma yikuyoba, “Ngimba fyo fiki fyābonīke ku kayīlo ka bāndu ba kiMerika?” Umwe mukukumbukila ukukibona ikyēne?

Mwesa ba umwe mwābōmbīle, une ngusakikisya. “Ngimba fyo fiki fyābonīke ku kayīlo ka bakīkūlu ba kiMerika?” Ififakitale, ukubomba imbombo panja kula na banyāmbala abāngi. Ikyēne kyo kikolo kya nkīkūlu. Ngimba umwēne ikuyaga na fiki? U kyāla nkikulu, pamo u kyāla-gwakikīkūlu.

²¹² Lilino, polelo, ukufuma kila, une ndinkusanuka nukukēta. Kangi une nākētīle u United States uyu ikupya ngati lyōsi, amabwe gāpufuligwe mōsa. Kangi ikyēne kyāpyāga ngati i— i kilundiko kya moto mu fisinga, pamo ikindukimo iki itolo kyalyasīsyē ikyēne pa moto. Kangi une nākētīle kubutali na mūmo une nābagile, kangi umwene āpufuligwe mōsa. Kangi polelo imboniboni yilinkundeka une. Fihano ukufuma mu fitatu fibonike. . . . pamo fihano mwa fihano-na-fibili, ndigi, fibonīke.

²¹³ Kangi apa ikwisa ukusyungutila nukunāngīsa. Kangi une nasakikisye. Une ngayobilēmo ukuti u Ntwa ālimbulīle une ikyo, lōli, nimīle ulubunju lūla nkipanga, une ndinkuti, “Mūno ukukīndilīla. . . .” Une ndinkufika ku bumalikisyo bumo ubwa kibūmba kyābo, nukubopela ku bumalikisyo ubungi ubwa kibumba. Une ndikuti, “Mūno ukukīndilīla kukubūkīla nkeny, une nisakusakikisya ukuti akabalilo. . . . Une ngamanya nongwa ya fiki une nguyoba ikyēne. Lōli une ngusakikisya ukuti ikyo kyosa kisakuboneka pakati pa lululu lilino, 1933, kangi 1977.”

Kangi kisita kumanya ikyēne, Kyāla amenye indumbula yāngu, une ngamenyēmo siku ikyēne mpaka mmayolo, ukuti 1977 yo lusekelo lwa jubilee, kangi katikati kalakala ubwīngi bwa kabalilo aka kakīndīle aka Umwe ābapele ba Israeli, na filifyosa ku bumalikisyo. Popāpo uswe tuli ku. . . . Kangi apa uswe tuli ku bumalikisyo bwa ngulilo, ku bwīngīle bwa ndungu gwamalongo-mahano-na-mibili. Uswe tukamanya kabalilo kaki aka i Kipanga kisakubūkāga. O, mwe! Ngimba uswe tubagile ukubomba fiki, binangu? Ngimba uswe tuli kugu?

²¹⁴ Ngimba umwe muketile iki uswe tuli lilino? [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi] Ngimba mukupilikisya undungu gwa malongo-mabili-na-mabili gwa Danieli lilino? [“Ameni.”]

Muketile, lilino, akabalilo kāko uswe tukubūka mu Fungilo ni findu, ukutumula i Fungilo isi. Iyakwānda yikwīsa panja, untoge ifalasi-inyelu, kangi umwēne ali nu bupīnde nkiboko kyāke. Kētēsya ywāni umiana uyu. Kētēsya untoge ifalasi ufubifu ukufuma pa mwēne. Muketile? Kētēsya yo ywani umwēne, kangi kēta mūno abēne bīsilāga mula. Kētēsya bala maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana bikwisa mula. Kētēsya yula umfunde ungonatulo akabalilo kāko umwēne ikutupuka. Polelo kētēsya ifindu fyōsa fikuboneka pa buyo: ukonelēla kwa Sahani, i Soka, imbepo imbibi itatu ngati fyula. Kētēsya ifindu fila mūmo ifyēne fikufwana mulamula mu fiswigu fila, katikati akabalilo kāko ifyēne fyalyōnekīla panja. Akabalilo kōsa i Fungilo yikwīgūka, ikiswigu kikōneka pāsī,

kangi ubonangiko bikwisa. Kangi kētésya iki kikuboneka pa buyo lululu lilino ku bumalikisyo.

²¹⁵ Kangi, o, kētésya abasololi batatu aba...pamo basololi babili aba, akabalilo káko abéne bikufyúka apa. Kangi pakatikati pa ndungu, abéne bikutumulígwa bo ulu, kangi polelo kikwánda u Bwíte bwa Armageddon. Polelo Kyala andaga ukuyoba, Mwene, polelo Umwene ikwima kangi ikwánda ukulwa. Abasololi bala bikutíka i kisu. Abéne bikulumbilíla mu Ngamu ya Yeso Kristi. Abéne bikōsya mu njila yilayila. Abéne bikubōmba ikindu kilakila iki abapentekosti bākwánda, abatata bābōmbíle, kangi bingi bikubakōngésya abéne. Lōli bala aba babūngenie, kila ikipanganio, kilinkwénda palapala pási, kangi gópe na maka ga basololi bala gakatumwíle ikyéne mma. Kangi kubumalikisyo abéne balinkuti, “Uswe twisakukiténdekága ikyéne kyōsa kipāngánio kimokyéne.” Kangi umwene ikutwála mula (ngimba ikyéne kyo fiki?) ikyāmwíko, ikiRoma, ukubāsya-mosa ikindu kyōsa, iki kikuténdéka ubusāme. “Ikyāmwíko iki kikuténdéka ubusāme,” kikwéga nkati kilikyosa, “i kyakinyanyasi.”

²¹⁶ Kumbukilága, u mama ndogwe ugwaiyolo uyu itūgasyága pa kinyāmana, ikisefu afwíkígwe na ikyo, āli ni mītu mihano-na-mibili kangi imbembe kalongo. Umwe mukukūmbukíla ikyo? “Kangi umwéne āli ni kikopo nkiboko kyāke, ikyo fyākinyanyasi fyāmwíko fyāke.” Ikyo kyo kimanyisyo kyāke iki umwéne ābíkíle panja ku bāndu. Kangi apo uswe tulipo, bakūndwe bāngu. Uswe tuli pa kabalilo ka bumalikisyo.

²¹⁷ Bāna banini, uswe tutikumanyamo siku, uswe lumu tutikuyága būmi siku ukugomokéla kāngi ikilo iki. Uswe lumu tutikuyága būmi ukukétána yumo nu nnini kāngi. Une ngamanya. Lōli, ubumalikisyo buli kifuki, ubumalikisyo busegelíle. Apa lilipo i Lisimbo. Kilipo itolo naloliloli, nubupelelesya, ikisisimikisyo Kyalisimbo.

²¹⁸ Lilino, linga kilipo ikindukimo ugwe ukāpilikísye, nsimbíla une akakalatasi kangi unko une mmānye isya ikyéne. Muketile? Yoba ikindukimo. Mwe bamo ba bakūndwe panja apo pa matepi, mu fiyabo ifingi, linga kilipo ikindukimo une mbagíle ukubatúla umwe, unko une mmānye. Ugwe ubagíle ukusitakwitikisania na une, kangi une mbagíle ukusitakwitikisania ni kipāngánio kyāko; komma ugwe, lōli ulubātiko lwa kipāngánio kyāko. Une ndikubōmba ukusitakwitikisania na bandu ba Kikatolika. Une ndikuyoba ukuti une ngabagana abāndu ba Kikatolika, une ngabagana abandú ba kipāngáno. Ikyo kikaya ikyéne mma. Une mbaganile abāndu bōsa, lōli une ngukanikana nu lubātíko lula ulu lukukuleka ugwe upínyigwe pási. Ikyo kyo iki, ikibugutila kya kyene. Ikyo kyo kyene.

²¹⁹ Une ngālwanága na Germany; ikyéne kyāli kiNazizimu. Une ngālwanága na baItalia; ikyéne kyāli kulwana na—na

kiFascizimu. Kangi kumbukilága, une nātëndíke ukusakikisya ukungi nkabalilo kala, itolo ukusakikisya, kangi bingi ba umwe bākabalilo-kaiyolo mukukumbukíla ikyēne. Une ndinkuti, “Filipo fitatu ifikulumba ifi izimu fikugela ukwēga ubukōléle nkisu umwisyugu: kiFasizimu, kiFasizimu, ni kiKomyunizimu.” Kangi ngimba une nāyobile fiki? Fyōsa fisakuniembeteligwága mu kiKomyunisti.

²²⁰ Polelo une itolo nāli na umwe mwēsa ukwandisya ikyēne kingikingi, “Umilisya amaso gīnu pa Russia.” Mukukūmbukíla ikyo? “Umilisya amaso gīnu pa Rissia. Umwēne yōsa isakuniembeteligwága mu kiKomyunisti.”

Kangi polelo ikyēne kyōsa kisakuniembeteligwa mōsa, kubumalikisyo, mu kiKatolika. Kumbukilága, ikyēne kyōsa kisakuniembeteligwága mu kiKatolika nkabalilo ka bumalikisyo. Uko ko katikati kotalusya. Uko ko ku Bwīte bwa Armageddon, papapa ukukilania nkati *apa*, akabalilo káko Kristi ikwisa, Mwēne.

²²¹ Lōli abasololi aba batatu . . . Ifyinja fitatu-na-sinda, ndigi, uyo yo Busetuli 11:3, umwe mubalíle ilyēne utubalilo twingi, “Une ngupa amaka ku baketi Bāngu babili, kangi abēne bisakusolola amasiku elifu yumo abamia babili kangi malongo mahano-na-limo.” Ngimba malinga agene, amasiku elifu yumo abamia babili kangi malongo mahano-na-limo? Ifyinja fitatu-na-sinda. “Kangi abēne bisakugōgígwa mu lukindi,” mulamula mu nkatikati mwa ndungu gwa malongo-mahano-na-mabili.

Polelo, umwe mukukēta kūko imilungu malongo-mahano-na-mibili gwa Danieli gili? Umwe mukukēta kūko uswe tukwitūgásyáko? Uswe tuli kubumalikisyo, mwe binangu baganigwa. Uswe tuli kubumalikisyo. Amasiku . . .

Ifikolo fikubongotoka, Israeli ikusumuka,
Ifimanyilo fya basololi fiyobigwe-ngāni; (Apo
uswe tulipo.)

Amasiku ga Bāpánja gabalígwe (*Apa*.) nu
butolwe busito;

“Gomokela, O mwebalanile, ku bwīnu
mwībēne.”

Unko uswe twimbe ukwēne:

Ilisiku lya kutabuligwa lili kifuki,
Indumbula sya bāndu sikutoligwa panongwa
ya lutēnde;

Yāga mwisusígwe nu Mbepo, inyāle syīnu
sipyāgilígwe kangi sipuputígwe,

Keta mmwanya! Ukutabuligwa kwinu kuli
kifuki.

O, mwe! Ngimba ikyo kikaya kinyafu?

Ifikolo fikutapukana, Israeli ikusumuka,

Ifimanyilo ifi abasololi bayobfile-ngāni;
 Amasiku ga Bāpānja gamalike, nu butolwe
 busito,
 “Gomokela, O mwebalanile, ku bwīnu
 mwībēne.”

Lilino palikimo:

Ilisiku lya kutabuligwa lili kifuki,
 Indumbula sya bāndu sikutoligwa panongwa
 ya lutēnde;
 Yāga mwisusigwe nu Mbepo, inyāle syīnu
 sipyāgiligwe kangi sipuputigwe,
 Keta mmwanya! Ukutabuligwa kwinu kuli
 kifuki.

Unko une mbabĩmbile umwe ilinandi ilinini.

Abasololi abasyóbi bikusyóba, u Bwānalóli
 bwa Kyāla abēne bikukāna,
 Ukuti Yeso u Kristi yo Kyala gwītu;

Abene bikumpela Umwene u Mundu yumo ugwabutatu.
 Umwe mumenye ikyo. Loli, Umwēne akaya. Umwēne yo Kyala.

Lōli uswe twisakwēnda mūmo abatumígwa
 bālyēndíle.

Kabuno i lisiku lya kutabuligwa kuli kifuki,
 Indumbula sya bāndu sikutoligwa panongwa
 ya lutēnde;
 Yāga mwisusigwe nu Mbepo, inyāle syīnu
 sipyāgiligwe kangi sipuputigwe,
 Keta mmwanya! Ukutabuligwa kwinu kuli
 kifuki.

²²² Ngimba umwe mukaya bahobofu? Ukugomokela ku Ndumi,
 nkundwe! Ukugomokela ku kyapabwāndilo! Ukugomokela ku
 pentekosti! Ukugomokela ku lusayo lwanaloliloli! Ukugomokela
 ku Ngamu ya Yeso Kristi! Ukugomokela ku lōsyo lwa Mbepo
 Mwikemo! Ukugōmokéla ku fimanyilo ni fiswigo! Ukugomokela
 ku pentekosti! Ukusókáko ku kipāngánio! Ukugomokela kwa
 Mbepo Mwikemo! Umwene yo Mmanyisi gwītu.

Kabuno i lisiku lya kutabuligwa kuli kifuki,
 Indumbula sya bāndu sikutoligwa panongwa
 ya lutēnde;
 Yāga mwisusigwe nu Mbepo, inyāle syīnu
 sipyāgiligwe kangi sipuputigwe,
 Keta mmwanya! Ukutabuligwa kwinu kuli
 kifuki.

²²³ Ngimba ikyo kikaya kinyafu? Ngimba u nsololi āyobíle
 fiki? “Pisakwisaga akabalilo kāko ukwēne kwisakuyaga, ugwe
 ukabagíla ukuyoba kilo pamo pamūsi.” Kēta mūmo ikyēne

kifumile ukuya. Muketile? O, bubibi fiyo, ukukinda ingulilo sya kipanga!

Lōli ukwēne—ukwēne kwisakuyaga Bwēlu
nkabalilo ka namayolo,
Akayíla ku Lwímíko ugwe naloliloli
kwisakwága;
Mu njila ya mmísi bo Bwēlu umwísyúgu,
Ukusyiligwa mu Ngamu imbala iya Yeso.
Bakeke na bakāngále, pinduka ku mbíbi syīnu
syōsa,
U Mbepo Mwikemo isakwingilaga naloli;
Imuli sya kunamayolo isi sisile,
Iyēne yo fundo ukuti Kyāla na Kristi bali
Yumo.

Ukwene kwisakuyaga Lumuli . . .

Twesa palikimo.

. . . mukabalilo ka namayolo,
Akayíla ku Lwímíko ugwe naloliloli
kwisakwága;
Mu njila ya mmísi bo Bwēlu umwísyúgu,
Ukusyiligwa mu Ngamu imbala ya Yeso.
Bakeke na bakāngále, pinduka ku mbíbi syīnu
syōsa,
U Mbepo Mwikemo isakwingilaga naloli;
Kabuno Imuli sya kunamayolo isi sisile,
Iyēne yo fundo ukuti Kyāla na Kristi bali
Yumo. (Komma batatu; lōli Yumoywéne!)

²²⁴ Ukugomokela ku Ndumi! Ukugomokela ku bwandilo! Gomokelaga ku iki Pauli āmanyísyé! Ukugomokela ku lōsyo ulu umwēne ōsyaga nalo! Umwēne ākētíle abāndu bōsígwe injila iyingi; umwēne alinkubabúla abéne ukōsígwa kāngi mōsa. Umwēne alinkuti, “Linga u Gwāndúmi ikwisa ukufuma ku Mwanya, ālūmbilíle akandukamo akangi, unko Umwēne ayege ngunígwe.” Polelo, ukwene ko ukugomokela ku Ndumi kangi, mwinangu! Akēne ko kabalilo ka namayolo.

²²⁵ O, une nunganile Umwene fiyo, bule umwe? Balinga bakugubona undungu gwa Danieli gwa malongo-mahano-namabili lilino, nukubona iki undungu gwa malongo-mahano-namabili guli? Balinga bikwītíka ikyēne? Yoba, “Ameni.” [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi] Ameni! Lutufyo luyege kwa Kyalá!

²²⁶ Lilino, ngimba kyo kindunki iki kikukonga? I Fūngílo Ihano-Na-Ibili lilino. Uswe tukusulukaga itolo pa syēne, akabalilo kākō u Ntwa ikwitikisya. Ndili ikyo kikuyaga, une ngamanya. Itolo akabalilo kōsa Umwēne ikutwāla ikyēne, polelo uswe twisakubūkága itolo mu kyēne. Polelo uswe tukubūkága ukuya nu lukomano ulutali, ulutali, ‘nongwa yakuti ikyēne kikwégága

ukufuma ku ntu gwa 6 ku gwa 19, ukuti tukindémo mu kyéne, kangi ukuya gwapolepole múmu une nguyaga ni kyéne.

²²⁷ Lilino, une ndikulōnda yumo aligwesa ukubūka ikusitakupilikisya iki. Itepi yikāli yikukina. Une ndikulōnda yumo aligwesa ukusitakupilikísya. Komma ukusitakupilikísya lilino, nukuti, “Nkundwe Branham āyobíle Yeso isakwisa mu 1977.” Une ngāyobilémo siku ikindu nakimo bo ikyo. Yeso abagíle ukwisa umwīsyúgu. Lōli une nsakikisye ukuti pakati pa ’33 na ’77 ikindukimo kibonekaga pa buyo, ukuti ifindu ifi fifyo une mfibwéne fikwisa ukuboneka, mu mboniboni, fyābonekaga pa buyo. Kangi fihano fya ifyēne fitalile fibonike pa buyo. Kangi une ngwitika, ni findu fya atomiki ifi uswe tuli nafyo lilino. . .

²²⁸ Kangi ngimba umwe mwākētíle iki u Prezidenti gwītu āyobíle itolo? Kulōnda ubwíte ubungi. Umwēne ikulōnda ukutēndéka ikyakwēgeléla ukufuma pa—ukufuma pa Berlin, umwēne ātíle. Ālōndága ukutēndéka ikyakwēgeléla. Bule u Cuba apa kumbenu kwitu? Nongwa ya fiku ukusitakutēndéka ikyakwēgeléla ukufuma ku ikyo? Bule isya ikyo? O, ubwēne bo butoyofu buki! Muketile?

²²⁹ O, nkundwe, uswe tuli kubumalikisyo itolo. Abēne bikubūka. . .Ikyēne kikusōkága itolo múmo Kyāla āyobíle ikyēne kikuyaga, polelo ngimba yo—ngimba yo mbombo ya fiki iya kubōmba kalikōsa lōli kukubala iki Umwēne āyobíle, nukwinosya itolo, nukwitēndekésya kuli ikyēne. Kangi unko umwēne ise, lelo. Uswe tukugūlila ku kyéne.

Uswe tukugūlila ukwisa kwa lisiku lila ilya
lusekelo ilya Fyīnj’elifu,

Bo ugwītu u Ntwa unsayígwa isakwīsa
nukunyakilága u Nsīngilígwa Gwāke uyu
ikugūlila;

O, i kīsu kikukoloma, ukukútila i lisiku lila ilya
kwābūka ilinyafu,

Bo u Mpoki gwītu isakugomokela ku kīsu
kangi.

O! U Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu kangī,
Ena, u Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu
kangi,

O, Sētáno isakupinyígwa ku fyinja elifu,

Uswe tutisakuya nayo ungesi pala,

Ukufuma pāpo Yeso isakugomokela ku kīsu
kangi.

Balinga aba bitēndekísye? Fyusya ikiboko kyako. O, mwe!

O! U Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu kangī,

Unko uswe twīme itolo nukuponania amaboko yumo nu
nnine.

U Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu kangī,

O, Sētáno isakupinyígwa ku fyinja elifu,
 Uswe tutisakuya nayo ungeli pala,
 Ukufuma pāpo Yeso isakugomokela ku kīsu
 kangi.

O! U Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu kangi,
 Ena, u Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu
 kangi,

O, Sētáno isakupinyígwa ku fyinja elifu,
 Uswe tutisakuya nayo ungeli pala,
 Ukufuma pāpo Yeso isakugomokela ku kīsu
 kangi.

Ukwisa kwa Yeso kwisakuya lyāmúlo ku
 busulumanie nu kukúta kwa kīsu

Kabuno ubumanyi bwa Ntwa bwisakwisusya i
 kīsu, sumbi na mmwanya;

Kyāla isakusōsyápo ububine bōsa knagi
 amasōsi gabukubilwe gisakūma,

Ukufuma pāpo Yeso isakugomokela ku kīsu
 kangi.

O! U Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu kangi,
 Ena, u Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu
 kangi,

O, Sētáno isakupinyígwa ku fyinja elifu,
 Uswe tutisakuya nayo ungeli pala,
 Ukufuma pāpo Yeso isakugomokela ku kīsu
 kangi.

²³⁰ O, mwe! Ngimba umwe mukwipilika kanunu? Inogona, binangu, uyu yo pentekosti, ipūta! Uyu yo pentekosti. Unko uswe tukube amaboko kangi ukwimba ulwēne. Abandu ba kiPentekosti, aligwesa, lilino iyābūla mōsa, ega ubūme bwa kiMethodisti ukyaiyolo pānja pa ugwe. Isaga apa, unko uswe twīmbe ulwēne!

O! U Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu kangi,
 Ena, u Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu
 kangi,

Sētáno isakupinyígwa ku fyinja elifu,
 Uswe tutisakuya nayo ungeli pala,
 Ukufuma pāpo Yeso isakugomokela ku kīsu
 kangi.

O! Ntwa ukugomokela ku kisu kyapasi kangi,
 (Ilibangeli lyo liyobile lululo!)

Ena, u Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu
 kangi,

Sētáno isakupinyígwa ku fyinja elifu,
 Uswe tutisakuya nayo ungeli pala,
 Ukufuma pāpo Yeso isakugomokela ku kīsu
 kangi.

Ngimba umwe munganile Umwēne? Umma ndaga. Une nunganile Umwēne. *Une nunganile Umwēne*, Kalumbu Gibbs. O, unko uswe itolo twinusye amaboko gītu lilino ku Mwene.

Une nunganile Umwene, une mbaganile Umwene

Panongwa yakuti Umwene alinganile une Kangi āgūlīle ubupoki bwāngu (Kubwakūgu?

Papapa apa pa Kalvari.)

Pa mpiki gwa Kalvari.

Une nunganile Umwene, (Lwimiko!) Une nunganile Umwene

Panongwa yakuti Umwene alinganile une tasi

Kangi āgūlīle ubupoki bwāngu

Pa mpiki gwa Kalvari. 🐦

61-0806 Undungu Gwa
Malongo-Mahano-Na-Mabili Gwa Danieli
Kitembe Kya Branham
Jeffersonville, Indiana U.S.A.

KYANGONDE

©2024 VGR, ALL RIGHTS RESERVED

VOICE OF GOD RECORDINGS
P.O. BOX 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.
www.branham.org

Ukusasania isya kwegwelelakwegelela

Ukusoka isya kwegwelelakwegelela. Ubwabuke bosa bukanisigwe. Ilibuku ili libagile ukubindikisigwa mfikalatasi pa kompyuta ya kunyumba ukuti ufibombelege imbombo yuyugwe pamo ukubayabilako abangi, kisita kuhombigwa, fiyege fyombo fyakubombela imbombo pakusasania Inongwa inunu isya Yeso Kristi. Ilibuku ili likabagila ukuulisigwa, pamo ukubindigwa ukuti gayege mingimingi, pamo ukusanusigwa pa webusaiti, pamo ukubikigwa mmakina agakusungasunga, pamo ukusanusigwa mu ndimi isingi, pamo ukulibombela imbombo iyakusyagilamo ihela kisita kwitikisigwa mwakalata unsimbigwe ugwa Voice Of God Recordings®.

Linga kulonda upilike inyingi pamo ifyombo ifingi ifi filipo ulisimbilaga ku:

VOICE OF GOD RECORDINGS

P.O. Box 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.

www.branham.org